

Riksdagens protokoll

2013/14:33

Fredagen den 22 november

Kl. 09.00 – 15.49

Protokoll
2013/14:33

1 § Meddelande om aktuell debatt om arbetsmiljön

Tredje vice talmannen meddelade att på begäran av Socialdemokraternas riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt om arbetsmiljön anordnas *tisdagen den 3 december kl. 13.00*.

Från regeringen skulle arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M) delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen

Begäran om aktuell debatt angående de senaste dödsolyckorna i arbetet

För några dagar sedan rapporterade media om ännu en fasansfull olycka där två män fick kokande tjära över sig. Så blev det två till som gick till jobbet utan att någonsin komma hem igen.

Återigen var det två inhyrda arbetare som drabbades, precis som för två år sedan, då Gustaf Seppelin Solli blev allvarligt bränd av kalk och hans kamrat Johan Lövgren avled. Även den olyckan skedde på SSAB i Luleå.

Men listan kan göras oändligt lång. Varje vecka dör någon på sin arbetsplats. Det är alltför många företag som inte klarar av sitt säkerhetsansvar och framförallt när entreprenörer hyrs in.

Med anledning av detta föreslår Socialdemokraterna att aktuell debatt ska hållas i riksdagen. Detta för att regeringen ska kunna redogöra för vad man avser att göra för att förbättra arbetsmiljön på landets arbetsplatser och se till att kvinnor och män som går till jobbet på morgonen också kommer hem när arbetsdagen är slut.

Stockholm den 24 oktober 2013

Mikael Damberg

Gruppledare Socialdemokraterna

2 § Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp anmält Gustav Blix som suppleant i konstitutionsutskottet.

Tredje vice talmannen förklarade vald till

suppleant i konstitutionsutskottet

Gustav Blix (M)

3 § Anmälan om subsidiaritetsprövning

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:
prot. 2013/14:9 för torsdagen den 21 november från arbetsmarknadsutskottet och
prot. 2013/14:10 för torsdagen den 21 november från miljö- och jordbruksutskottet

4 § Anmälan om faktapromemoria

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2013/14:FPM22 Anpassning av regler för genomförande av EU-rätten på EU-nivå KOM(2013) 751 till konstitutionsutskottet

5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2013/14:71

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:71 Bisfenol A i dricksvatten
av Katarina Köhler (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 19 december 2013. Miljöministern hade inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av sjukdom.

Stockholm den 20 november 2013

Miljödepartementet

Lena Ek (C)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:79 Möjligheten att sälja utsläppsutrymme till andra EU-länder

av Matilda Ernkrans (S)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 9 december 2013. Miljöministern hade inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av sjukdom.

Stockholm den 20 november 2013

Miljödepartementet

Lena Ek (C)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:85

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:85 Klimattoppmötet COP 19/CMP 9 i Warszawa

av Jens Holm (V)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 9 december 2013. Miljöministern hade inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av sjukdom.

Stockholm den 20 november 2013

Miljödepartementet

Lena Ek (C)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2013/14:129

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:129 Regeringens motiv för att tillåta kommersiellt linjeflyg på Uppsala flygplats, Ärna

av Lena Sommestad (S)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 9 december 2013. Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 20 november 2013

Miljödepartementet

Lena Ek (C)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:130 Civil flygplats vid Ärna
av Jacob Johnson (V)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 9 december 2013. Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 20 november 2013

Miljödepartementet

Lena Ek (C)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

*Svar på
interpellationer*

6 § Svar på interpellation 2013/14:110 om hyra vid tvångsflyttning

Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Tomas Nilsson har frågat mig om den ekonomiska situationen för dem som måste flytta till nya hem med anledning av samhällsomvandlingarna i Malmfälten.

När bostadshus måste rivs till följd av expanderande gruvproduktion är grundprincipen att gruvföretaget – i detta fall LKAB – ska stå för den skada och det intrång som verksamheten ger upphov till. Om berörda fastigheter inte kan förvärfvas genom frivilliga överenskommelser ska eventuell inlösen av fastigheterna kompenseras med expropriationsersättning.

Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att höja ersättningarna vid expropriation och liknande åtgärder. Ersättningarna låg tidigare på nivåer som kunde understiga marknadsvärdet på fastigheterna. Utgångspunkten är numera att en inlöst fastighet ska ersättas med 125 procent av marknadsvärdet. Denna förstärkning av ersättningsrätten kommer även fastighetsägare i Malmfälten till godo.

Expropriationslagstiftningen är anpassad till de förutsättningar som normalt föreligger när inlösen blir aktuellt. De samhällsomvandlingar som nu genomförs i Malmfälten är dock av en unik art och omfattning; det tror jag att vi alla kan vara överens om. Detta väcker alldeles särskilda frågor, bland annat rörande vilken ersättning som är rimlig för dem som måste söka nya hem på en fastighetsmarknad som är starkt påverkad av gruvexpansionen. En allmän grundsats i lagstiftningen är dock att den som får sin fastighet ianspråktagen inte ska drabbas av någon ekonomisk skada till följd av detta.

Tomas Nilsson tar särskilt upp situationen för de hyresgäster som får flytta till nyproducerade hyresrätter med högre hyror. Det bör framhållas att hyressättningen bygger på ett bruksvärdessystem. Det är naturligt att hyran för nyproducerade hyresrätter kan överstiga hyran i äldre flerbostadshus. Detta kompenseras med en högre standardnivå för hyresgästerna. Liknande situationer är vanliga även utanför Malmfälten. Till exem-

pel kan upprustning av hyresgästers befintliga lägenheter medföra standardhöjningar med hyreshöjningar som följd.

Med detta sagt vill jag inte föregripa de förhandlingar som pågår mellan LKAB och dem som berörs av samhällsomvandlingarna, bland annat de boende i området. Jag förutsätter att LKAB tar och kommer att fortsätta att ta sitt ansvar i dessa frågor. Regeringen följer händelseutvecklingen noga, inte minst i egenskap av ensam ägare till LKAB. Bland annat i Malmfältsgruppen, som sammankallas av näringsministern, sker fortlöpande en dialog med de inblandade parterna.

Regeringen är lyhörd för signaler om behovet av att underlätta samhällsomvandlingarna och att minska konsekvenserna för enskilda. Jag utesluter inte att det inom ramen för den processen kan bli aktuellt att ta initiativ till åtgärder av skilda slag.

Anf. 2 TOMAS NILSSON (S):

Herr talman! Jag tackar justitieministern för svaret, men det finns en hel del att kommentera i det.

Jag vet att det är många malmfältsbor som med stort intresse kommer att följa debatten här i dag, eftersom den berör deras framtid så mycket. Veldig många människor är oroliga och mår inte bra då de inte vet hur de ska klara boendekostnaderna i framtiden. Jag ska försöka förklara lite kort, så att alla förstår problematiken och hur viktigt det är att hitta lösningar.

Jag vill dock börja med att säga att människorna i Malmfältskommunerna gläds med gruvornas och LKAB:s framgångar, som ser till att pengar strömmar in till statskassan. Men samtidigt är inte denna situation problemfri – den skapar stora problem för enskilda och familjer boende inom områden som ska tas i anspråk av gruvan. För att få upp den värdefulla malmen måste samhällen flyttas. Hus måste rivas, och människor måste mot sin vilja lämna sina hem och fastigheter.

Ändå är flertalet malmfältsbor införstådda med att det är nödvändigt att flytta för att gruvorna ska kunna utvecklas, leva vidare och skapa jobb och återväxt till nästkommande generationer. Gruvorna behövs. Men det man inte förstår i Malmfälten är varför man som enskild individ ska finansiera gruvornas nödvändiga utveckling, som genererar miljarder till statskassan, ur egen börs.

Herr talman! Jag kan hålla med ministern i vissa delar av svaret. Det är bra att regeringen har höjt ersättningsnivåerna i expropriationslagen eftersom den blir tvingande om man inte hittar någon frivillig lösning. Men ersättningen är fortfarande alldeles för låg och kompenserar inte för en nybyggnation. Har man ett äldre hus är tanken enligt lagen att man ska kunna köpa ett likvärdigt hus, men i Malmfälten har vi inte den möjligheten då stora delar av samhällena ska rivas.

I Malmfältens situation innebär det för dem vars hus rivs att fastigheterna måste byggas på nytt. Något annat alternativ finns inte. Det gör att nuvarande ersättningsnivåer enligt lagen inte täcker kostnaderna – bara att köpa en färdigställd tomt i Gällivare kostar i dag 600 000–700 000 kronor. Det krävs mer ansvar och mer initiativ från regeringen till höjda ersättningar för fastighetsägare. Ett alternativ kan vara att byta nyckel mot nyckel. Det innebär förenklat att du får ett nytt standardhus i utbyte mot ditt gamla hus.

Justitieministern säger vidare i sitt svar att ”regeringen är lyhörd för signaler om behovet av att underlätta samhällsomvandlingarna och att minska konsekvenserna för enskilda”. Om regeringen verkligen är lyhörd för signaler har ju ministern nu chansen att tala om för villaägare och fastighetsägare i Malmberget och Kiruna om regeringen omgående kommer att ta ansvar för ytterligare initiativ till förbättringar gällande ersättningsnivåerna i expropriationslagen när människor får sina fastigheter ianspråktagna.

Anf. 3 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jag har också varit däruppe och träffat många, och jag kan instämma i den beskrivning som vi får här av att människor är glada över att det går bra för gruvorna just nu men också att de är bekymrade över situationen.

Det jag har försökt beskriva i mitt svar är de regler som gäller och hur det ser ut, det vill säga att vi har förbättrat expropriationsreglerna, att utgångspunkten är att man ska hållas skadeslös och en rad principer som ligger till grund rent juridiskt.

Sedan är det naturligtvis en väldigt speciell situation. Det är viktigt att understryka att LKAB har huvudansvaret och att det förutsätter att man tar sitt huvudansvar för den situation som uppstår. Det är en sak. Det finns en Malmfälsgrupp som försöker skapa en dialog, och det finns också en samordnare som ska ta in olika aspekter för att försöka lösa problemen.

Det vore förmätet av mig att gå in på detaljer i detta när det finns en dialog och en samordningsgrupp. Jag förväntar mig naturligtvis att man via detta forum får upp de frågeställningar som konkret kräver åtaganden från regeringen. Det är det jag säger när jag konstaterar att regeringen nog följer utvecklingen, att vi ser problematiken. Men det är inte så att staten vid sidan av bolaget ska gå in och lösa problemen.

Det är många aktörer här som måste samordnas, därav samordningsgruppen. Det är många praktiska frågor och den kommunala planeringen som måste gå hand i hand för att kunna lösa situationen för de boende, oavsett om det handlar om att man behöver bygga sig en ny villa eller om att säkerställa att det finns flerbostadshus. Här är problemen ganska komplexa. Det är nog mitt intryck efter att ha försökt studera det hela.

Vad jag säger är att de regelverk som vi har är ganska tydliga. Expropriationslagstiftningen säger att utgångspunkten är att man ska hållas skadeslös. Sedan är väl inte markpriserna väldigt höga i Malmfälten. De varierar väl lite. Det är klart att trycket kan ha gjort att de har drivits upp. Det kan ändå finnas svårigheter att realisera en ny fastighet utifrån hur situationen ser ut, men jag vill inte gå in i de detaljerna. Sedan har vi den speciella situationen att man måste få fram flerbostadshus med allt vad det innebär, och där är ju kommunen i högsta grad inblandad.

Jag markerar inte att regeringen är ointresserad utan att vi nu via Malmfälsgruppen, samordnare och andra försöker fånga in de olika frågeställningar som kommer. Min uppgift som justitieminister är att redovisa de särskilda legala skäl som kan gälla, vilka rättigheter som finns och vem som har ansvar för vad, så att vi har någon typ av ordning i processen.

Det som förvärrar oron för människor i Malmfälten tror jag är att allting tar sådan tid. Där går man och vet att ens hem inte kommer att finnas kvar, och det tar väldigt lång tid att få besked.

En önskan och en vädjan som man kan ha till alla inblandade – där tar jag själv också på mig ett ansvar – är att försöka påskynda svaren till människor, för väntan skapar naturligtvis oro. Det är naturligtvis också problematiskt för företagsamheten.

I diskussionen i dag utgår man från att det går väldigt bra för LKAB. Det har det inte alltid gjort. De har inte alltid haft mycket pengar att hantera. Men just nu är det väldigt goda tider, och då har de också möjligheter att ta ett ordentligt ansvar, enligt min uppfattning.

Anf. 4 TOMAS NILSSON (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret!

Jo, det finns lagar för ersättning och kompensation för fastighetsägare som drabbas av gruvdrift, men, ännu en gång, de behöver kraftigt förbättras. Däremot finns det inga lagar eller regler för hur man kompenserar hyresgäster som drabbas av ökade hyreskostnader då man tvingas lämna sina hem just på grund av gruvdrift. Är denna situation acceptabel enligt regeringen?

Herr talman! Ministern sade att det är naturligt att hyran för nyproducerade hyresrätter kan överstiga hyran i äldre hus och att detta kompenseras med en högre standardnivå. Kompensationen för en ofrivillig flytt ska alltså enligt ministern vara en högre standard på lägenheten! Ministern verkar alltså anse att det är rimligt att hyresgästerna inte får någon ekonomisk kompensation. Man har valt boende efter vad plånboken tillåter och inte efter vad man önskar. Det innebär i så fall att malmfältsborna även fortsättningsvis får sova dåligt om nätterna.

Förstår inte ministern hur allvarligt det är? Denna fråga påverkar människors vardag. Man går i en ständig oro. Familjerna mår inte bra. Många sover inte på nätterna. Situationen skapar i dag stora konflikter i berörda samhällen mellan medborgare och gruvföretag. Säg till en ensamstående, sjukskriven, arbetslös eller pensionär att han eller hon blir kompenserad med en högre standard!

Herr talman! En högre standard mättar inte många magar. Man räknar med att en medelpensionär i PRO har en fast inkomst på 13 700 kronor i månaden. En fattigpensionär, som man kallar de ensamstående pensionärerna, har 10 300 kronor i månaden. Får de en hyra på 9 000 kronor i månaden, som en nyproducerad tvåa på 58 kvadrat kostar, blir det inte mycket kvar till det övriga.

Samma ekonomiska situation, om inte värre, råder för sjukskrivna och arbetslösa. Bostadsbidraget täcker inte heller den ökade boendekostnaden vid flytt till en nyproducerad lägenhet, vilket betyder att det kan bli kommunerna som kommer att få ta kostnaderna för samhällsomvandlingen i form av försörjningsstöd.

LKAB är världsledande på underjordsbrytning och pelletstillverkning som årligen genererar miljarder till statskassan. Menar ministern verkligen att de även måste bli världsledande på samhällsomvandling och kompensationssystem? Även om LKAB vill lösa kompensationen lokalt undrar jag hur det ska då gå till när det inte finns något regelverk för detta.

Herr talman! Det är tid nu för ansvar. Samhällsomvandlingen är en oerhört komplicerad fråga. Nu måste ministern ta chansen att berätta för malmfältsborna om regeringen har för avsikt att även möjliggöra kompensation för de drabbade hyresgästerna i Malmfälten.

Anf. 5 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Jag vill börja med att understryka att det är alliansregeringen som har sett till att vi har fått högre ersättningsnivåer i expropriationsärenden. Det har Socialdemokraterna och andra på vänsterkanten varit emot. Vi har alltså lyft fram den möjligheten.

Utgångspunkten när det gäller expropriationer, att den som blir lidande ska hållas skadeslös, är en väldigt viktig princip. Där har vi inte haft något stöd från oppositionen, vilket är viktigt att komma ihåg i det här sammanhanget.

När det sedan gäller hyresgästerna och de regler som gäller för hyressättning är situationen den att det uppstår liknande situationer i olika sammanhang, att man tvingas att flytta eller tvingas att betala en högre hyra till följd av de regler som gäller med bruksvärdessystem och annat. Vi behöver naturligtvis ha samma regler generellt. Jag vill nog påminna om att det inte har funnits någon väldig lyhörddhet och flexibilitet när det gäller de här reglerna från oppositionens sida.

Som jag påpekar i mitt svar är situationen i Malmfälten väldigt speciell. Det är skälet till att Malmfältsgruppen finns och att vi har en dialog med en samordnare för att se om det behövs extraordinära insatser i något avseende och för att säkerställa att folk har någonstans att bo.

Grunden när det gäller gruvnäringen är att gruvorna måste ta sitt ansvar. Det är ju LKAB:s utveckling som är skälet till att man måste göra de stora samhällsförändringarna. Då är grunden den att företaget också ska ta ansvar för vad det medför, och det är viktigt att markera det.

Sedan hör det till saken att det är ett av staten helägt bolag, vilket naturligtvis inte gör att skyldigheten blir mindre än vad den annars skulle vara. Jag har försökt beskriva detta. Det är inte så att regeringen eller ett statsråd går in och i detalj talar om vad som är svaret på varje enskilda fråga. Vad jag tydliggör är LKAB:s ansvar, nödvändigheten av dialog och samordning, de funktioner som vi har satt på plats och det faktum att regelverket när det gäller expropriation är sådant att den som lider skada ska ha en vettig ersättning och vara skadeslös. När det gäller hyressättning har vi i grunden de regler vi har, men naturligtvis måste det tas hänsyn till specifika situationer.

Jag lade in i min kommentar att det också finns andra aktörer som är nog så viktiga i detta sammanhang – medspelare är kommunen och andra – för att se till att planläggning och annat finns på plats så att man också kan realisera de byggen av stadsdelar, fastigheter och annat som kommer att behövas framöver.

Det är komplext, och jag stor respekt för det och stark känsla för de bekymmer som drabbar enskilda. Det är dock inte tid för ett enskilt statsråd att gå in och fälla avgörande i frågor som ska hanteras av till exempel LKAB.

Anf. 6 TOMAS NILSSON (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Jag håller helt med. Självklart är det gruvföretagen som åstadkommer skadorna som ska betala för verksamheten som blir förstörd. Men även gruvföretagen kan behöva hjälp att hitta kompensationsssystem, alltså modeller för att ges möjlighet att kompensera medborgarna i de kommuner som blir drabbade.

Samtidigt vet vi att gruvdebatten går het i Sverige om nya gruvors vara och icke vara. Sverige behöver gruvindustrin, men alla ser inte fördelarna. Jag tror att mycket handlar om vad samhällena och medborgarna får tillbaka. Allt bygger på att vi har en hållbar gruvindustri över tid som tar ett stort ansvar för sin verksamhet och ger ett mervärde till samhället och övriga näringar.

Därför är det speciellt viktigt att staten tar ansvar för sin gruvbrytning och de problem som uppstår med samhällsomvandlingarna och löser problemen på ett föredömligt sätt genom att hålla alla medborgare skadeslösa och visar vägen för andra gruvföretag.

Men regeringen flyr återigen sitt ansvar. Man vill lyfta över problemen till någon annan att lösa samtidigt som man lämnar enskilda individer i sticket. I det här fallet är det hyresgästerna och fastighetsägarna i Malmfälten.

Herr talman! I ministerns svar står det att samhällsomvandlingarna som nu genomförs i Malmfälten är unika i sin omfattning. I mina ögon krävs det då unika och omfattande lösningar.

Hade regeringen visat minsta lilla vilja att lösa situationen i Malmfälten hade regeringen kunnat tillsätta en utredning i syfte att möjliggöra kompensation för drabbade hyresgäster och förbättra ersättningsnivån i expropriationslagen.

Vi socialdemokrater blir ofta beskyllda för att vara ett bidragsparti när det är precis tvärtom. Regeringen kommer att tvinga folk till försörjningsstöd fast de inget hellre vill än att klara sin egen ekonomi. Men nu kan man tvingas till försörjningsstöd på grund av ofrivilligt ökade hyreskostnader som uppstår av en situation man själv inte kan påverka.

Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Politiken är uppochnedvänd. Det är lite märkligt för mig att diskutera med en socialdemokrat och försöka hävda att företag och bolag ska ta sitt ansvar. Jag står på något sätt på vänsterkanten.

Jag anser att LKAB ska ta sitt samhällsansvar. Jag tycker att det är rimligt att ett företag som går bra, som driver en viktig verksamhet som ska utvecklas och som tvingar folk från hus och hem ska ta sitt ansvar. Det är en grundförutsättning. Det är inte staten som ska gå in och lösa detta problem. Det är min grundinställning, och jag känner: Oj, hur hamnade jag här?

Grunden i all rimlig ordning är att företaget får ta sitt ansvar, för detta är en konsekvens av de förändringar som sker.

När det gäller reglerna har alliansregeringen sett till att vi i dag har bättre förutsättningar att säkerställa att den som har en egen fastighet, ett eget hus, kan få vettig kompensation om det går till expropriation och man inte kan få ett rimligt avtal.

För hyresgästerna gäller att regleringen av hyrorna är generell. Liknande situationer dyker upp i andra sammanhang, och därför tycker jag

att det är svårt att sortera ut hur man ska hantera saken annorlunda i Malmfälten.

Jag konstaterar dock att situationen är mycket speciell. Malmfältsgruppen och samordnaren måste därför ta sitt ansvar och se om det behövs extraordinära insatser. Det är dock inte läge för mig att säga hur det exakt ska se ut.

Jag förstår problemen och tycker att det är viktigt för människorna i Malmfälten att de får en lösning. Jag kan dock inte komma ifrån att jag anser att gruvbolagen måste ta sitt ansvar för de åtgärder som krävs för att de ska ha några som kan bo och arbeta på gruvorterna.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellationerna 2013/14:119 och 121 om begränsning av kredittider

Anf. 8 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Carina Adolfsson Elgestam har frågat mig när regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag om hur de små och medelstora företagens ställning kan fortsätta stärkas avseende betalningstider. Hans Ekström har frågat mig när jag avser att återkomma med ett förslag om begränsning av kredittider för företag. Jag väljer att besvara frågorna i ett sammanhang.

Regeringen arbetar aktivt med att åstadkomma goda förutsättningar för alla företag att verka och utvecklas. Det gäller inte minst små och medelstora företag. Entreprenörskap och företagande ska uppmuntras och ges de förutsättningar som behövs för att kunna bli framgångsrikt.

Sverige har generellt bland de kortaste betalningstiderna i Europa. Det finns vidare effektiva bestämmelser som syftar till att leverantörer ska få betalt i tid. Det finns dock företag i vissa branscher som på grund av sin utsatta situation ser sig tvungna att acceptera krav på långa betalningstider. Det är ett problem som bör tas på allvar.

På flera håll i Europa är det vanligt med långa betalningstider. För att komma till rätta med det problemet antogs 2011 ett EU-direktiv om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner. Direktivet föreskriver att betalningstider mellan näringsidkare inte får vara längre än 60 dagar, om inte annat uttryckligen har avtalats. Regeringen har valt att gå längre än vad direktivet kräver. Sedan i våras gäller i Sverige att en fordran ska betalas senast 30 dagar efter det att borgenären framställt krav på betalning, om inte borgenären uttryckligen har gått med på en längre tid.

Oppositionen har i ett tillkännagivande ansett att det bör införas lagstiftning som inte i något fall tillåter längre betalningstider än 30 dagar, det vill säga tvingande regler om betalningstider. Mot den bakgrunden togs det omedelbart fram en promemoria med förslag om tvingande regler, som remitterades under våren.

Den samlade bilden av remissinstansernas synpunkter är komplex, och både stöd för och invändningar mot förslaget framförs. Beredningen av promemorians förslag pågår i Regeringskansliet. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan i början av nästa år.

Anf. 9 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Det är de små och medelstora företagen som skapar de nya jobben. Därför är det viktigt att vi har regelverk som i största möjliga mån ger dessa företag möjlighet att expandera och därmed anställa fler personer.

För små och medelstora företag är likviditeten av stor betydelse. Den kan påverkas vid olika tillfällen, inte minst när vi som nu lever i en lågkonjunktur – även om vi de senaste månaderna har hört att det eventuellt har vänt.

Likviditeten spelar som sagt stor roll för små och medelstora företag, och här finns ett samband med betaltider.

Det var just därför vi den 23 januari röstade i kammaren om betaltider. Hela Alliansen röstade emot förslaget, men det blev trots det en majoritet, det vill säga ett tillkännagivande. Det betyder att regeringen ska återkomma till riksdagen. Men så har ännu inte skett, och det har gått cirka tio månader.

Det här är en jätte viktig fråga för många företag runt om i vårt land. Man väntar bara på att detta besked ska komma.

I sitt svar sade ministern: ”Sedan i våras gäller i Sverige att en fordran ska betalas senast 30 dagar efter det att borgenären framställt krav på betalning.” Men det är ju bara en rekommendation, inte lagstiftning, och det är därför upp till företagen.

Ett av de största problemen här är det mellan David och Goliat, det vill säga mellan det stora företaget och det lilla företaget som kanske inte alla gånger har den bästa likviditeten. Då kan det stora företaget mer eller mindre bara meddela att det vill ha 90 eller 120 dagar. Mot detta har den lilla företagaren inte något att sätta emot eftersom det inte finns någon lagstiftning. Det är ju detta det i grund och botten handlar om.

Sedan nämner ministern vid ett par tillfällen i sitt svar att vi i Sverige trots allt är ganska bra i förhållande till Europa. Det hjälper dock inte våra småföretagare runt om i landet. Det är ingen tröst, utan det handlar om kronor och ören varje månad. Det är därför vi driver på och tycker att denna fråga måste verkställas och det snarast.

Precis som ministern skriver i sitt svar har detta varit ute på remiss. Redan när förslaget var uppe hade regeringen ganska god kännedom om vad företagen tyckte med anledning av det tidiga EU-direktiv som ministern nämner.

Det är inte jättesvårt om regeringen verkligen vill leverera det som vi i riksdagen har beställt. Om man överför detta till företagande skulle ett företag som inte levererar det som kunden har beställt kanske vara på gränsen till konkurs.

Anf. 10 HANS EKSTRÖM (S):

Herr talman! Till att börja med vill jag tacka statsrådet för svaret på interpellationen.

Det är andra gången Beatrice Ask och jag diskuterar denna fråga. Jag hade en interpellation i samma ämne i maj förra året som föranleddes av att jag hade blivit kontaktad av en hel del företag i den här frågan.

Jag kommer från en närande bygd som har skickat skattepengar till en del andra områden för att bygga universitet och andra skatteslukande jättar. Därför lever vi i Sörmland nära företagens villkor.

Det är naturligtvis så att när man besöker företag berättar de om besöket på banken och att de inte får lån till en investering därför att deras likviditet är för svag. Det beror på att Volvo, Scania eller något annat storföretag betalar dem efter 60, 70, 80 eller 90 dagar.

Det är klart att man funderar över om detta är en justitiefråga. Jag har ställt interpellationen med avsikt fast jag visste att detta rent formellt ligger under justitieministern. Jag tackar så hemskt mycket för svaret. Jag riktade dock från början interpellationen till näringsministern därför att jag tycker att detta i grunden mest handlar om näringspolitik. Det är inte justitiepolitik. Jag tycker därför att det hade varit värdefullt att ha denna debatt med näringsministern. Men näringsministern kanske vill ägna sig åt andra saker än näringspolitik – jag vet inte.

Jag läste en debattartikel – jag tror att det var i Svenska Dagbladet. Den var undertecknad av Anders Persson, näringspolitisk expert på Svenska Teknik- & Designföretagen, Anders Ekdahl, vd för Svensk Industriförening, och Fredrik Sidahl, vd för Fordonskomponentgruppen. Det är inte direkt en extremsocialistisk konstellation av debattörer.

De konstaterar att regeringen går emot sin arbetslinje. Man säger att det här är en viktig fråga för att jobben ska komma i små och medelstora företag, men det är inte likvärdiga parter det handlar om. Detta är självklart. Om en kund säger till ett företag med kanske en, två eller tre kunder: Skulle vi kunna få betala lite senare? Vad har det lilla företaget för val?

Därför finns det inte bara ett EU-direktiv, utan Frankrike har lagstiftat i denna fråga. Varför har de gjort det? Jo, för att de ser att det inte är likvärdiga parter och att den svagare parten måste få stöd. Därför följde riksdagen det motionsförslag som jag lade fram tillsammans med Peter Persson och Börje Vestlund förra hösten. Den såg behovet.

Precis som Beatrice Ask säger är remissvaren inte entydiga, men det kanske man inte kan förvänta sig heller. Det finns naturligtvis en del som tjänar på nuvarande ordning. Goliat och David hade kanske lite olika uppfattningar när de gick in i matchen. Jag tycker därför att det skulle vara intressant om regeringen kunde återkomma med ett förslag.

En annan fråga jag riktar till statsrådet är: Om regeringen bedömer att lagstiftning är svårt, har den haft en dialog om en frivillig överenskommelse med de stora företagen?

Anf. 11 JESSIKA VILHELMSSON (M):

Herr talman! ”Det grundläggande problemet med längre betalningstider är inte juridiskt.” Så skriver Juridiska fakulteten i sitt remissvar på den promemoria som justitieministern tog upp här i dag: *Tvingande regler om betalningstider i näringslivet.*

Det grundläggande problemet är inte juridiskt. Vad menas med det? Om man ägnar lite tid åt att läsa alla remissvar som kommit in är det ganska tydligt.

Jag var kritisk till oppositionens förslag om tvingande regler om betalningstider redan i januari, och efter att ha läst remissvaren är jag än mer övertygad om att de risker som finns med att införa tvingande betalningstider är stora. Jag anser till och med att det skulle vara skadligt för näringslivet. Problemet med långa betalningstider skulle inte lösas med tvingande lagstiftning.

Herr talman! Jag har hört vad Hans Ekström och Carina Adolfsson Elgestam har sagt och skrivit, och jag förstår att argumentet är att det skulle göra det lättare för småföretagen. Det som jag vill lyfta fram och som justitieministern lyfte fram i sitt svar är att den genomsnittliga betalningstiden i Sverige är *under* 30 dagar. Den är 27 dagar, och betalningsförseningen är 8 dagar. Låt oss inte glömma att detta i så fall skulle vara det stora problemet.

Som justitieministern lyfter fram i sitt svar finns det vissa branscher som har stora problem med långa betalningstider. Men om man vill införa generella tvingande regler för hela näringslivet måste man faktiskt ta in hela näringslivets synpunkter, vilket jag anser att Socialdemokraterna inte har gjort. Jag uppfattar inte att alla i näringslivet sitter och väntar på förslaget.

Läser man remissvaren är det tydligt att det är många branscher som snarare anser att det skulle vara skadligt. Många branscher pekar på att betalningsvillkoret är ett av många villkor i ett avtal. Det är såklart viktigt för företag att få betalt, men det är minst lika viktigt för företag att kunna få nästa order.

Om vi skulle ha tvingande betalningstider är det många remissinstanser som påtalar att det skulle få konsekvenser på andra delar av avtalet, till exempel priset. Vem har då vunnit?

Svensk Handel säger att de på mycket goda grunder motsätter sig förslaget. De ger exempel på flera av sina näringar såsom bokhandeln och leksakbranschen där långa betalningstider faktiskt är någonting gott. Till exempel betalar man först när slutkunden har betalat för varan.

Det är självklart så att många småföretag, som bokhandlare, cykelhandlare och leksaksföretag, behöver de långa betalningstiderna. Hur skulle tvingande lagstiftning hjälpa dem?

Ett annat exempel är de gröna näringarna. LRF är en av remissinstanserna och talar om något som många av deras medlemmar använder sig av, så kallade säsongskrediter. Det är när man köper någonting på våren och betalar först till hösten. Vad skulle detta betyda för dem?

Många småföretag är beroende av krediter, precis som Hans Ekström säger. Men det kan vara lättare att få en handelskredit än att få en bankkredit. På vilket sätt skulle en tvingande regel hjälpa de företagen?

Jag anser att Socialdemokraterna och de övriga partier som röstade för detta i januari måste svara på frågorna från hela näringslivet. Fortsätter man att anse att en tvingande lagstiftning skulle vara lösningen måste man svara på frågorna om de problem som remissinstanserna lyfter fram och som vi i alliansen ställde redan i våras.

Tar man bort möjligheten att avtala om längre betalningstid finns det risk för att andra kreditlösningar växer fram som sannolikt inte skulle bli billigare för företagaren.

Som sagt: Problemet med långa betalningstider är inte juridiskt, och lösningen är inte tvingande betalningstider.

Anf. 12 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Tack för intressanta synpunkter!

Först och främst: Jag har varit tydlig med att vi har remitterat ett förslag och har tagit in synpunkter och att vi kommer att lägga fram ett förslag till riksdagen, så den ordningen behöver vi inte diskutera.

Det är otroligt viktigt att ta intryck av de olika synpunkter som framkommer i remissvaren. Framför allt är mitt intryck att den risk man löper om man låser sig i den här frågan är att man tror att alla företag är likadana, att alla branscher fungerar på samma sätt. Men så är det inte. Det är ingen tvekan om att man i fordonsbranschen och en del andra branscher har stora problem med att man leker svälta räv med dem. Det är ett jätteproblem som vi måste åtgärda och som det vore bra att hitta regler för.

Men den situationen har vi inte generellt i hela företagsamheten. Det framkommer mycket tydligt i remissvaren – Jessika Vilhelmsson tog upp en del exempel. 56 remissinstanser har yttrat sig över det förslag som vi skickade ut. Det är 13 som tillstyrker och 25 som avstyrker – det är alltid lite fram och tillbaka. Framför allt gäller det att gå igenom vad de lyfter fram.

En bild som jag tycker är bekymmersam är att man med tvingande regler riskerar att kasta ut viktiga branscher om man inte är noga. Vi kan som exempel ta Sörmland, som jag tycker är ett fint landskap, och Malmköping – de små affärerna och de små orterna där handeln håller på att dö. Det kan vara bokhandlare, leksakshandlare, cykelhandlare och andra. De står och faller, många gånger, med möjligheten att få leverans av varor att ha i sin butik och kunna betala senare. Det är det lilla perspektivet som vi pratar om då.

Jag tycker att det vore fånigt, fel eller allvarligt om vi genom att hugga lite för snett skulle dra undan mattan för den typen av småföretagsamhet när vi samtidigt är ute för att rädda möjligheten för andra små företag.

Det är skälet till att man ska vara noggrann i beredningen av ärendet. Jag tycker att det var lite intressant när Hans Ekström frågade: Har man funderat över någon frivillig överenskommelse? Finns det någon annan möjlighet?

Ja, det är de sakerna som vi grunnar över. Finns det någon tredje väg där man inte slänger ut barnet med badvattnet? Vi ska inte lösa problem genom att skapa många nya andra. Lite ödmjukhet tycker jag att man är tvingad att ha i den här frågan. Jag ser med stort allvar på att vi har branscher där stora företag utnyttjar underleverantörerna på ett oacceptabelt sätt.

Det tror jag lite grann var skälet till att vi fick ett beslut i riksdagen om att kräva tuffare tag mot den typen av företeelser. Jag kan vara illvillig mot oppositionen i många sammanhang, men jag tror inte att avsikten var att dra undan mattan för andra. Jag tror att det är möjligt för alla i den här kammaren att se problematiken för de gröna näringarna, att man ibland måste vänta till skörd för att kunna betala det man ska så med och en del av de investeringar som måste göras.

Det är detta ganska besvärliga arbete som regeringen är inne i, att försöka analysera och inte bara ställa sig i ett hörn och säga: Vi har en uppfattning, den har vi alltid haft, och den kommer vi inte att ändra på. Vi bör försöka se om vi kan lösa de problem som finns på ett sådant sätt att vi inte skapar nya – det vore det bästa.

Min ambition är att kunna lägga fram en proposition till riksdagen efter årsskiftet.

Anf. 13 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Detta är en mycket viktig debatt. Jag tycker också att den visar på två olika saker. Det kanske är en del av svaret på frågan varför regeringen har dröjt.

Jag uppskattar mycket att justitieministern är så pass positiv och på olika sätt målar upp en bild av att det kanske kan vara något på gång. Ministern säger ju att man grunnar på problemet. Det betyder väl, får man anta, att regeringen överväger att komma tillbaka med ett förslag. Det är det vi väntar på och efterlyser.

Man kan bli lite orolig när man lyssnar till partikollegan till ministern, som pratar om att det kan vara skadligt för näringslivet. Då kan man känna att regeringen känner sig ganska tvingad att genomföra den leverans som riksdagen har beställt.

När riksdagen gör en beställning är det kutym att man tar in hur olika branscher ser på saken – det är remissvaren. Då är det inget konstigt att det är olika svar. Det Jessica Vilhelmsson säger i debatten är väl mer oroväckande. Svensk Industriförening, det vill säga våra underleverantörer i Sverige, är ganska många, och det är ganska många småföretag. Om de säger att detta är ett problem måste man naturligtvis lyssna på det. Det uppfattar jag faktiskt att justitieministern har gjort, till skillnad från riksdagsledamoten.

Man kan, vilket Beatrice Ask belyser, se att Svensk Handel har en annan syn på detta. Man kan ha full förståelse för det också. Det är det politiken handlar om. Då måste man väga samman, och då är det ett sådant förslag som man får leverera till riksdagen, att vi ska ha en lagstiftning som handlar om 30 dagar. Men man kan alltid göra undantag. Om en specifik bransch har ett speciellt problem därför att systemet är uppbyggt på ett särskilt sätt får man se till att lagstiftningen är justerad på det sättet.

Vi kan titta på energipolitiken och hur den är formulerad, inte minst med det som är kopplat till skatter, fast inte för att kopiera det. Det är så vi har gjort i andra sammanhang, och då måste det vara så man gör även när det handlar om betaltider. Det har ju inte varit vårt syfte, när vi har drivit den här frågan och lyssnat in, att vi ska få småföretag som inte klarar av sitt företag på grund av dessa 30 dagar, utan det är för att det ska bli ett vinnarsystem för majoriteten av företag. Om detta borde vi vara överens.

Den här debatten visar att det finns problem och visar kanske också lite grann varför det har dröjt. Men det är nog viktigt för många företag runt om i landet att vi får till detta, för det handlar i grund och botten om likviditet i företagen.

Anf. 14 HANS EKSTRÖM (S):

Herr talman! Jo, Jessica, jag har läst alla remissvar och tagit del av Svensk Handels synpunkter. Jag har förståelse för dem. Det var också därför som jag i mitt inledningsanförande sade att man kanske måste gå en annan väg. Vi är inte låsta vid en speciell väg.

Däremot är det uppenbart, om man möter svenska underleverantörer och svensk industri, att detta är ett jättestort problem. Nu företräder Jessica ett parti vars partiordförande sade att svensk industri var basically gone eller något sådant. Jag kommer från en stad där den inte är basically

gone utan där industrin finns i högsta grad. När man möter underleverantörerna och diskuterar med dem ser man att det är ett fruktansvärt allvarligt problem. Det tycker jag att Moderaterna borde ta på största allvar.

Jag tycker att justitieministern verkar ha en förståelse för detta problem, och det värdesätter jag. Jag tycker att det är bra att denna insikt finns.

Det är viktigt att det kommer ett förslag som gör att denna del av näringslivet känner att den får ett stöd. Svensk industri står nämligen för en hel del av beställningarna till servicesektorn. Utan svensk industri finns det inte en så stor del av servicesektorn heller.

I EU i dag förs det en diskussion om behovet av reindustrialisering. I den ekonomiska kris som Europa har haft är det industrilandet Tyskland som har klarat krisen bäst. Sverige borde kanske värna sin industri mer och inte diskutera den som basically gone. Svensk industri behöver ett skydd för att klara denna fråga.

Anf. 15 JESSIKA VILHELMSSON (M):

Herr talman! Jag har lyssnat, och det sade jag också i mitt inledande anförande. Det finns vissa branscher som har stora problem med betalningstider. Men lösningen är inte tvingande lagstiftning. Frågan är dock fortfarande om oppositionen har lyssnat. Jag har i dag inte hört att man på något sätt har lyft fram dessa frågor och de problem som finns och den allvarliga kritik som faktiskt riktas mot förslaget.

Det handlar bland annat om den grundläggande princip som finns om avtalsfrihet. Det har jag i alla fall inte i dag hört något om. Min principiella uppfattning är att det krävs mycket goda grunder för att gå ifrån den centrala principen om avtalsfrihet. I en modern ekonomi är nämligen avtalsfriheten fundamental för ett konkurrenskraftigt näringsliv.

Hans Ekström frågade om vi värnar om industrin. Ja, det gör vi absolut. Sverige är inte en isolerad ö, utan Sverige är ett land som agerar på en global marknad. Om svenska företags avtalsfrihet skulle inskränkas finns det en uppenbar risk att deras konkurrenskraft i Europa försämras. Det är inte rätt väg att gå.

Jag menar alltså att det finns många branscher som har problem med långa betalningstider. Men lösningen är inte att införa en tvingande lagstiftning.

Anf. 16 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Jag gick in i denna debatt för att fråga er socialdemokrater om ni verkligen menar allvar när ni säger att ni vill införa en absolut 30-dagarsregel. Samtidigt har vi hört att en överväldigande majoritet – 65 procent – av företagen har sagt bestämt nej till detta sedan regeringen har lyssnat på oppositionen och skickat ut förslaget på en rekordsnabb remiss. Många framhåller vikten av avtalsfrihet och betonar utifrån sin sakkunskap att ett avtal kan innehålla många dimensioner. Om det inte gäller betalningstider är det leveranstider, tillkommande tjänster eller avdrag av tjänster. Det kan naturligtvis också röra en pressning av priset.

Konkurrenskraften för svenska företag – leverantörer till de stora företagen – försvagas när omvärlden inte anpassar sig till Sverige. Att gå före med en 30-dagarsregel och införa någonting som inget av våra grannländer har tillämpat eller ens har planer på att tillämpa skulle för-

svaga möjligheterna för alla konsultföretag som anställer unga ingenjörer och andra unga människor att få ut dem i arbete. Det vore ett sänke för svensk konkurrenskraft när länderna i vårt närområde vidhåller avtalsfriheten som princip.

Jag ska också tillägga att långa betalningstider kan vara ett sätt för växande och små företag som i sitt utvecklingsskede i samförstånd med sina leverantörer avtalar om längre betalningstider för att klara kapitaltäckningen medan de första fakturorna för de producerade tjänsterna löper in.

Det har också nämnts att längre betalningstider kan kopplas till försäljning. Jag behöver inte dra exemplet med cykelhandlare, som Jessika Vilhelmsson har talat om. Men det handlar om att man i takt med att man tar in varor och säljer dem vill avvakta med att betala leverantören. Detta har också LRF framfört. När man skördar kanske man vill avvakta med betalningen för insatsvarorna – utsäde, bränsle och annat – till dess att skörden är såld och man har fått in pengar. Det är LRF:s synpunkt. Svenskt Näringsliv, Svensk Handel och Almega har framfört detta, och Almega är faktiskt en organisation som organiserar många av de företag som Hans Ekström talar om.

Har ni tagit intryck av den massiva motreaktionen som har kommit från remissinstanserna? Regeringen har gått ut och föreslagit en politik som är avvägd och balanserad, men något annat har efterfrågats av en majoritet i riksdagen? Är ni beredda att ompröva era ställningstaganden nu när ni har läst remissvaren, eller tänker ni fortsätta riskera svenska företags konkurrenskraft, stänga cykelhandlaren butik och döda småföretagen i en expansionsfas genom denna absoluta regel? Lyssnar ni fortfarande på enstaka lobbyister – Hans Ekström har läst upp namnen på några – som har starka egenintressen i detta och som åsidosätter det övriga näringslivets önskemål, tankar och behov kring dessa saker?

Så länge det råder ett ojämnt styrkeförhållande mellan företag kommer svårigheter att klara ut avtalsförhållanden att finnas kvar. Det gäller att inse att den starke alltid har en möjlighet att diktera villkoren och tvinga leverantörer som inte går med på längre betalningstider att i stället gå med på att sänka priset eller att i värsta fall låta beställningen gå till ett grannland eller att åtminstone låta fakturan gå till ett grannland, trots att konsulterna sitter kvar i det egna landet.

Alla är överens om att detta är en komplex materia. En 30-dagarsregel skulle definitivt göra denna materia betydligt mer komplex än tidigare. Jag hoppas att Carina Adolfsson Elgestam och Hans Ekström återigen läser remissvaren och omprövar sitt ställningstagande när det gäller denna fråga. Ärligt talat tror jag att det är den politik som föreslogs i den tidigare propositionen och som riksdagen röstade nej till som hade varit den mest balanserade. När vi nu väntar, låt oss då fatta ett klokt beslut.

Anf. 17 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Jag besöker många småföretag. Jag tycker att det är roligt att komma in i en liten verkstad och sitta och prata med ägaren och chefen om villkoren och livet, medan gubbarna springer fram och tillbaka och stämplar in och ut sina jobb.

När man pratar med dem om förändringar som de vill göra har en sak slagit mig direkt. De säger att detta med att sänka arbetsgivaravgifterna

inte spelar någon roll för dem. Men däremot skulle det ha betydelse om vi kunde se till att kostnaderna för sjuklöneperioden försvinner. Det är krav som Centern har försökt driva utan framgång. Att hitta passande personal som kan vara produktiv och komma in tidigt är också en viktig fråga för småföretagarna.

Nu får vi höra från Centern att detta hänger bland annat på cykelhandlare. Men om man är tvingad att vara bank och ligga ute med 5 miljoner kronor mot ett stort företag som till exempel Sandvik är det inte roligt. Det är någonting som man direkt pekar på att vi måste göra någonting åt.

Då säger justitieministern alldeles riktigt att man ska visa stor respekt för remissinstanserna. Men det är inte regeringen känd för att göra. Hur var det med rehabkedjan, hur var det med a-kassan och så vidare där ni bara slog till? Nu står ni här och säger att man måste se över konsekvenserna. Självklart måste man göra det. Avtalslagens 36 § har varit uppe många gånger till diskussion här i kammaren. Men här har jag en känsla av att det är juristerna som kommer in och att man använder detta som ett juridiskt problem.

Man kan ta avtalsfriheten som exempel. Den är begränsad i offentlig sektor. Hur är det inom taxirörelsen? Där är den begränsad i många länder, och man sätter ett pristak. Men här i Sverige kan en taxirufflare lura en turist som ska åka från Arlanda till Stockholm och som får betala 5 000 spänn.

Då är frågan: Varför kan man inte göra en särskild lösning för detta? Varför står ni här och säger att det är avtalsfriheten som gäller? Det är klart att det går att fixa det här eftersom det är så viktigt för dessa småföretag.

Sedan kan vi fråga: Ska vi sätta Magnus verksamhet i Gävle mot en cykelhandlares verksamhet? Nej, man ska lösa problemen för båda. Men faktum är att de ligger ute med mycket pengar, faktum är att de har svårt att rekrytera personal, och faktum är att de tycker att det är mycket viktigt att få bort ansvaret för sjuklöneperioden. De frågorna är jätteviktiga, och sedan säger ni att ni inte riktigt vet hur ni ska göra.

Det finns många beställningar som gått till regeringen i form av tillkännagivanden i kammaren. Vad är viktigt för butiker? En viktig sak är att det rånas två butiker varje. Det vet justitieministern. Här finns ett tillkännagivande från riksdagen om att komma tillbaka med förslag om hur man kan lösa problemet med säkerheten för kvinnorna; det är kvinnorna som jobbar i småbutikerna. Det är jätteviktigt, men det gör ni ingenting åt.

Nu gör ni precis samma sak, ni förhalar en fråga som är så viktig för Danne, Valle och Magnus, som alla tre har fina små verksamheter i Gävle. Centern, de lyfter upp cykelhandlarna.

Anf. 18 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Nej, vi förhalar inte. Som Carina Adolfsson Elgestam framhöll är det viktigt när det gjorts ett tillkännagivande att få svar. Det har också skett. Vi har fått ett tillkännagivande i riksdagen där man begärt en tvingande regel. Vi har tagit fram ett sådant förslag, skickat ut det på remiss och kommer naturligtvis att återkomma med ett förslag baserat

på de synpunkter som kommer fram i remissvaren. Det är så turordningen ser ut. Det är inte att förhålla.

Den här diskussionen visar tydligt hur komplex frågan är. Vi har de grava problemen med betalningstiderna i vissa branscher. Där är det väldigt besvärligt. Jag förnekar inte det, tvärtom behöver vi åtgärda det. Med det sagt ska vi vara medvetna om att vi har jämförelsevis korta betalningstider, men i vissa branscher är det tufft. Det är knäckande för många eftersom likviditeten gör att man har svårt att få banklån. Men låt mig vända på myntet och säga att det finns företag som inte har möjlighet att få banklån och därför är beroende av att kunna avtala om en längre kredittid. Det är alltså inte fyrkantigt. Det finns inte en enda lösning eftersom företagsamheten per definition är olika. Det finns mängder av olika former av verksamhet.

Regeringens ambition är att försöka svara på den problematik som tillkännagivandet lyfter fram och göra det på ett sådant sätt att vi inte slänger ut barnet med badvattnet. Därför blev jag lite glad över Hans Ekströms lilla synpunkt att man möjligen måste försöka hitta ett sätt att hantera det hela på.

Vi måste se förmågan för svensk företagsamhet och svenskt näringsliv i ett internationellt perspektiv, och då måste vi också konstatera att här finns en problematik. Finland, Danmark och Norge har vid genomförandet av det EU-direktiv som ligger till grund för diskussionen om betalningstiderna valt att inte ha tvingande regler utan i stället ha en öppenhet i sitt regelverk. Såvitt vi vet finns det inget annat land som har genomfört direktivet på ett sådant sätt att man har ett undantagslöst förbud för alla företag att teckna något annat än 30 dagar. Det vi måste fundera över är hur vi på ett rimligt sätt kan se till att vi inte kastar ut barnet med badvattnet. Jag tror inte att någon vill det. Det är inte ett sätt för regeringen att förhålla eller försena frågan. Ambitionen är, vilket jag varit tydlig med, att efter årsskiftet återkomma till riksdagen med ett förslag i den här frågan.

Sedan lyfter Raimo Pärssinen in en rad andra spännande näringslivsfrågor. Jag ska inte låta mig frestas att gå in på dem, för det vore fel. Låt mig bara säga att regeringen inte försöker förhålla frågan utan ser småföretagens situation, och vi tar den på stort allvar. Jag, precis som Raimo, ägnar en stor del av tiden till att vara ute på företagen, inte minst för att diskutera den brottslighet som många utsätts för. Jag har ägnat hela hösten åt att besöka företag just på det temat, så jag är ganska väl insatt i problemet. Dock finns det inte en enda enkel lösning på det, för även här är företagen olika och situationen varierar. Men det finns mer att göra för att öka tryggheten för dem som arbetar i de företagen, och det ska vi naturligtvis ta fasta på.

När det gäller betalningstiderna återkommer vi med förslag efter årsskiftet. Bilden är komplex. Det finns mycket som talar emot en hundra procentigt tvingande regel. Vi tyckte det tidigare. Nu har vi ett tillkännagivande och det gäller att få ihop det hela. Vi kan träta, men det viktiga är det som rör företagen.

Anf. 19 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Det här har varit en mycket viktig debatt. Flera saker har tydliggjorts. Jag ska börja med att kommentera det som Jessika Vil-

helmsson sade, att hon inte är för en tvingande lagstiftning. Jag utgår därför från att det är vad Moderaterna i riksdagen anser.

I sitt inlägg svartmålar Ola Johansson på ett sätt som gör att man blir alldeles mörkrädd, inte minst när han talar om egenintresse, att vi skulle lyssna på egenintressen. Om vi tittar på till exempel Svensk Industriför-
ening ser vi att de har 1 300 medlemsföretag – jag är lite osäker på hur många anställda det kan handla om – och då är det lite svårt att säga att de, Sveriges underleverantörer, har ett egenintresse. Detsamma gäller Fordonskomponentgruppen med ungefär 340 företag och 25 000 anställda. Om det har så stor betydelse för dessa företag måste vi väl lyssna på dem, och precis som ministern sade i sitt inlägg försöka skapa en lagstiftning och leverera det som riksdagen har beställt.

Jag tackar ministern för debatten och ser fram emot leveransen efter nyår. Man ska ju alltid leverera i tid. Det är det som gör att företag kan växa och utvecklas. Vi väntar med stor otålighet på leveransen.

Anf. 20 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Carina talar om egenintresse och Raimo raljerar över cykelhandlare. Jag kanske ska presentera mig. Jag har arbetat 25 år inom svensk fordonsindustri. I min roll som chef och sedermera säljare i ett av de konsultföretag som vi talar om har jag varit i avtals-situationer och förhandlat med storföretagen. Jag har då motvilligt behövt acceptera långa betalningstider, ibland så långa som 120 dagar sammantaget.

Jag välkomnar den proposition som lades fram om att skärpa kraven på offentlig sektor att betala sina räkningar i tid. Där slås även fast att vi behöver anpassa oss till europeiska förhållanden, nämligen till direktivet om bekämpandet av sena betalningar. Man skärper kraven på exempelvis förseningsersättningar och höjer ersättningen till företagen för inkassoåtgärder. Det skickar tydliga signaler till dem, företrädesvis storföretag, som tidigare ställt oskäligen avtalsvillkor på sina leverantörer och låtit dem agera bank åt sig – såsom det företag jag arbetade i och som i och för sig tillhörde Investorsfären, vilket ju inte är någon liten kapitalist.

Det tidigare förslaget, och även det kommande utgår jag från, stärker leverantörernas möjlighet att klaga på oskäligen avtalsvillkor, sådana som jag nämnde. 120 dagars betalningstid är naturligtvis inte acceptabelt för någon. Det riktar sig speciellt till de branscher eller delar av branscher som utsätts för den sortens press från dem som kan uppfattas som starka kunder.

Visst vill vi komma åt det, men det går inte att stifta selektiva lagar. Det vet även Socialdemokraterna. Trots det försöker de nu göra det genom att med ett alexanderhugg vilja införa 30 dagars absoluta avtalsvillkor för alla företag, inte bara för dem som vi här talar om, av vilka jag representerar ett om jag någon gång får komma tillbaka. Är det Socialdemokraternas verkliga avsikt?

Anf. 21 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Tack, justitieministern, för inlägget! Jag tycker personligen att det är trevligt att debattera med justitieministern.

Men jag blir lite fundersam. Ola Johansson säger inte samma sak som justitieministern. Justitieministern öppnar i alla fall för att se över frågan och lösa problemet, eller hur? Så sade vi. Centern står dock här och säger

att det inte går. Det där får ni försöka komma överens om. Men jag inbillar mig att det blir som vanligt i den regeringen: att det är Moderaterna som bestämmer. I det här fallet är det bra. Det kanske finns fler fall där det är bra.

Den här frågan äger sin allvarlighet, och vi måste lösa den, precis som alla andra frågor som hänger runt småföretagen. När man besöker småföretag är det verkligen påtagligt att de berättar om det här bekymret. De säger: Varför ska vi vara bank? Vi är hårt pressade. Kan inte ni göra någonting åt det?

Efter justitieministerns svar och hennes senaste inlägg känner jag mig något så när lugn. Vi får väl se. Det är mycket som ska utvärderas av den moderatledda regeringen. Det är många löften som har gjorts av de mindre partierna i den regeringen som det inte har hänt någonting med. Utvärderingen kommer när det gäller både den här frågan och politiken i stort. Jag tackar i alla fall för svaret.

Anf. 22 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr talman! Det är trevligt att debattera med alla er i salen. Det är bra att vi får en ordentlig diskussion om detta, för det visar komplexiteten i svensk företagsamhet och de svårigheter som finns. Vi är väl alldeles överens om att det finns vissa branscher som är hårt ansatta och där den här problematiken är ett stort bekymmer. Det borde vara ganska självklart att vi på något sätt ska lösa det.

Det tillkännagivande som vi fick av riksdagen, det pm som har skickats ut samt remissarbetet har gjort att vi nu har ett mycket bättre underlag för att bedöma frågan. Det är på det enkla viset att tvingande regler skulle hjälpa några men skapa många problem. Då är frågan om vi kan hitta ett sätt att reglera detta och lösa problem utan att ställa till det på en väldans massa andra sätt. I grunden är det självklart för en moderat att vara för avtalsfriheten. Men om det nu är så att några har blivit illa utnyttjade av ett system är det möjligt att man måste göra någonting. Det ska man vara öppen för.

Det här med likviditeten och möjligheten att få banklån och annat är också intressant. Båda problemen finns: När man inte får betalt har man inte likviditet och kan därför inte få lån, men vissa får inte något lån för att de är för små och är därför helt beroende av att kunna avtala om en längre tid.

Jag tror att det blir en utmaning för oss i riksdagen att ha kraft att ha en nyanserad syn på de här frågorna, så att vi inte ställer till det. Vårt näringsliv är fantastiskt, men också skört i vissa delar. Vi ska vårda de små företagen. Då får vi inte hamna i en situation där vi med ett alexanderhugg förstör för många när vi faktiskt vill väl. Därför är det min ambition att på ett seriöst sätt försöka se de olika aspekter som finns och se om vi kan komma fram med någonting som är lite bättre än det vi hade förra gången och som inte alla var så nöjda med. Det har inte att göra med att jag skulle ha någon annan uppfattning än Centern eller vad det nu kan vara. Jag tror att vi är rätt överens i grunden. Men politik måste vara att vi diskuterar igenom saker ur olika perspektiv. Annars når vi ingen lösning. Tack för diskussionen!

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

Anf. 23 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Raimo Pärssinen har frågat arbetsmarknadsministern vad hon och regeringen är beredda att göra för att stävja problemet med hot och våld på de statliga arbetsplatserna och vad statsrådet tänker göra för att förbättra arbetsmiljön i de utsatta myndigheterna.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Hot och våld som riktas mot tjänstemän är inte enbart ett arbetsmiljö- och säkerhetsproblem för den enskilda tjänstemannen och för myndigheten. Det är dessutom ett rättssäkerhets- och demokratiproblem för samhället i stort.

Regeringen framhåller senast i årets budgetproposition (prop. 2013/14:1, utgiftsområde 2, avsnitt 5 Statliga arbetsgivarfrågor) att en god arbetsmiljö är viktig såväl för medarbetarnas hälsa och utveckling som för verksamhetens långsiktiga effektivitet. Arbetet mot hot och våld måste, oavsett om det sker på förekommen anledning eller i förebyggande syfte, vara ett naturligt och självklart inslag i myndigheternas verksamhet.

Vi har en långtgående delegering av de arbetsgivarpolitiska frågorna till Arbetsgivarverket och till myndigheterna. Delegeringen i dess nuvarande form har gällt i närmare 20 år, och det finns en bred parlamentarisk uppslutning bakom dess principer. Eftersom regeringen aldrig kan delegera bort ansvaret i förhållande till riksdagen anges mål och delmål för de statliga arbetsgivarna i budgetpropositionen. Dessa följs upp årligen, och utvecklingen för staten totalt redovisas löpande till riksdagen. Ett av de nu aktuella delmålen är att arbetsmiljön i staten ska vara god.

Antalet anmälda brott om våld mot tjänsteman har ökat. Det går dock inte att uttala sig om utvecklingen utifrån statistiken för anmälda brott, eftersom en ökning även kan bero på exempelvis en ökad benägenhet att anmäla.

Statskontoret gavs i regleringsbrevet för 2012 i uppdrag att genomföra en analys av hur myndigheterna arbetar med att förebygga och hantera hot, våld och andra riskfaktorer. Rapporten *För säkerhets skull – om myndigheters arbete mot hot och våld riktat mot deras anställda* presenterades på ett seminarium som genomfördes av Arbetsgivarverket, Statskontoret och Regeringskansliet i januari 2013.

Regeringen följer därutöver det arbete som pågår på många olika nivåer inom förvaltningen. Arbetsgivarverket och myndigheterna bedriver ett arbete med den arbetsgivarpolitiska strategin inom fem avgörande områden, där ”En god arbetsmiljö främjar verksamhetsutveckling” är ett. Parterna på det statliga avtalsområdet utför ett gemensamt arbete för att stödja lokala parter i arbetet med säkerhetstänkande och att förebygga och hantera hot och våld i arbetet. I årets avtalsrörelse på det statliga området har parterna slutit en överenskommelse om fyra utvecklingsområden, däribland Arbetsmiljö, inkluderande Hot och våld och arbetsmiljöutbildningar. Under våren 2011 inledde Arbetsmiljöverket en treårig riksomfattande inspektionsverksamhet för att förebygga hot och våld under myndighetsutövning.

När det gäller arbetsmiljön vid de enskilda myndigheterna har de arbetsgivarpolitiska frågorna, däribland arbetsmiljön, en central del i de underlag som tas fram inför den årliga dialogen mellan respektive departement och myndighet.

Det är viktigt för mig som ansvarigt statsråd för den statliga förvaltningen att lyfta fram vikten av en god arbetsmiljö och därmed också myndigheternas arbete mot hot och våld i mina kontakter med myndighetscheferna.

Anf. 24 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Jag får tacka ministern för svaret. Jag hade skrivit interpellationen till arbetsmarknadsministern för att få diskutera ansvaret för arbetsmiljöfrågor. Nu när statsrådet Attefall svarar pratar jag naturligtvis om delegering.

Vi kan konstatera att miljön har förändrats i de olika myndigheterna. Försäkringskassan har fått ett nytt regelsystem att leva efter. Det har varit mycket debatt och diskussion kring detta. Det var dåligt förtroende för Försäkringskassan för några år sedan. Nu har Arbetsförmedlingen fått ett ännu sämre förtroende och rykte hos allmänheten. De tuffa regler som har antagits av den borgerliga regeringen har lett till att många människor hamnat i desperation och livskriser efter förändring av trygghetssystemen.

Det har också blivit en hög arbetsbelastning och en mer krävande arbetsmiljö. När jag träffar de anställda på Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen vittnar de om att hela deras attityd håller på att förändras. Man blir hårdare i skinnet. Man kan inte tillåta sig att vara så empatisk som man skulle vilja, eftersom man är så hårt regelstyrd och måste ge så många negativa besked till medborgare som är i behov av dessa tjänster. Detta är absolut inte bra.

Nu vet jag att Dan Eliasson på Försäkringskassan har inlett ett gott arbete med detta. Man behöver lugn och ro. Man behöver trygghet och förståelse. Arbetsmiljön är mycket viktig. Regeringen och statsrådet Attefall måste väl hålla med om att det ska råda en absolut nolltolerans mot hot och våld i arbetslivet.

Vi har i dag kommit i ett sådant läge att de som jobbar där blir påverkade i sina myndighetsbeslut på grund av att de drabbas av hot och våld. Nu senast är det Arbetsmiljöverkets inspektörer som säger att de här i Stockholm inte kan gå ut och inspektera ensamma utan måste vara två eftersom det blivit en hårdare och tuffare miljö.

Samtidigt sitter Attefall i regeringen och stryper resurserna till Arbetsmiljöverket. I svaret hävdar han att man har gett uppdrag till Arbetsmiljöverket, och det är jättebra. Men hur ska man kunna klara av uppdraget, statsrådet, om man samtidigt måste minska sin personal? Man måste säga upp människor, och människor måste sluta.

Det blir färre som jobbar med frågorna. Det blir färre med expertkunskaper eftersom man inte får fylla på. Man lägger också ned kontor runt om i landet. Det är ett jätteviktigt verktyg som ska användas av de statliga myndigheterna och dem som jobbar där.

Nu vet jag att Statstjänstemannaförbundet har framfört krav till regeringen och till Attefall att man ska starta ett särskilt arbete när det gäller

hot och våld mot anställda på myndigheterna och den sätter en kommission på fötterna för att kunna fokusera på de problemen.

En sak är säker: Det har inte blivit bättre på jobbet på Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Statens institutionsstyrelse, kronofogden med flera.

Anf. 25 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Hot och våld mot statliga tjänstemän och generellt sett i arbetslivet, men nu talar vi om statliga tjänstemän, är självklart aldrig acceptabelt.

Vi kan diskutera utifrån olika perspektiv. Tittar vi generellt sett kan vi ana en marginell ökning under senare tid. Vi har på gång en ny rejäl undersökning som kommer under nästa år som mäter utvecklingen under 2011 som Arbetsmiljöverket håller på med. När vi får det underlaget ska vi värdera de frågorna ordentligt.

Vi har dialoger med de fackliga organisationerna. Jag träffade dem senast för bara någon vecka sedan och diskuterade bland annat de här sakerna. Alla är överens om att vi måste följa frågorna och måste se vad den nya enkäten ger för utdelning. Sedan får man inte glömma bort att det ibland finns ett hårdare klimat i hela samhället. Sådant kan självklart också påverka statstjänstemän.

Vi får inte heller glömma bort att det finns olika lägen i olika myndigheter utifrån olika faser de går igenom. Jag kan gott förstå att om man går igenom mycket av förändringar av regelverk och organisationsförändringar skapar det i sin tur turbulens bland personalen. Försäkringskassan har också haft stora interna problem inte minst med datasystem.

Jag vet också att vi jobbar hårt med att skapa så bra förutsättningar som möjligt för statstjänstemännen och att den arbetsgivarpolitik och förvaltningspolitik som vi bedriver handlar om att skapa så goda förutsättningar som möjligt för att statstjänstemän ska kunna utföra ett bra arbete.

Som Raimo Pärssinen säger pågår ett bra arbete på Försäkringskassan med att jobba på ett mer innovativt sätt, att ge ännu bättre service och också få stadga i organisation och struktur.

När det gäller sjukförsäkringsreformen kommer det prejudicerande domar som kanske rättar till en del saker och skapar klarhet på andra områden. Man får kanske ett regelverk som sätter sig lite bättre. Då skapas också bättre förutsättningar för de enskilda tjänstemännen.

Vi får inte heller hamna i andra diket där vi blåser upp och påstår att allt är nattsvart. Arbetsmiljöverket jobbar med frågorna. Det har koll på läget och följer läget noggrant. Vi får se när den nya undersökningen kommer. Det har också fått mer pengar under senare år.

Skulle det vara så att allt var ett himmelrike 2006 när Socialdemokraterna styrde och allt är motsatsen nu kan man fråga sig: Varför är det färre olyckor inom arbetslivet i dag än det var 2006? Varför är det färre dödsfall på arbetsmarknaden?

Det visar på att det inte går att föra den typ av förenklade resonemang som Raimo Pärssinen antyder. Problemen är tillräckligt allvarliga för att vi ska ge oss på dem som finns i stället för att försöka blåsa upp något slags jättebild av att allt var guld och gröna skogar tidigare och att allt nu är elände.

Jag vill påstå att det pågår ett mycket bra arbete inom statsförvaltningen, och vi följer frågorna noga. Detta är en av de frågor som vi har mest koll på. Det handlar om personalens arbetsfunktion men också om hela demokratin och förvaltningspolitiken.

Problemet finns inte bara i staten. Det finns ute i kommunerna och också på den övriga arbetsmarknaden. Det är ett samhällsproblem. Men det får en extra dimension när det gäller den statliga förvaltningspolitiken och demokratiskt fattade beslut som statstjänstemännen har att följa.

Anf. 26 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Det är tråkigt att behöva stå i riksdagens kammare och säga att vi här har ett statsråd som inte säger sanningen. Arbetsmiljöverkets resurser har minskat med 20 procent sedan 2006. Ändå står Attefall här och säger att Arbetsmiljöverket har fått mer pengar. Han kanske räknar in LPO:n, det vill säga lönepåslaget för att kompensera för lönehöjningarna, som var 14 miljoner. Är det vad han menar? Eller vad är det för pengar han talar om?

Han står här och säger att vi svartmålar när vi följer Arbetsmiljöverkets hemsida som beskriver en olycksfallsutveckling som nu har stigit i tre år. Ändå säger han att det går åt rätt håll, och han står här och säger att Arbetsmiljöverket får mer pengar.

Herr talman! Jag blir så nyfiken. Jag vill att statsrådet Attefall redovisar vilka nya pengar som kommer och på vilket sätt nivån har blivit högre. Hur mycket högre är den nu än 2006? Det är intressant att få reda på. Är det någonting som gör mig upprörd är det när man far med osanning. Det är allvarligt om man gör det som en representant för Sveriges regering.

Det krävs ett stort arbete på myndigheterna och väldigt många ställen där tjänstemän arbetar. De psykosociala arbetsmiljöproblemen växer hela tiden och blir en bomb. Det är påtalat från väldigt många organisationer och forskare om detta.

Vi kan samtidigt lägga ihop det med att regelsystemen har blivit tuffare och hårdare. Attefall säger att det gäller hela samhället. Man ger sig på trygghetssystemen, och regeringen drar sig undan ansvaret. Kritiken faller på Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen. De är politiskt regelstyrda av regeringen. Man säger att det är myndigheterna som sköter det.

Jag har haft interpellationsdebatter här i kammaren om Försäkringskassan, och dåvarande statsrådet sade: Det får du ta upp med Försäkringskassans styrelse. Jag har haft debatter med Anders Borg om Skatteverkets förändring och fått svaret: Det får du ta upp med Skatteverket.

Nu läser jag i svaret att Attefall delegerar, eftersom arbetsmiljöfrågorna ska vara delegerade. Men var finns det politiska ansvaret? Han angriper dessutom oss för att vi säger att Arbetsmiljöverket måste spara och skära ned. När vi säger att olycksfallsstatistiken pekar åt fel håll säger han att vi ljuger. Det gör mig väldigt upprörd, herr talman.

Jag vill nu ha svar på frågorna, statsrådet. Hur mycket mer pengar har Arbetsmiljöverket fått? Går olycksfallsstatistiken åt fel håll eller inte? Det vill jag ha svar på nu.

Anf. 27 JASENKO OMANOVIC (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Hot och våld mot statsanställda är egentligen hot mot demokratin. Där håller jag med statsrådet. Sedan uppstår direkt problemet i skillnaden mellan oss två i synen på frågan.

Statsrådet säger till Raimo Pärssinen i svaret här i kammaren att det är marginellt. Jag har tidigare jobbat som statsanställd under den socialdemokratiska regeringen. Jag vet att allting inte var gröna skogar, som ministern sade här. Men på den tiden hade inte Försäkringskassan en säkerhetsavdelning som skulle se till att skydda de anställda. Det hade inte Försäkringskassan på den tiden. Arbetsförmedlingen hade inte vakter som bestämde på den tiden, herr talman. Det fanns inga dörrvakter som bestämmer vem som ska stå till arbetsmarknadens förfogande. Det kan vi inte ha i det här landet. Det kan inte stå ett antal dörrvakter där som säger: Du får komma in på Arbetsförmedlingen och söka jobb, men du får inte göra det.

Det är där vi har hamnat. Jag säger inte att allting har varit grönt, men nu har det blivit mycket sämre. Försäkringskassan måste ta av sitt anslag för att satsa på verksamheten för att i stället betala ut lönerna till anställda och satsa på avdelningen för säkerhet för att kunna skydda sina anställda. De måste tänka ut hur de ska göra.

Om man kommer som sjukskriven till en försäkringskassa i dag, herr talman, och ska ha ett samtal kan man hamna i ett bås. Då sitter den anställda på den andra sidan och har en utväg för att komma ut om den försäkrade skulle tappa kontrollen över sig själv.

Varför är det så? Man kan fråga sig varför vi i dag, 2013, i Sverige har statstjänstemän som måste ha en utväg från samtalet med den försäkrade. Jag tror att de flesta vet svaret. Det är de tuffa reglerna som gör att det blir så.

Vi har i dag även ett antal ministrar som inte vill stå för politiken. De säger i stället: Det här är statstjänstemännens ansvar. Ja, det är statstjänstemännen som ska förverkliga det som riksdagen fattar beslut om. De ska se till att besluten efterlevs i vardagen, men de ska inte stå för politiken. De är inte politiska. Det är vi här i kammaren som ska stå för den politiken. Ett antal statsråd har avstått från att stå för politiken, och de försöker i stället flytta den till statstjänstemännen och tycker att de ska ta ansvar.

Det här är inte några datafel. Det är mycket värre än så på Försäkringskassan; det handlar om politiken. Statskontoret har kommit fram till att det är nästan två statstjänstemän varje vecka som får arbetsskada beviljad på grund av hot och våld. Är det marginellt, ministern, med två personer – två anställda – i veckan?

Anf. 28 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag tror att jag var tydlig i mitt svar om de faror och problem som finns med hot och våld på våra arbetsplatser. Det finns som sagt en extra dimension när det gäller statliga tjänstemän eftersom det också rör hela demokratin och hela förvaltningspolitiken.

Men jag måste också följa den övergripande statistiken och se vilka åtgärder man ska vidta på ett övergripande plan. Sedan har varje myndighet självfallet ansvar för sin verksamhet och varje chef ansvar för sin

personal. Det är självklart. Så fungerar vårt system, som vi är överens om över partigränserna.

Låt oss följa utvecklingen på det övergripande planet. Vi har exempelvis gjort enkäter, och vi kan konstatera att det inte är någon större skillnad i den senaste enkäten som gjordes fram till 2011. 14 procent upplevde detta som ett problem – de var utsatta för våld eller hot om våld. Det var ungefär samma nivå som 2009, med bara en marginell ökning. Nu får vi snart en ny uppföljning för 2013. Den kommer i början av 2014. Den avvaktar vi självfallet för att se om det finns anledning att vidta ytterligare åtgärder på ett övergripande plan, utöver det som redan görs.

Vi har en dialog med de fackliga organisationerna. Vi har en dialog med Arbetsmiljöverket. Vi vet att Arbetsgivarverket och Arbetsmiljöverket jobbar med frågorna. De har koll på de här sakerna. Det finns ingen som tar det lättvindigt, utan det finns tvärtom en hel del engagemang och aktivitet på området.

Jag övergår nu till frågorna. Jag sade att anslaget har ökat under senare år. Det har det gjort sedan 2010 med drygt 30 miljoner kronor. Det är korrekt att siffrorna var högre 2006, efter en tillfällig ökning som Socialdemokraterna genomförde i mitten av 00-talet. Men antalet arbetsolyckor med frånvaro var 34 600 i hela arbetslivet år 2006 och 30 557 år 2012. Det var alltså en kraftig nedgång. Antalet fall av arbetssjukdomar var 14 600 år 2006 och 10 200 år 2012. Antalet dödsolyckor var 68 år 2006 och 45 år 2012.

Den långsiktiga trenden är sådan. Sedan finns det en del siffror som har pekats uppåt under senare år. Dem måste vi självfallet kolla. En del är konjunkturberoende; vi ser att i lågkonjunktur sjunker vissa siffror och i högkonjunktur stiger de. Man måste följa siffrorna över tid. Men självfallet måste man också ha koll på de siffror som stiger när vi nu går ur lågkonjunkturen. Vi hade ju den värsta lågkonjunkturen på årtionden under 2009. Det är den långsiktiga trenden.

Jag tror att man måste ha lite fakta i diskussionen för att inte blåsa upp detta till någonting annat än vad det är. Problemen finns där, och dem måste man ta på allvar. De kan variera över tid, de kan variera mellan olika myndigheter och de kan också variera geografiskt över landet. Detta måste vi följa både när det gäller vad som är specifikt för enskilda arbetsplatser och enskilda myndigheter och när det gäller vad som är generellt för hela statsförvaltningen.

Jag kan försäkra alla om att såväl Arbetsgivarverket som Arbetsmiljöverket och regeringen följer frågorna noggrant både från ett arbetsmiljöperspektiv och från ett förvaltningspolitiskt perspektiv. Vi har som sagt också beredskap för att vidta ytterligare åtgärder när vi får den nya undersökningen, som ger mer kött på benen när det gäller hur utvecklingen ser ut. Då får vi se om vi behöver vidta ytterligare åtgärder utöver dem som Arbetsmiljöverket och andra myndigheter jobbar med just nu.

Anf. 29 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Jag måste säga att det kanske hade blivit en annan debatt om vi hade fått föra den med arbetsmarknadsministern. Det här blir inte seriöst, statsrådet Attefall.

I det ena fallet säger statsrådet att det har minskat om vi jämför med 2006. Då tittar han på statistiken. När han sedan talar om pengar säger han att vi ska jämföra med 2010. Vad jag hävdar är att resurserna minskar till Arbetsmiljöverket och att de kommer att fortsätta att göra så. År 2006 hade vi 390 inspektörer i Arbetsmiljöverket. Nu är prognosen till 2017 att antalet ska ned till 200.

Det finns tillfälliga projektpengar som ramlar ur. Man fortsätter att svälta ut. Regeringen svälter ut Arbetsmiljöverket; så är det bara. Jag frågar vilka nya pengar man får, hur man gör och hur man ska bygga upp det hela. Jag hoppas att DN eller någon annan tar och granskar dessa påståenden. Och hur är det med arbetsolycksstatistiken tre år i rad? Det är ju det jag säger. Attefall hade kunnat jämföra med 1956 om han hade velat och säga att den var mycket högre då. Men det blir ingen seriös diskussion. Ni fortsätter att svälta ut.

Statsrådet kan stå här och le lite försmädligt, men jag påstår att statsrådet Attefall ljuger i riksdagens kammare när han säger att Arbetsmiljöverket får mer pengar. Jag påstår att han får med osanning när han säger att olycksfallsstatistiken går åt rätt håll. Jag tycker att det går åt fel håll när den stiger. Det har den gjort i tre år i rad. Det här är inte en seriös diskussion, och jag är ledsen för det. Nästa gång ska jag skriva en interpellation som går direkt till arbetsmarknadsministern.

Anf. 30 JASENKO OMANOVIC (S):

Herr talman! Kanske är det så att vi har ett statsråd som inte kan svara på detta eftersom det egentligen är statsministern som borde svara på det. Varför har vi ministrar i regeringen som lyfter över ansvaret till statsanställda som därmed får en arbetsmiljö som inte går att hantera? Varför blir de psykosociala förhållandena på statliga arbetsplatser bara svårare och svårare? Varför ökar sjukskrivningarna, och varför är det så i dag i Sverige att två statsanställda varje vecka får arbetsskada på grund av hot och våld beviljad? Hur många utsätts för hot och våld om två får arbetsskada orsakad av detta beviljad varje vecka? Hur mycket påverkar det här, och hur mycket är det här hot och våld mot demokratin?

Det är viktigt att man i fortsättningen står för den politik man för och inte flyttar över ansvaret till statsanställda som ska stå där, hos personer som behöver stöd och hjälp och som inte får det, och försvara det som de själva inte har fattat beslut om.

Anf. 31 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Det blir en lite absurd diskussion när vi påstås svälta ut Arbetsmiljöverket som får 505 miljoner kronor i anslag. Det är en halv miljard kronor, och det är att svälta ut en myndighet. Det är korrekt att det var mer 2006, men det är också korrekt att det har ökat under senare år. Av de här exempelvis dryga 30 miljonerna som anslaget har ökat med sedan 2010 är en del en satsning mot hot och våld inom arbetslivet. Det görs stora insatser.

Sedan vet vi också att Arbetsmiljöverket organiserar sitt arbete för att vara maximalt effektiva. Man har gjort stora insatser för att effektivisera sin verksamhet, bland annat overheadkostnader och liknande saker, och det ska ju alla skattebetalare självklart vara tacksamma för.

När det gäller statistiken var det 34 600 arbetsolyckor med frånvaro i arbetslivet 2006. Den siffran var på sin lägsta nivå 2009, 26 600, och har stigit till 30 000 i dag. Att siffrorna var låga 2009 när vi hade lågkonjunktur är inte konstigt. De senaste åren har siffran legat på 29 000–30 000. Detta följer vi självklart, men det är lägre nivåer än 2006.

När det gäller dödsfall inom arbetslivet, som ju är det mest anmärkningsvärda, var det 68 dödsfall 2006. I dag är det 45. Förra året var det 57, och 2010 var det 54. Jag kan inte läsa statistiken på något annat sätt. Möjligtvis tycker ni att budgetpropositionen, där siffrorna är hämtade, ljuger, men detta är fakta.

Svartmåla inte utvecklingen! Utvecklingen och problemen vi har att brottas med är tillräckligt allvarliga ändå. Vi har problem med hot och våld ute på våra arbetsplatser. Vi har det i kommunerna, och vi har det i den statliga förvaltningen. Orsakerna är mångfasetterade, och dem måste man jobba med, både ansvariga chefer och myndighetschefer, men man måste också göra det på ett övergripande plan. Vi har en dialog med våra fackliga organisationer, med Arbetsmiljöverket och med Arbetsgivarverket. De är på frågorna, och vi får snart en ny rapport. När den kommer lovar jag att vi kommer att läsa den noggrant och se vad vi ytterligare kan göra för insatser.

Vi följer frågan noggrant och har en bra kommunikation med ansvariga myndigheter och de fackliga organisationerna, så jag tror att oppositionen ska dämpa tonläget något i de här frågorna.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2013/14:70 om att jämställa ekonomiska villkor för hyresrätt och ägd bostad

Anf. 32 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Lars Eriksson har frågat mig när förslaget till riksdagen om att jämställa de ekonomiska villkoren för hyresrätt och ägd bostad kommer.

En grundläggande olikhet i de ekonomiska villkoren för ägda bostäder och för sådana som hyrs ut i näringsverksamhet är hur de prissätts på marknaden. Hyrorna för hyresbostäder sätts på grundval av kollektiva förhandlingar, där den enskilde har möjlighet att få sin hyra prövad mot förhandlingsutfallet för likvärdiga lägenheter. Den som köper en bostad agerar i stället på en marknad där prissättningen är helt individuell. Denna grundläggande skillnad är inte föremål för omprövning.

Sedan alliansregeringens tillträde har den statliga fastighetsskatten för bostäder ersatts med en låg kommunal fastighetsavgift, vilket har inneburit lägre kostnader för de boende och en större legitimitet för skattesystemet. Så sent som den 1 januari i år sänktes fastighetsavgiften för flerbostadshus. Den av regeringen tillsatta Bostadsbeskattningskommittén kommer att lämna sitt slutbetänkande senast i januari nästa år. Kommittén har bland annat i uppdrag att förbättra den skattemässiga ställningen för bostäder som upplåts med hyresrätt i syfte att öka utbudet av hyresbostäder. Kommittén ska också överväga möjligheterna att utvidga skattereduktionen för ROT-arbete till att omfatta hyresrätt och dessutom be-

handla vissa skattefrågor som relaterar till kooperativa hyresrättsföreningar och oäkta bostadsrättsföreningar. Alla överväganden som rör skatter påverkas av om bostäderna upplåts inom ramen för näringsverksamhet.

Det finns fler aspekter som gör att de ekonomiska villkoren för att bygga, äga och förvalta olika former av bostadshus kommer att skilja sig åt. En väsentlig förutsättning är villkoren för finansiering. Beslut om penningpolitiska insatser fattas av Riksbanken. Banker och andra finansinstitut övervakas av Finansinspektionen.

Anf. 33 LARS ERIKSSON (S):

Herr talman! Jag ska börja med att tacka bostadsministern för svaret på interpellationen.

På senare år har de ekonomiska villkoren för boende förändrats på ett sätt som gjort att hyresrättsens konkurrenskraft ytterligare har försämrats gentemot den för ägd bostad. Till stor del beror detta på förändringar i skattesystemet och att det stöd som tidigare funnits för att kompensera hyresrätten har slopats.

För mig är detta inte en fråga om att åstadkomma exakt lika villkor. Däremot tycker jag att mycket kan göras för att undanröja den stora obalans som vuxit fram mellan hyresrätt och ägd bostad i fråga om ekonomiska förutsättningar för nyproduktion.

Det rekordlåga bostadsbyggandet oroar alla, från arbetsgivare till studenter. Många menar att detta kommer att påverka tillväxten. Många hyreshusprojekt blir inte av till följd av att kalkylerna inte går ihop. För att öka nyproduktionen av hyresrätter krävs flera olika åtgärder. I den här debatten vill jag lyfta fram den del som handlar om likvärdiga ekonomiska villkor för hyresrätten jämfört med äganderätt och bostadsrätt. Hyresrätten är skattemässigt missgynnad. Det tycker jag. Tycker bostadsministern det? Vi skulle behöva få ett svar på det.

Enligt Sabo, Fastighetsägarna och Hyresgästföreningen, som tillsammans gjort en analys av skatteeffekten för boende i olika upplåtelseformer, gör skattereglerna det ca 2 000 kronor dyrare per månad att bo i en nybyggd hyresrätt jämfört med en nybyggd bostadsrätt. Om bostadsministern anser att det finns en obalans undrar jag varför den nu pågående Bostadsbeskattningsutredningen inte får föreslå förändringar som skulle kunna rätta till den obalansen mellan upplåtelseformerna.

Det har lagts fram ett förslag från Sabo, Fastighetsägarna och Hyresgästföreningen att regeringen ska lägga till direktiv med innebörden att ta fram förslag som ger investeringar i hyresrätter mer likvärdiga ekonomiska villkor i förhållande till ägd bostad. Detta initiativ har bostadsministern stoppat. Du vill ju inte att detta ska utredas. Eller vill du att detta ska utredas?

I första hand tycker jag att lösningen för detta bör finnas inom ramen för skattesystemet. Anser bostadsministern att hyresrätten är skattemässigt missgynnad i relation till ägd bostad? När kommer i så fall förslaget till riksdagen om att jämställa de ekonomiska villkoren för hyresrätt och ägd bostad?

Det är många som förväntar sig att det ska komma förslag kring detta. Utredningen som pågår just nu borde kunna komma med ett förslag som kan rätta till det.

Jag efterlyser, som sagt, dessa förslag. Jag är medveten om att en utredning pågår, men det har redan börjat läcka ut en del om vad utredningen förväntas landa i. Det gör att det ställs en del frågor om detta är allt som kommer att komma ut av utredningen.

Anf. 34 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Herr talman! Det är en intressant interpellation. Jag instämmer helt i bostadsministerns svar på frågan.

Det är en komplex bild som interpellanten öppnar upp för med sin fråga. Det är svårt att se om ekonomiska villkor speglar prissättningen eller om det uteslutande är skattedelen av neutralitetsfrågan.

Jag noterar att frågan har debatterats mycket länge. Även den dåvarande S-regeringen innan alliansregeringen kom till makten noterade att frågan fanns men landade inte kring något förslag eftersom frågan är komplex. Jag noterar också att de tre parterna – Sabo, Hyresgästförbundet och Fastighetsägarna – inte längre uttrycker frågan som neutralitet utan som balanserade villkor mellan upplåtelseformerna, just eftersom frågan är komplex.

Att ta det här stora greppet och vända på varje sten och titta på hur man kan skapa förutsättningar för varenda upplåtelseform som bostadsministern har gjort är utomordentligt. Konsumenterna efterfrågar både äganderätter och hyresrätter.

Hur skapar man då de goda förutsättningarna? På skattesidan nämnde bostadsministern fastighetsskatten som har blivit avgift. Jag skulle också vilja lägga till presumtionshyrorna för att underlätta nyproduktion av hyresrätter.

När det gäller de långsiktiga spelreglerna tycker många av oss att bostadsministern är utomordentligt tydlig. Det har nästan blivit ett mantra att långsiktiga spelregler är det som behövs på marknaden. Vi vet alla att riskpremien för att bygga finns där. Om man har långsiktiga spelregler, transparens och tar bort onödiga hinder skapar det också bättre ekonomiska förutsättningar och långsiktighet.

Bostadsministern kommer säkerligen att få en stor eloge 2018. Det tar nämligen så lång tid att få igenom förändringarna. Vi kommer alla att hjälpas åt att påminna om alla insatser som görs just nu.

Civilutskottet var hos Riksbanken i går. Där fick vi det breda perspektivet på hur allt hänger samman. Det finns inte *en* faktor; det är många faktorer som hänger ihop. Därvidlag tycker jag att det sätt på vilket bostadsministern hanterar frågeställningen är viktigt, nämligen att alltid påtala de finansiella förutsättningarna tillsammans med regelverken. Hos Riksbanken noterade vi i går att bostadspriser, konsumtion, företagsfrågor, kreditförluster, förtroende, finansieringskostnad och skulder hänger samman.

Ja, det finns mer att göra. Men det jag inte riktigt kan få grepp om i debatten, än så länge, är vad Lars Eriksson och Socialdemokraterna egentligen menar. Vilken åtgärd ska leda till balanserade ekonomiska villkor? Jag noterar att i den budgetmotion som Socialdemokraterna har lagt fram har man föreslagit ökade investeringsstöd för endast ett år, 2015. Är det lösningen för att uppnå balanserade villkor, eller vad handlar lösningen om? Det vore intressant att få höra mer från Lars Eriksson kring hur Socialdemokraterna kommer att se till att det uppstår neutrali-

tet, eller om man nu väljer att kalla det balanserade ekonomiska villkor mellan de olika upplåtelseformerna. Jag ser fram emot svaret.

Anf. 35 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag håller helt med Nina Lundström om att detta är en komplex fråga. Jag skulle vilja svara så här på Lars Erikssons fråga om jag anser att hyresrätten är skattemässigt missgynnad: Ja, i ett investeringskedje har hyresrätten en tuffare situation. Det är mer komplext att svara så generellt.

För att komplicera frågan ytterligare kan jag säga att det finns ett antal faktorer som är till fördel för hyresrätten jämfört med exempelvis småhuset. Man har mindre än halva fastighetsavgiften om man bor i hyresrätt jämfört med om man bor i småhus.

Vi har kollektivt förhandlade hyror. Vi har alltså inte marknadshyror på hyresrätten vilket, inte minst i storstadsområdena, håller tillbaka hyrorna jämfört med ett marknadshyresläge. Men småhusägaren har ett marknadshyresläge och köper sin bostad till marknadspris. Det gäller även bostadsrättsinnehavaren.

Om jag dessutom är en person som äger en hyresfastighet som privatperson och inte i aktiebolagsform kan jag dra av räntorna på hyresfastigheten upp till vissa gränser. På det området finns begränsningar som Socialdemokraterna införde för ett antal år sedan, men det finns ändå en möjlighet. Beroende på vilken företagsform du bedriver hyresfastigheter i får du alltså lite olika villkor.

När vi gör lättnader för företagsbeskattningen, sänkt bolagsskatt, gynnar vi också ägare av hyresrättsfastigheter, men vi gynnar inte småhusägare.

Å andra sidan, som Socialdemokraterna ofta säger, har det införts ROT-avdrag som i första hand går till dem som äger sin bostad. Utredningen tittar bland annat på det också.

Jag försöker komplicera frågan och, som Nina Lundström var inne på, visa att det är en komplex fråga. Därför finns det inga enkla svar. Vi har dock en utredning som tittar på frågorna, och självklart funderar vi också på hur vi ska göra för att skapa så goda långsiktiga spelregler som möjligt, med ansvar för skattebetalarnas pengar. Om man gör skatteförändringar ska det stämma överens med och vara i rimlig balans med andra skatterättsliga principer och skatteregler, men man ska också se till att insatserna uppnår avsedda effekter.

Det är där det blir intressant. Vad är socialdemokratins förslag? Socialdemokratin har en så kallad byggbonus på 1 miljard kronor i sin budget. Jag vet inte hur de tänker utforma den. Det antyds att det är samma regler som gällde innan 2006. Hur var reglerna då? Jo, det var vissa typer av hyresrätter som skulle få subventioner. Det innebär att man inte är ute efter att jämställa de ekonomiska villkoren mellan hyresrätt och ägd bostad; man vill styra subventioner mot vissa hyresrätter.

Vi kan säga att vi behöver bygga mer smålägenheter. Jag ska ge ett illustrativt exempel på varför man måste tänka ett varv till innan man går på det lättköpta resonemanget om att pumpa in miljarder i subventioner. Jag besökte bygget Annedal utanför Stockholm och pratade med dem som bygger husen där. Jag frågade: Vad skulle ni göra om ni inte hade alla regler att följa? De svarade: Vi skulle bygga fler smålägenheter.

Vad var problemet? Jo, bullerregler tvingar dem att bygga tvåor som har en tyst sida bakåt mot innergården i stället för att bygga fler smålägenheter där en del lägenheter har fönstret ut mot den trafikerade vägen eller järnvägen. Det var tyst inomhus, men bullerreglerna innebar att bullret på andra sidan fönstret överskred de normer man nu följer. Detta illustrerar att de bullerregler vi praktiserar omöjliggör byggande av smålägenheter. Då hjälper inga subventioner.

När vi nu ändrar reglerna kommer vi att skapa förutsättningar för att bygga fler smålägenheter utan att vi har belastat skattebetalarnas pengar. Är det inte där vi ska lägga energin?

Anf. 36 LARS ERIKSSON (S):

Herr talman! Tack, bostadsministern, för att du svarade som du gjorde på frågan! Det är bra att du nu säger att du ser att det inledningsvis, i ett investeringskedje, finns en obalans mellan hyresrätt och ägd bostad. Jag har i riksdagens frågestund ställt frågan till dig tidigare. Då valde du att inte svara på det viset utan hävdade att det finns andra faktorer än skattefrågor som kan lösa frågan. Detta är i så fall ett steg framåt. Det är bra.

För två veckor sedan aviserade Hases Per Sjöblom, Bostadsbeskattningskommitténs ordförande, i en av Stockholms större tabloider att utredningen kan komma att föreslå slopande av fastighetsavgiften för hyresrätter. Redan i dag finns ett undantag för detta under de första 15 åren. Då kan man fundera på vad förslaget egentligen skulle ha för effekt.

Jag har försökt att förhöra mig om detta. Jag har bland annat talat med ett av Stockholms större bolag på bostadsmarknaden, nämligen Einar Mattsson. De har gjort beräkningar på förslaget, som de har skickat in till Bostadsbeskattningskommittén. Detta förslag, som har presenterats i en av de större tidningarna i Stockholm, har beräknats få en effekt på 0,7 procent av den totala produktionskostnaden, det vill säga lite. Sabo har också beräknat effekten till 100 kronor per månad om 15 år.

Jag tycker också att detta är ett förslag i rätt riktning, men vi måste kunna beskriva detta som ett rätt blygsamt förslag från utredningen. Det behövs mer. Det är ändå positivt att statsrådet säger att han ser obalansen och att regeringen ska återkomma med lite fler förslag om hur man kan komma till rätta med obalansen.

Om vi ska hitta något positivt ur den här debatten är det att vi får försöka fortsätta att pressa regeringen att återkomma med förslag i frågan och ta steg framåt.

I bostadsministerns interpellationssvar framgick det att kommittén ska utreda om det går att införa ROT-avdrag för hyresgästerna. Enligt utredningsdirektiven ska det bara utredas om vissa hyresrätter ska omfattas av ROT-avdrag, nämligen i de fall där det har avtalats att hyresgästen själv ska ansvara för det inre underhållet. Om man ska vara lite mer offensiv och positiv i frågan tycker jag att man borde våga säga att ROT-frågan ska utredas utifrån att avdraget ska gälla för alla hyresrätter. Jag förstår inte varför man inte riktigt vågar utreda frågan. Det är inte farligt att utreda frågan och se vad det kan ge för svar. Det skulle vara ett positivt besked att se på allt.

Avser regeringen att återkomma till riksdagen med förslag om att balansera villkoren mellan ägd bostad och hyresrätt?

Anf. 37 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Herr talman! Lars Erikssons fråga tog fasta på nyproduktionen. Vi som bor i Sundbyberg, granne med Annedal, har verkligen välkomnat bostadsministerns besök. Äntligen har vi en bostadsminister som talar om det stora krånglet på kommunal nivå. En del är naturligtvis markpolitik, men det handlar just om arbetet med att ta bort krångel och hinder som gör det svårt att bygga nytt. Alla regler och allt krångel gör det dyrare att bygga.

Jag välkomnar verkligen bostadsministerns tydlighet, ambition och vision om att ta bort så mycket av krångel och hinder som inte behövs. Det ska byggas bra och säkert, och vi ska tänka på folkhälsan. Men eftersom jag tidigare har varit kommunpolitiker tycker jag att det ibland har varit alldeles för tufft att producera nya bostäder.

Ministern nämnde bullret. Vidare har regeringen och ministern jobbat med frågor om planprocessen. Det handlar om strandskyddet och att skapa förutsättningar för en hyressättning med presumtionshyror. Det handlar om studentbostäder och mindre bostäder. Det handlar om markpolitiken, att se till att vi får fler aktörer som kan få del av marken för att bygga. Jag välkomnar verkligen det omfattande, stora och breda greppet som ministern och regeringen har tagit.

Det finns inte en unik åtgärd för att få i gång nyproduktionen. Det går inte att använda sig av ett alexanderhugg för att lösa den gordiska knuten. Här krävs mängder av olika åtgärder.

Det krävs utredningar. När jag satt i opposition i riksdagen 2002–2006 saknades ett utredningsarbete och det saknades ambitioner från den dåvarande regeringen. Nu har vi en regering med hög ambitionsnivå. Även om det tar tid är jag helt övertygad om att vi äntligen är på rätt väg.

Anf. 38 VERONICA PALM (S):

Herr talman! Det är spännande med bostadspolitiska diskussioner där vi fokuserar på det viktiga. Det stora problemet i Sverige i dag är bristen på hyresrätter och bristen på ökad produktion av hyresrätter. Lika glad som jag är över att vi har den tydliga diskussionen – tack, Lars Eriksson, för att du har väckt diskussionen – lika förvånad är jag över hur man efter sju års regeringsinnehav, varav de fyra första i majoritet, kan vara så nöjd med utvecklingen. Man anser att det rullar på; man tittar vidare och tycker att det händer saker.

Det är inte sant! Sanningen är att utvecklingen går åt fel håll, och sanningen är att det är politiska beslut som gör att utvecklingen går åt fel håll. Vi har en regering som konsekvent vid varje ekonomiskt bostadspolitiskt beslut har missgynnat hyresrätten och gynnat eget ägt boende. Det leder till att obalansen blir än större i dag. Därför är Lars Erikssons fråga relevant.

Är man nöjd? Ser man balansen? Ser man att den ger effekter på bostadsmarknaden?

Alla de som finns utanför det här huset ser effekten. I Stockholms kommun, den kommun vi befinner oss i, har antalet, i reella tal, små hyresrätter minskat. Det låter helt galet, eller hur? Antalet små hyresrätter i Stockholms kommun har minskat med 22 procent mellan 2006 och 2010. Det är klart att politiska beslut gör skillnad. Det finns både en borgerlig majoritet i Stockholms stadshus som säljer ut och vägrar bygga och en regering som konsekvent missgynnar hyresrätten. Det spelar en roll.

Under galgen har man tillsatt en utredning som så småningom ska bli klar. I direktiven till utredningen har man aktivt förbjudit den att titta på det som verkligen skulle göra skillnad på obalansen.

Ja, det är obalans mellan upplåtelseformerna. Ja, hyresrätten är missgynnad. Ja, vi behöver en politik som gör skillnad. Där är vi socialdemokrater glasklara, nämligen att det ska råda skatteneutralitet mellan upplåtelseformerna.

Vi behöver gå steg för steg och titta igenom hela strukturen och inte heller förbjuda utredningsväsendet att lägga fram bra lagförslag som vi kan fatta beslut om. Där finns en tydlig skillnad mellan regeringen och det socialdemokratiska alternativet.

Anf. 39 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Ibland kan man få intrycket att tideräkningen började 2006. Så är dock inte fallet. Det fanns även en tid före detta datum. Några av oss satt före detta datum i skatteutskottet. Även tidigare än så, herr talman, inträffade stora saker på bostadsbyggnadsområdet när det gäller skattevillkor. Det är dem jag ska hålla mig till.

När Ingvar Carlsson var bostadsminister fanns en total avdragsrätt för räntor. Den minskades 1982 genom en uppgörelse mellan Socialdemokraterna och Folkpartiet och begränsades till 70 procent. År 1991 i samband med skattereformen minskades den ännu mer, nämligen till 30 procent – med ett maxtak. Dessutom togs räntebidragen bort omkring 1994–1995. Socialdemokraterna lovade i 1994 års valrörelse att återinföra dem. Det blev dock inte så. Det handlade om 30 miljarder kronor, vilket var lite mycket i det läget.

Efter att ha hört Lars Eriksson och Veronica Palm frustar vi alla efter att få höra vad Socialdemokraterna vill. Vi har inte fått ens minsta antydning om det. Jag har fyra förslag. Tre av dem har ni prövat tidigare. Nu undrar jag vilket av dem ni tänker er. Det vill man veta i valrörelsen.

Det första förslaget är statliga lånegarantier till 100 procent i flerbostadshus, ett system som ni har prövat. Om det finns statliga lånegarantier kan man naturligtvis sänka räntorna. Man behöver inte ta något ansvar. Det är ett jättebra system för att sänka kostnaderna.

Statliga lånegarantier är alltså det första förslaget.

Det andra förslaget är räntebidrag, som ni också prövat. De kom till slut att uppgå till 30 miljarder kronor. Den förre finansministern Kjell-Olof Feldt var väl inte så där otroligt förtjust i dessa räntebidrag eftersom de hade en tendens att bara öka och sätta inflationen på hjul när det gällde byggkostnader. Dessutom prövades de inte alls som bostadsbidragen för dem som behövde det. När jag till exempel köpte ett småhus fick jag statligt räntebidrag via länsbostadsnämnden. Det var kanske inte det mest suveräna sättet att hantera statens pengar på.

Det tredje system som ni prövat och som jag vill ha ett besked om är paritetsslånesystemet. Det fasades ut så småningom, för det ansågs fullständigt vansinnigt. Inte ens den tidigare bostadsministern Lars-Erik Lövdén tyckte att det var något bra system, men ni använde det under många år.

Det är de tre system som ni har använt. Något av dem är det som ni måste välja, om ni inte har ytterligare ett fjärde. Det finns ett fjärde förslag, men det vill jag inte anklaga Socialdemokraterna för att förorda. Det har ni aldrig gjort, men ett av de tilltänkta koalitionspartierna, nämligen Vänsterpartiet, tycker att man ska ta pengar från AP-fonderna och därigenom sänka hyreskostnaderna. Som sagt är det inte Socialdemokraternas förslag utan ett förslag från ett tänkt koalitionsparti. I själva verket handlar det om att man sänker pensionerna och tar från framtida pensionärer. Det tror jag inte att ni vill ha.

Men ni har tre andra att välja mellan: statliga lånegarantier, räntebidrag och paritetsslånesystem. Vilket är det som ni har tänkt återinföra, Lars Eriksson och Veronica Palm?

Anf. 40 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Det blir lite patetiskt med uttryck som ”konsekvent missgynna hyresrätten”. Kan inte oppositionsföreträdare vara lite mer seriösa än så? Vi har sänkt fastighetsavgiften till mindre än hälften för övriga bostadsformer. Vi har slopat fastighetsavgiften under de första 15 åren. Vi har fått ett nytt förhandlingssystem på hyresmarknaden och tydliga spelregler mellan privata och kommunala hyresrätter. Det här är sådant som har skapat bättre förutsättningar för hyresrätten.

Sedan kan man tycka att vi behöver göra ytterligare. Men om det nu vore så att problemet på svensk bostadsmarknad bara var att det var tufft för hyresrätten skulle bostadsbyggandet ha ökat dramatiskt för flerbostadshus i form av bostadsrätter och småhus. Men vi ser att problemet även där är att efterfrågan är större än utbudet.

Vad är då problemet? Ja, det är tillgången till byggbar mark. Det är det som är den springande punkten. För byggande av småhus, bostadsrätter och hyresrätter är detta den avgörande punkten. Därför har vi ett omfattande arbete, som Nina Lundström var inne på, för att göra regelverket enklare så att det går snabbare och blir enklare och så att det blir mer konkurrens och fler aktörer som orkar, vågar och vill vara med och bygga. Det var fullständig stiltje under socialdemokratins tid när det gäller att reda upp i de regelverk som hade skapats under en lång tid, med många välvilliga argument, men som krånglar till processerna och fördyrar, försenar och helt enkelt försvårar byggandet av bostäder i allmänhet.

Jag sade att jag tycker att det ur investeringssynpunkt är en tuffare situation för hyresrätten. Jag har sagt det förut i offentliga sammanhang, så det är ingen nyhet, även om jag kanske inte säger det varenda gång jag yttrar mig. Det här är komplexa frågor som vi tittar på. Självklart ska vi analysera de utredningsförslag som kommer för att se om de gör att vi kan leva upp till våra ambitioner och om vi kan få goda tankar därifrån. Och så gör vi själva ett analysarbete och ämnar återkomma med statsföreslagningsfulla förslag.

Socialdemokraterna säger – Veronica Palm sade det också – att det är glasklart: Ni ska jämställa villkoren. Okej, ni hänvisar till Hyresgästföreningens och Fastighetsägarnas rapport om att de tycker att hyresrätten är missgynnad med 2 000 kronor per månad. Låt oss säga att vi bygger lika många hyresrätter som i dag, vilket ändå är en alldeles för låg nivå. Det innebär 2 miljarder i ökade statsfinansiella utgifter efter ett antal år. Lyckas man fördubbla hyreshusbyggandet är det kanske uppe i mångmiljardbelopp.

Var hittar vi de siffrorna i Socialdemokraternas budgetmotion? Var hittar vi förslagen? Det finns inte ens några pengar redovisade för detta. Det finns en subvention, ja, som är på ett lägre belopp än vad som kommer att krävas om ni ska genomföra det ni påstår i retoriken. Den subventionen går till vissa typer av hyresrätter, och den har redan prövats. När vi hade det systemet byggde vi ändå bara hälften av vad norrmän, finnar, danskar och många andra byggde. Det gick upp och ned i Sverige, men det var trendmässigt på en mycket låg nivå. Subventionerna har prövats; de funkar inte.

Jag brukar ibland citera en av dem som har skapat de konceptus som nu byggs billigt runt om i Sverige, till 25 procent lägre kostnader. Han sade: Det här började vi med när vi insåg att subventionernas tid var förbi.

Då började branschen utveckla billigare produktionsmetoder. Det är det vi ska främja genom att ta bort regelverk och liknande. Självklart ska vi jobba även med skattefrågorna, men ger vi oss bara in på skattefrågor eller subventioner och inte löser det grundläggande problemet att få fram byggbar mark så att vi kan börja bygga kommer vi inte att lösa problemen.

Jag tror att Socialdemokraterna är så pass kunniga och insiktsfulla att de inser detta. Tyvärr vågar de inte erkänna det problemet, för då erkänner de också att alliansregeringen är på rätt väg.

(Applåder)

Anf. 41 LARS ERIKSSON (S):

Herr talman! Om man vill testa sitt blodtryck tror jag att det är bra att gå till riksdagen och lyssna på bostadsministern emellanåt. Det är otroligt frustrerande att höra en del av beskrivningarna och de märkliga utfallen mot socialdemokratien från ett parti som haft ansvaret för bostadspolitik i Sverige de senaste snart åtta åren.

Attefall tycker att det är oseriöst att komma med de beskrivningar som vi gör. Jag tycker att det är en mycket märklig inställning. Det här är ändå frågor som har lyfts fram från allmännyttan i form av Sabo, Fastighetsägarna och Hyresgästföreningen. Jag tycker att det är seriösa organisationer. När de uttrycker de här uppfattningarna tycker jag att man ska lyssna på dem, ta till sig det de säger och behandla dem med den respekt som jag tycker att de här organisationerna förtjänar. Här tycker jag att ministern brister lite.

Jag tycker att man ska fråga dem som bygger vad de tycker i dessa frågor. En av de större aktörerna, Einar Mattsson, som är den största privata förvaltaren i den här staden, pekar på att obalansen mellan hyresrätt och ägd bostad är en faktor som faktiskt påverkar väldigt mycket huruvida man klarar av att bygga hyresrätter eller inte. Det kommunala

bostadsbolaget i min egen hemstad, Västerås, säger att detta som enskild fråga är en viktig faktor för byggandet.

När Gunnar Andrén senast tog upp de här frågorna hade han tre förslag. Nu hade han fyra. Men jag tycker att han gärna får berätta hur man i hans hemkommun Danderyd jobbar med detta och hur man där tar sitt ansvar för att öka bostadsbyggandet i den här regionen. Det ser jag verkligen fram emot, och det tror jag många här skulle tycka var en väldigt spännande lektion.

Anf. 42 VERONICA PALM (S):

Herr talman! Jag tänkte undvika att i riksdagens kammare ha lilla lektionen om orättvisor, men jag tror att jag har den ändå. Lilla lektionen om orättvisor: Att konsekvent missgynna betyder att man gynnar någon mer än någon annan.

Jag kan ta ett annat exempel, om det då är lättare att förstå. Om man vid varje budget sänker skatten för den som jobbar leder det till att vi har mindre resurser till skolan, äldreomsorgen och vården. Men det innebär också att man vid varje budget ökar skatteojämlikheten i förhållande till den som inte arbetar, den som har arbetat och den som får pension.

Vi har en regering som konsekvent har ökat ojämlikheten mellan löntagare och pensionärer. Då säger någon: Vi har sänkt skatten också för pensionärer. Ja, men vad bra då. Men den har inte alls sänkts i samma nivå.

I Sverige har vi en klyfta mellan löntagare och pensionärer. För mig är pension att betrakta som uppskjuten lön. Det är precis likadant när man jämför eget ägt boende och hyresrätt. Skillnaden innebär en konsekvent ojämlikhet.

Jag tycker inte att det är rätt. Jag tycker att det är oansvarigt. Med en ansvarig politik försöker man utveckla hela samhället. Det finns i dag en ojämlikhet mellan pensionärer och löntagare när det gäller beskattning.

Vi socialdemokrater är tydliga. Vi vill ha rättvisa skatter. Det finns en ojämlikhet i skattehänseende när det gäller hyresrätt och eget ägt boende. Vi är tydliga. Vi vill ha en skatteneutralitet och en balans mellan upplåtelseformer, men det är en lång väg dit. Det är klart att sju år av borgerligt styre med ökade klyftor gör att det kommer att ta tid för en socialdemokratiskt ledd regering, förhoppningsvis med brett stöd i kammaren.

Anf. 43 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Jag tycker att det är en väldigt bra interpellation som Lars Eriksson har ställt. Dock är den kemiskt fri från egna förslag. Veronica Palm – som tidigare ett kort tag var ordförande i skatteutskottet – vet ju att detta inte är så lätt om man inte inför till exempel ett räntebidrag. På den punkten har ni inga förslag. Det är precis som Stefan Attefall sade; det är kemiskt fritt från förslag i er budget till hur man skulle kunna genomföra detta.

Saken är ju den att det kostar väldigt mycket pengar om man vill genomföra något av de tre förslagen. Veronica Palm och Lars Eriksson säger bara det som ni säger i skatteutskottet, att man bör göra någonting. Men ni talar inte ens om i vilken riktning som man bör gå och hur det ska genomföras tekniskt. Det är inte så lätt.

Sedan, Lars Eriksson: Om man har svaga argument är det en bra taktik att gå till attack – kanske till och med jag har använt mig av den vid något tillfälle.

Tillsammans med Sundbyberg är den kommun som jag råkar bo i två av Sveriges absolut minsta kommuner. Men det är nästan de mest tätbebyggda kommunerna. Hade ytan motsvarat Jokkmokks skulle Danderyd ha haft 68 miljoner invånare.

Men den väsentliga frågan är om vi har gjort någonting. Ja, vi har jobbat tillsammans i opposition med Socialdemokraterna i 40 år, och det har inte varit särskilt framgångsrikt. Men vi ska fortsätta, men inte på den väg som ni inte ens har antytt att vi ska ta, nämligen långtgående statliga lånegarantier, räntebidrag eller paritetslånesystemet. Det tror jag inte är modellen, utan jag tror mycket mer på det som Nina Lundström och Stefan Attefall var inne på. Vi måste underlätta byggreglerna så att det blir attraktivt att bygga också hyresrätter, även i de tätbebyggda kommuner som ligger runt Stockholm.

Anf. 44 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag retar upp mig på påståendet att vi konsekvent missgynnar hyresrätten. När jag tar upp flera exempel på hur vi har förbättrat villkoren för hyresrätten, ja, då anklagas jag för att inte ha lyssnat på Fastighetsägarna, Hyresgästföreningen och Saboföretagen. Vi för dialog och lyssnar mycket på dem. Vi vet också precis vad de vill. Men vi har också insikt om de både skatteprincipiella och statsfinansiella problemen, och vi utreder dessa frågor. Jag vill dock påstå att vi har gjort en hel del för att förbättra villkoren, men det är mycket troligt att vi måste göra mer.

Sedan får man lilla lektionen i rättvisa. Om alla betalar hög skatt i Sverige är Socialdemokraterna nöjda. Det är klart att det i någon mening blir rättvist, men blir det bra? Vi har sänkt skatten för pensionärer så att varje garantipensionär får en månadsinkomst extra. Nej, det är orättvist. De borde egentligen ha haft högre skatt, säger Socialdemokraterna. Och så är det på många skatteområden.

Men skattesystemen är komplexa, särskilt om man jämför företagsbeskattning med beskattning av en privatperson. Det är olika skatteregler. Om man genomför förändringar på båda områdena blir det lite olika effekter. Det är klart att det inte är helt enkelt att göra jämförelser, och man kunde kanske önska att det fanns lite mer ödmjukhet inför den komplexiteten.

Förutom att vi måste jobba vidare med skattefrågorna kan man exempelvis bygga de kombohus som Sabo har tagit fram. Det handlar om 25 procent billigare hyresrätter, men de får inte byggas i Västerås, Lars Eriksson, trots att de slår Boverkets energinormer med hästlängder. Västerås har ett kommunalt tekniskt särkrav som gör att man inte får bygga kombohus i Västerås. Ni förhindrar människor att bo billigt i hyresrätter. Åk hem och ändra på det först innan du klagar på alliansregeringen!
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

Svar på
interpellationer

Anf. 45 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Lena Olsson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att medborgare och företag ska ha tillgång till statlig, offentlig och privat service som skapar grundläggande förutsättningar för en hållbar landsbygdsutveckling i vårt land.

Regeringen har i den förvaltningspolitiska propositionen *Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt* (prop. 2009/10:175) framhållit att utgångspunkten för myndigheternas service ska vara en likvärdig tillgång till service för alla. Myndigheterna avgör i stor utsträckning själva, utifrån de mål för verksamheten som riksdagen och regeringen fastställer, hur den egna verksamheten ska organiseras för att på bästa sätt tillgodose medborgares och företags behov.

Flera myndigheter samverkar i dag i gemensamma servicekontor såväl med andra myndigheter som med kommuner. Samverkan bygger på den så kallade samtjänstlagen. På det sättet kan myndigheterna säkerställa lokal närvaro på orter där man annars inte skulle kunna vara närvarande.

Regeringen säger i den förvaltningspolitiska propositionen att man ska ta ställning till om det behöver ställas tydligare krav på service och tillgänglighet på myndigheterna. I detta syfte har Statskontoret på regeringens uppdrag tagit fram ett samlat underlag om myndigheternas service i samverkan. Detta underlag bereds för närvarande i Regeringskansliet. I Regeringskansliet bereds också ett förslag om ändringar i samtjänstlagen för att ytterligare förtydliga förutsättningarna för samverkan.

Det är enligt regeringens mening också viktigt att överväga om statliga myndigheters lokalisering i ökad utsträckning kan få en spridning över landet. Det handlar om att noga pröva om nya myndigheter kan lokaliseras utanför storstäderna, i första hand till länscentrum eller andra större orter. En utgångspunkt vid ett sådant övervägande ska vara att myndigheterna ska ges goda förutsättningar att bedriva sin verksamhet.

En väl fungerande statlig förvaltning har stor betydelse för Sveriges utveckling och den regionala tillväxten. Det sker dock främst genom att ge förutsättningar för den privata sektorn att utvecklas, genom god service och tillgänglighet, genom rättssäker myndighetsutövning och genom stöd när det behövs.

Tillgänglighet till service är en av förutsättningarna för attraktiva miljöer och hållbar regional tillväxt i gles- och landsbygder. Regeringen har därför under åren 2009–2014 beslutat om 145 miljoner kronor extra på särskilda insatser inom området kommersiell service. Till det ska läggas de cirka 35 miljoner kronor som länen årligen satsar inom samma område.

För att stödja och stimulera arbetet med kommersiell och offentlig service i gles- och landsbygder har regeringen beslutat att varje län ska ha ett regionalt serviceprogram. Det är tillgången till kommersiell service som ska vara utgångspunkten för programmets insatser. Genomförandet i programform ökar förutsättningarna för att på regional och lokal nivå samla resurser för servicerelaterade insatser och därigenom åstadkomma

största möjliga samhällsnytta med tillgängliga medel. Programmen bidrar till att skapa en helhetssyn kring den kommersiella och offentliga servicens betydelse för möjligheten att vistas, verka och växa i alla delar av landet. Programmen ska därför i möjligaste mån samverka med övriga program och strategier för regional tillväxt.

I särskilt sårbara och utsatta glesbygder bör staten ta ett särskilt ansvar för att medborgare och företag även fortsättningsvis ska ha tillgång till en grundläggande nivå av kommersiell service. Regeringen avser att utreda förutsättningar för att stödja tillgängligheten till kommersiell service i särskilt sårbara och utsatta områden samt hur det skulle kunna utformas. Frågan bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Andre vice talmannen konstaterade att interpellanten inte var närvarande i kammaren och förklarade överläggningen avslutad.

11 § Svar på interpellation 2013/14:107 om regionalt utvecklingsansvar för Västmanland

Anf. 46 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Agneta Luttröpp har frågat mig om jag avser att vidta åtgärder för att Västmanlands läns landsting ska omfattas av lagen om regionalt utvecklingsansvar i vissa län och om inte varför.

Det regionala utvecklingsansvaret omfattar vissa uppgifter i det regionala tillväxtarbetet samt att upprätta och fastställa länsplaner för regional transportinfrastruktur. Utvecklingsansvaret är fördelat på olika sätt i länen. Enligt lagen om regionalt utvecklingsansvar har landstingen i Skåne, Hallands och Västra Götalands län sedan 2011 det regionala utvecklingsansvaret. I Gotlands län har Gotlands kommun, enligt samma lag, det regionala utvecklingsansvaret eftersom kommunen är en landstingsfri kommun. I Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Blekinge, Värmlands, Örebro, Dalarnas, Gävleborgs, Jämtlands och Västerbottens län har samverkansorganen det regionala utvecklingsansvaret. I övriga fyra län åligger detta ansvar länsstyrelsen.

Västmanlands läns landsting har den 20 september 2013 lämnat en ansökan till regeringen om att Landstinget Västmanland från och med den 1 januari 2015 ska få överta det regionala utvecklingsansvaret enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar i vissa län och därmed också få ett direktvalt fullmäktige som ansvarar för de regionala utvecklingsfrågorna från 2015. Till regeringen har motsvarande ansökningar inkommit från landstingen i totalt nio län under 2012 och 2013.

I det regionala tillväxtarbetet kan staten och den kommunala nivån anses ha delvis överlappande uppgifter. Länsstyrelsen har till uppgift att samordna andra statliga myndigheters insatser för regional tillväxt i länet. Samtidigt ska den aktör som har ansvar för det regionala utvecklingsprogrammet också ha direkta kontakter med berörda statliga myndigheter, näringsliv och organisationer som är nödvändiga för programmet framtagande och för att samordna insatser för genomförandet. Enligt budgetpropositionen 2014 avser regeringen därför att förtydliga vad som förväntas av länsstyrelserna ur ett tillväxtperspektiv. Utöver detta har det i beredningen av motsvarande ansökningar från andra län där

länsstyrelsen i dag har det regionala utvecklingsansvaret framförts remissynpunkter som regeringen anser bör få betydelse i den fortsatta hanteringen.

Regeringen fattade i går beslut om proposition 2013/14:46 *Regionalt utvecklingsansvar i Jönköpings, Örebro och Gävleborgs län* och kommer att överlämna denna till riksdagen i närtid.

Vidare fattade regeringen i går beslut om att avslå ansökningarna från landstingen i Västmanlands, Västernorrlands och Norrbottens län om att få överta det regionala utvecklingsansvaret.

Regeringen är inte beredd att i detta skede ändra kompetensfördelningen avseende det regionala utvecklingsansvaret mellan stat och regionala organ.

Anf. 47 AGNETA LUTTROPP (MP):

Herr talman! Jag tackar civilministern så väldigt mycket för svaret på min interpellation om varför Västmanland inte får överta det regionala utvecklingsansvaret i länet. Men jag förstår inte hela svaret. Varför har regeringen en så njugg inställning till Västmanland?

Civilministern skrev en debattartikel om det här i september i år, och Västmanland mottog den med stor bestörtning eftersom underhandskonkakterna inte alls hade visat någonting i den riktningen. Plötsligt fick man beskedet i tidningen, och det kändes inte bra, minst sagt.

Därefter har en enig styrelse för Sveriges Kommuner och Landsting i oktober i år skrivit till regeringen om sin förvåning över artikeln och över beslutet. Jag delar SKL:s förvåning.

Jag känner också en stor frustration över att man över huvud taget inte har tagit hänsyn till underifrånperspektivet – det finns inte med alls – om att vi vill ta ansvar för utvecklingsfrågorna snarare än att en statlig myndighet gör det.

En enig riksdag tog 2010 beslut om att i regionfrågorna stödja initiativ om att bilda regioner som kommer underifrån. Hur ser det då ut i Västmanland? I Västmanland finns det tio kommuner. Alla tio kommunerna är eniga om det här. Alla partier är eniga om det här. Landstinget är enigt om det här. Vad mer kan man begära av ett underifrånperspektiv?

Vad mer kan vi göra? Eller är det så att allt hänger på det remissvar som länsstyrelsen skrev till landstinget i Västmanland där man inte tycker så här? Vad handlar det om egentligen?

Anf. 48 LARS ERIKSSON (S):

Herr talman! Jag vill verkligen inte att detta ska bli en fråga om den kommunala regionens lov, men det finns en del frågor i detta som jag tycker är intressanta och som man borde få svar på.

Det är till exempel det som Agneta Luttröpp tar upp här: Vad är det egentligen som ska krävas för att man ska få ett ja från regeringen och från statsrådet i den här frågan? Vad är det som ska krävas?

Det finns tio kommuner i Västmanland, och samtliga tio har i kommunfullmäktige fattat beslut där alla i dessa kommunfullmäktigeförsamlingar har varit helt ense. Det finns ingen som har varit emot. Det finns ingen i Landstinget Västmanland som har varit emot.

Det enda jag kan hitta i detta är det som statsrådet tidigare har uttryckt och det som han skrev om fungerande regioner i Sverige i en debattartikel i Dagens Nyheter för något år sedan: ”Lokala politiker, medborgare, näringsliv och det civila samhället behöver gemensamt se fördelarna med en regionbildning och vara pådrivande i processen. Allt för att få så naturliga och så väl fungerande regioner som möjligt.”

Är det detta som krävs för att man ska få ett ja från regeringen och från statsrådet? I så fall är det mer som krävs för att få ett ja till att göra detta än vad Sverige gjorde i förhandlingarna för att gå med i EU. Det är en större process för att detta ska få en acceptans. Jag förstår inte vad det egentligen är.

Om man gör ett jobb i sitt hemlän, gör sin läxa, ägnar tid och kraft åt att försöka få ihop länet och alla kommunerna i den här frågan får man på en DN Debatt-sida läsa: Nej, det blir inget. Ni får inte göra detta som ni har ägnat tid åt.

Var någonstans har det framgått från regeringens sida att det inte spelar någon roll vad politiker och kommuner gör i Västmanlands län, då de ändå kommer att få ett nej? Lägg inte ned tid och kraft på den här frågan! Det borde ha varit det enda anständiga beskedet att skicka ut tidigare till Västmanlands län.

Någonstans känner jag, herr talman, att statsrådet egentligen tycker att den process som har varit i Västmanlands län är rätt bra. Jag tror att han tycker att det är rätt utveckling som Västmanland skulle få med det här. Men jag är verkligen frågande till om detta är någonting som han har fått gehör för i regeringen. Det kanske är så att det är ett stort parti i regeringen som inte gillar den här utvecklingen och som helt enkelt har sagt att det inte ska bli någonting av det.

Dina partivänner i Västmanlands län, både i kommunerna och i landstinget, har varit starkt pådrivande för detta och tycker att det är väldigt positivt. Så har det varit med alla de borgerliga partiernas företrädare. De är lika förvånade som oppositionen här är över detta.

Min fråga till dig, Stefan Attefall, är: Vad är det egentligen som skulle krävas av oss? Är det så att detta från början har varit stängt? Beskedet från regeringen är ju att detta är en stängd dörr. Då undrar jag varför man inte har sagt detta från början: Lägg inte ned tid och kraft på att få ihop ert län i den här frågan! Det spelar ingen roll vad ni gör, för ni kommer ändå att få ett nej. Varför har ni inte sagt detta i så fall?

Anf. 49 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag tror att alla inser att processen kring regionfrågor och kring hur länen ska organisera sig har varit en lång resa i Sverige. Den började med att man på försök bildade Skåne och Västra Götaland som regionkommuner och de fick en annan roll än de tidigare gamla landstingen. Sedan har det varit mycket diskussioner både i enskilda ärenden och i samverkansdiskussioner om sammanläggningar av län och att bilda större regionkommuner. Det har varit en diskussion som har böljat fram och tillbaka med olika intensitet i olika delar av Sverige.

Staten har successivt genom olika beslut möjliggjort mer av regionalt ansvarstagande exempelvis i de regionala utvecklingsfrågorna. Hallands län och Gotlands kommun har fått det ansvaret.

Det har också bildats kommunala samverkansorgan eller regionförbund. Det började som en försöksverksamhet i Kalmar, om jag kommer ihåg rätt, och har sedan utvecklats på fler och fler ställen. Sedan jag kom med i regeringen har vi beviljat Jämtlands län den här möjligheten. Det var 2010 eller 2011, tror jag.

Vi stod i ett läge där vi hade ett utredningsarbete från Mats Sjöstrand om länsstyrelsers sätt att organisera sig och hur statens myndigheter ska organisera sig ute i landet. Vi hade också ett antal ansökningar. Regeringen gjorde en rejäl genomgång av allt det materialet och försökte göra en samlad bedömning: Vad tycker vi är rimligt att göra i det här läget, och i vilken ordning ska vi ta de olika frågorna?

Regeringen gjorde en samlad bedömning. Vi tittade på de län som hade ansökt om att få bli regionkommuner – alltså om att få lägga ansvaret för regionala utvecklingsfrågor på landstinget – och som hade kommunala samverkansorgan. Man upplever ganska samstämmigt att sådana organ inte är en bra och fungerande verksamhet. De är både sämre ur demokratisynpunkt och en verksamhet som på många håll och kanter har svårt att få effektivitet och bra funktion.

Till dessa län säger vi: Det är helt okej. Bilda regioner, bilda landsting med ansvar för regionala utvecklingsfrågor i de fallen.

Men i de tre län – Västmanlands län kom också in med sin ansökan mycket sent – som inte har gjort den här resan från stat till regionala organ är vi i dagens läge inte villiga att ändra kompetensfördelningen.

Som jag också sade i svaret: Vi behöver titta närmare på hur rollfördelningen ska se ut mellan stat och regionala organ och på länsstyrelsens framtida roll i de här frågorna. Vi behöver göra en mer samlad bedömning innan vi diskuterar hur vi eventuellt går vidare.

Vi vet också att det finns ambitioner hos många region-, läns- och kommunpolitiker att under nästa mandatperiod föra en vidare diskussion om exempelvis samarbete med angränsande län.

Det var den samlade bedömning regeringen gjorde. Man skrev besked till 21 länsstyrelser och en massa anställda i staten men också till nio olika län och landsting som hade framfört ansökningar av olika slag.

Vi valde att också kommunicera helhetstänkandet när det sedan ska fattas mängder av olika typer av beslut. Några kommer att gå till riksdagen, men många kommer att fattas inom regeringen. Det var därför vi valde att kommunicera detta i en samlad artikel på Dagens Nyheters debattsida.

Vi har fattat några beslut. Vi fattade i går beslut om att gå till riksdagen med förslag om att Jönköping, Örebro och Gävleborg ska få bilda regionala samverkansorgan.

Vi har också fattat beslut om att bereda vidare och komma tillbaka till riksdagen i fråga om de övriga länen men också om att avslå ansökningar från bland annat Västmanlands län av nämnda skäl.

Anf. 50 AGNETA LUTTROPP (MP):

Herr talman! Tack så mycket, Stefan Attefall, även om jag inte helt hittar svaret på mina frågor!

I ministerns skriftliga svar kan jag dock se att Västmanlands beslut att inte bilda samordningsförbund var en riktig flopp. Det hade varit sjyst att få reda på att just det här med samordningsförbund var så att säga in-

gången till att få eget ansvar för utvecklingsfrågorna. Det hade varit bra om vi hade vetat det – då hade vi kanske agerat annorlunda innan det var för sent, som det nu känns som om det är.

Att vi kom in sent med ansökan kan väl egentligen inte ha någon betydelse. Då skulle ni ha meddelat det också: Kom in med ansökan, men kom in med den långt innan ansökningstiden går ut. Jag tycker inte att det är någon orsak. Det sambandet har jag svårt att se.

Ministern skriver också i sitt svar, och nu ber jag att få citera: Man ska ”också ha direkta kontakter med berörda statliga myndigheter, näringsliv och organisationer som är nödvändiga för programmets framtagande och för att samordna insatser för genomförandet”.

Då kan jag inte låta bli att undra: Vad är det som gör att Västmanland inte klarar av det 18 andra län gör? Det har jag svårt att verkligen förstå. Vi har inte sämre förutsättningar för det här än något annat av de 18 länen. Det är den här bristen på logik jag har så svårt att förstå. Inte bara jag utan även länet har det eftersom vi är synnerligen eniga om det.

Det jag naturligtvis också saknar i det här är det jag sade i mitt förra inlägg om underifrånperspektivet. Jag tycker inte att man kan ha mer underifrånperspektiv än vad vi har i vårt län. Då får vi som svar att vi inte har något samordningsförbund, och har man inte det kan man heller inte ta hand om det regionala utvecklingsansvaret – det som alltid vinner över underifrånperspektivet, som vi ändå var eniga om i riksdagen 2010.

För mig är det här också väldigt mycket av en demokratifråga. Jag tycker att demokratin kommer väldigt starkt i gungning här.

Det här är alltså någonting som vi fortfarande inte alls är nöjda med i länet. Det är precis som Lars Eriksson sade: Det här har länet och alla de tio kommunerna lagt ned otroligt mycket tid och samverkan på.

Väldigt mycket arbete har lagts på det här, och det hade varit bra om vi från början hade vetat om förutsättningarna. Dem vet vi inte förrän nu när det är för sent. Vi kom in i tid med vår ansökan, men jag tycker att ni kommer in för sent med förutsättningarna.

Anf. 51 LARS ERIKSSON (S):

Herr talman! Ja, statsrådet, jag förstår fortfarande inte vad som skulle krävas. Jag begriper inte det.

Du säger att regeringen har gjort en samlad bedömning i frågan. Det kan man ju tycka. Det hade varit bra om regeringen hade gjort en samlad bedömning av vad som skulle krävas innan ansökningstiden gick ut i stället för att göra det efteråt.

Sedan säger du att Västmanland har kommit in sent med sin ansökan. Var Västmanland för sent ute med sin ansökan, eller var man det inte?

Lämnar man in ansökan i tid är den väl inlämnad enligt den ordning som ska gälla. Då ska väl inte det användas i riksdagen som ett argument för att man inte har skött sin ansökan på ett riktigt sätt. Jag är fullständigt övertygad om att Landstinget Västmanland har skickat in ansökan i tid – och i god tid. Om det förhåller sig på något annat sätt tycker jag att man ska säga det.

Varför har man inte sagt tidigare att det bara är de som har haft kommunala samverkansorgan som får ett ja från regeringen? När kom man på detta? Det borde man ju i så fall ha känt till och kunnat kommunicera långt tidigare.

Jag vet precis hur mycket tid och kraft som kommun- och landstingspolitiker i Västmanland har fått lägga ned på att samla länet och känna att alla informerade känner en trygghet i hela processen. Och när man väl får ihop allt detta får man på en debattsida i Dagens Nyheter veta: Nej, det blir ingenting. Det jobb ni har gjort gäller inte.

Jag undrar fortfarande om det du uttryckte 2011 är det som gäller. ”Lokala politiker, medborgare, näringsliv och det civila samhället behöver gemensamt se fördelarna med en regionbildning och vara pådrivande i processen.”

Är det detta som ska krävas? Det är för mig fortfarande ett otroligt mycket större underifrånarbete än vad som krävdes för en svensk ansökan till EU.

Anf. 52 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag vill först säga att jag självklart har stor respekt för det arbete som har lagts ned i bland annat Västmanland, Västernorrland och Norrbotten och också för att man upplever besvikelse och inte delar regeringens bedömning. Jag har full respekt för detta, och jag beklagar om man upplever att man har lagt ned arbete i onödan.

Nu hoppas jag att mycket av det arbete man har gjort är sådant som ökar förutsättningarna för samverkan och samarbete också inom länet, oavsett hur de exakta beslutsstrukturerna ser ut.

Nej, det finns inga exakta kriterier: Gör exakt så här; då händer exakt detta.

Det har varit en ganska lång resa också runt om i landet. Västmanland och Sörmland förde mycket långtgående samtal om att gå in med en gemensam ansökan och göra en gemensam regionbildning. Det sprack på sista varvet.

Det innebär också att staten och regeringen inte har haft överblick över vilka ansökningar vi exakt skulle få. Jag säger inte att Västmanlands ansökan kom för sent. Vi visste om att den var på väg, och därför kunde vi också beakta den i våra diskussioner. Men den kom sist av alla och var den vi senast hade koll på. Men vi hade med den i diskussionerna och visste vad Västmanland var på väg att skicka in.

Jag vill säga att alla ansökningar har haft ett underifrånperspektiv. Det har funnits en bred majoritet eller total enighet bakom alla ansökningar. Annars hade ingen av dem ens varit uppe för diskussion. Detta kriterium har dock aldrig sagts vara det enda kriteriet, utan det är en bedömningsfråga för regeringen hur man vill gå vidare med de här frågorna. Både i socialdemokratiska regeringar och i alliansregeringar har det varit en diskussion i olika faser. Vi vill heller inte sticka under stol med att alla partier har haft lite olika ingångar i den här frågan både i riksdagen och i olika regeringskonstellationer genom åren.

Detta har varit en resa som inte har varit någon rak E4 utan en mer knagglig väg med en diskussion som har förts. Ett tag såg det ut som om vi skulle få ta ställning till ansökningar om att bilda större regioner på ett par ställen i Sverige, men plötsligt blev det i stället flera som kom med ansökningar om att få bilda regionala samverkansorgan inom de nuvarande länsstrukturerna.

Personligen är jag som sagt mycket kritisk till de kommunala samverkansorganen. De är inte demokratiskt väl utformade, och jag tycker

att de ofta har visat sig vara ett ganska ineffektivt sätt att arbeta. Personligen kommer jag inte att medverka till att fler sådana organ kommer till. Det är dock inget kriterium som har satts upp av regeringen att man måste ha bildat ett sådant organ.

När vi såg att flera län hade sådana strukturer som man var missnöjd med – de fungerade inte väl ur vare sig demokratisynpunkt eller effektivitetssynpunkt – ville vi skapa bättre strukturer i de länen. Det innebär att vi nu kommer att gå från att ha Västra Götaland, Skåne, Halland och Gotland som regioner – landsting med ansvar för regionala utvecklingsfrågor – till att ha ytterligare sex regioner i Sverige. Vi har från regeringens sida också sagt att vi inte förespråkar att man över en natt ska gå över till samma lösning för hela landet, utan det får vara en mer asymmetrisk utveckling i de här frågorna – en förändring som sker steg för steg.

Jag utgår från att Västmanland jobbar vidare med hur man vill utforma sitt ansvar för de regionala utvecklingsfrågorna och kommer tillbaka i diskussioner längre fram. Då får vi pröva det i det sammanhanget.

Regeringens samlade bedömning här var att innan vi har tittat närmare på hur länsstyrelser och regionala organ ska samverka vill vi inte gå vidare med att ändra kompetensfördelningen mellan stat och regionala organ utan mer ställa upp där det redan fanns en ansvarsfördelning på regionerna.

Anf. 53 AGNETA LUTTROPP (MP):

Herr talman! Jag vill direkt svara på det ministern sade på slutet. Självklart kommer vi inte att ge upp. Det kan jag lova.

Jag tycker att den debatt som vi har haft tydligt visar att vi är väldigt samstämmiga i länet. Jag tror inte att ministern tvivlar på den samstämmighet som faktiskt finns.

Detta med kriterier tycker jag blir lite lustigt. Det finns ju kriterier. Det är ju tydligt i svaret och i det ministern säger. Samordning har ändå varit en vägledare eller en öppning för de allra flesta. Länsstyrelsens remiss finns också med i svaret. Att vi kom in sist har jag väldigt svårt att få med – någon måste ju komma sist, och nu råkar det vara vi. Det viktiga är att man kommer inom tiden, och jag tycker inte att det på något sätt ska påverka det hela.

Statsrådet talar om att man har tagit hänsyn till underifrånperspektiv. Nu är Västmanland det enda av alla 21 län i Sverige där det råder full samstämmighet inom alla kommuner, i alla partier och i landstinget. Detta finns inte någon annanstans. Mer underifrånperspektiv än vi har i Västmanland går inte att uppnå.

Jag tycker ändå att det blir oklart. Jag blir inte mer klok på anledningarna till att vi har fått nej än jag var innan den här debatten började. Tyvärr är det mitt svar.

Men vi kommer att fortsätta. Här ger vi oss inte. Vi har stor enighet om detta, och vi tror på demokratin.

Anf. 54 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag beklagar att vi inte har kunnat tillfredsställa era önskemål, Agneta Luttröpp. Jag hoppas och utgår från att ni jobbar vidare med att hitta bra former för samverkan inom länet. Oavsett om de materiella besluten hamnar på landstinget eller blir kvar på länsstyrelsen är

jag helt övertygad om att ni tillsammans kommer att kunna samverka och hitta bra lösningar som utvecklar Västmanlands län. Det är det som är det substantiellt viktiga – att man får bra beslut i sak. De besluten kan man åstadkomma på lite olika sätt.

I det här läget var regeringen inte beredd att flytta över ansvaret från staten till regionala organ, utan där ansvaret redan låg hos regionala organ ville man skapa förutsättningar för att lägga det på landstingen för att få en effektivare och mer demokratisk struktur. Vi behöver titta vidare på hur länsstyrelser och regionala organ, oavsett om de är samverkansorgan eller på landstinget, ska fungera. Här ser vi att det finns vissa överlappningar och otydligheter med den utveckling som varit. Detta kommer vi att jobba vidare med.

Jag hoppas att de här diskussionerna fortsätter. Jag räknar med att det blir nya diskussioner ute i landet och självklart också i regering och riksdag under nästa mandatperiod. Det finns ingen rak väg i den här typen av frågor. Historien har visat att det går lite knaggligt framåt, men det tar sig framåt på olika sätt. Förhoppningsvis hittar vi lösningar som passar både staten och de regionala organen, och de kanske inte alltid ser exakt likadana ut i alla delar av Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2013/14:109 om statsministerns förtroende för bostadsministern

Anf. 55 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Veronica Palm har frågat statsministern om statsministern har förtroende för min förmåga att som bostadsminister axla det politiska ansvar som krävs för att bostadsbyggandet i Sverige åter ska ta fart.

Interpellationen har överlämnats till mig.

Den problembild av Sveriges bostadsmarknad som Veronica Palm målar upp överensstämmer i mycket med vad jag själv sagt många gånger, vilket är skälet till att jag ägnar frågan så stor uppmärksamhet. Veronica Palm oroar sig för att jag har en ”säregit låg nivå på att leverera resultat och en stor förkärlek till att ’titta på frågor’”. Det finns dock inga enkla eller snabba lösningar som bara kan trollas fram ur hatten. Förkärleken till att ”titta på frågor” handlar om att få fram genomtänkta och genomförbara förslag.

Att tid är pengar ger en träffande bild av byggbranschen, där den som vill bygga måste ligga ute med stora belopp innan investeringen börjar generera intäkter. Ju längre tid från idé till färdigställande, desto dyrare blir det. Detta drabbar inte bara de som kommer att bo i bostäderna utan också alla andra som skulle vilja ha en bostad, eftersom mindre byggherrar inte har möjlighet att medverka under sådana villkor. Därför är i stort sett alla åtgärder som förenklar och snabbar upp planprocessen av godo.

Riksdagen har nyligen antagit propositionen *En tydligare lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar*, som bland annat syftar till att öka kommunernas ansvar för bostadsförsörjningen i ett regionalt perspektiv. I syfte att tillgodose bostadsförsörjningsbehov och långsiktigt

hållbar utveckling i alla delar av landet ska Bostadsplaneringskommittén utreda och vid behov föreslå förändringar i de regler som styr regional fysisk planering och framtagande av planeringsunderlag. I december kommer regeringens proposition *Fler bostäder åt unga och studenter* med förslag som till exempel innebär att det under vissa förutsättningar kan göras avsteg från kraven på tillgänglighet och användbarhet. Boverket arbetar också med att se över sina egna bestämmelser om hur byggandet av student- och ungdomsbostäder kan ökas och förenklas. Detta är ett axplock av vad som hänt och händer inom mitt ansvarsområde.

Regeringens åtgärder för att förbättra bostadssituationen inskränker sig dock långtifrån till enbart sådana frågor som formellt är mitt ansvarsområde i egenskap av bostadsminister. Många politikområden har bäring på bostadspolitik, och regeringen ser över i stort sett alla de problemområden som har lyfts fram av bransch och kommuner – skatter, buller, riksintressen och instansordning. Lagstiftningen kring allmännyttan och hyressättningen har reformerats, och fastighetsbeskattningen har lagts om och därefter sänkts för hyresbostäder och nybyggda bostäder. För att förbättra utnyttjandet av det befintliga bostadsbeståndet har privatpersoner som vill hyra ut sin bostad eller en del av den fått möjlighet att ta ut en hyra som ger kostnadstäckning. Lite ironiskt är det att Veronica Palms interpellation kommer bara några dagar efter att en överenskommelse om bland annat infrastruktursatsningar presenterats som möjliggör närmare 80 000 nya bostäder i Stockholmsregionen. Det visar tydligt att bostadsförsörjningen är en angelägenhet för hela regeringen.

De stora problem som beskrivs i interpellationen är konsekvensen av en lång tids försummelser och felsteg som det tar lång tid att reparera. Det är då viktigare med förändringar som sammantaget leder till att den i dag "dysfunktionella bostadsmarknaden" varaktigt och hållbart blir väl fungerande än att med förenklade lösningar kortsiktigt öka utbudet och återigen göra marknaden bidragsberoende.

Avslutningsvis är det så att varje statsråd bara kan sitta kvar så länge han eller hon har statsministerns förtroende.

Anf. 56 VERONICA PALM (S):

Herr talman! Jag är orolig för utvecklingen i Sverige. Det var därför jag valde att skriva den här interpellationen och få till stånd den här debatten.

Jag är orolig när jag möter företagare som inte kan rekrytera rätt arbetskraft. Det är företagare som säger: Vi skulle kunna expandera stort i den här regionen, men vi får inte tag i bostäder till våra potentiella anställda.

Jag blir orolig när jag möter studenter och unga ambitiösa människor som vill ta sig till de större lärosätena men som tvingas tacka nej till utbildningsplatser för att de helt enkelt inte får någonstans att bo.

Bostadspolitik är en viktig politik. Den är viktig för den enskilde. Bostaden är en social rättighet. Bostaden är viktig i livets olika skeden. Den är viktig när man flyttar hemifrån, när man får barn, när man flyttar ihop, när barnen flyttar hemifrån eller när man separerar. Vid alla de livsavgörande val som vi gör i livet är bostaden viktig.

Men bostaden är också viktig utifrån ett samhällsperspektiv, utifrån att vi i Sverige förlorar jobb och tillväxt som en direkt effekt av bostads-

bristen. Det sker inte bara i Stockholm – det blir lätt så att diskussionen bara handlar om Stockholms innerstad – utan i stora delar av landet. I Storstockholm, i Malmö, i Göteborg, i Örebro, i Västerås, i Linköping och i stora delar av landet lider företag och näringsliv av att det är brist på bostäder, som gör att vi tappar jobb och tillväxt. Det är synd. Sverige skulle behöva bygga betydligt mycket mer, och vi i Sverige behöver alla jobb vi kan få för att Sverige ska bli en stark och konkurrenskraftig nation.

Där delar jag ambitionen som regeringen har. Jag tycker att regeringen har bra ambitioner. Vi behöver öka byggandet. Vi behöver få fler hyresrätter. Vi behöver få fler människor som kan cirkulera. Det handlar om en ökad rörlighet på bostadsmarknaden och om att fler unga kan flytta hemifrån.

Hela det ambitionspaketet delar jag med regeringen. Problemet är att regeringen inte levererar. Problemet är att det ser likadant ut. Det är en otrolig frustration att efter sju år av borgerligt regeringsinnehav stå här och ställa samma frågor. Det blir inte bättre; det händer ingenting. Det är snarare det motsatta: Det blir sämre. Det är fler företag som har svårt att rekrytera arbetskraft. Det är fler löntagare som tvingas tacka nej till jobb. Det är fler unga människor som tvingas tacka nej till utbildningar. Och det är fler vuxna som gärna hade sett att barnen flyttade hemifrån som tvingas ha kvar sina 25-, 27-, 30- eller 32-åringar hemma.

Vi behöver göra någonting. Jag har visat tydligt på att vi behöver en samlings. Vi behöver samlas. Vi behöver ta ett samlat grepp om de politiska förslag som finns, men vi behöver också samlas i branschen.

Jag vill ställa den konkreta frågan till bostadsministern: Vad avser bostadsministern att göra? Då vill jag ha ett svar på just den frågan. Jag vill inte ha svaret att ”kommunerna borde”, ”finansskrisen betydde” eller ”den socialdemokratiska tidigare regeringen, för mer än sju år sedan, gjorde inte”. Jag vill ha svar på frågan: Vad avser statsrådet att göra för att öka produktionen av bostäder?

Anf. 57 OSKAR ÖHOLM (M):

Herr talman! En interpellation är faktiskt inte vilken frågeställning som helst. Det handlar i grund och botten om att det är en del av riksdagens kontrollmakt. Det är alltså en möjlighet för folkets valda företrädare att granska hur regeringen agerar och hur enskilda statsråd sköter sin tjänsteutövning.

Det finns säkert de som just i dag kanske hade kunnat använda Veronica Palms interpellation som ett exempel på att den här kontrollmakten inte alltid behandlas helt seriöst. Men det är faktiskt, herr talman, inte därför jag har begärt ordet. Jag tänker ta Veronica Palms interpellation på allra största allvar.

Det här är en debatt som i grund och botten handlar om förtroende. I dag gäller det regeringschefens förtroende för ett av statsråden, men i bredare mening handlar det om väljarnas förtroende för den politik som förs och om förtroendet för enskilda företrädare i politiken.

Vi har det upplägget i Alliansen, oavsett om det är för att skapa förtroende för politiken eller för varandra och oavsett om det är här i riksdagen, i regeringen eller runt om i landet, att vi pratar med varandra. Vi kommer fram till gemensamma förslag om vad vi vill göra. Vi levererar

valmanifest som vi söker väljarnas förtroende för och som vi sedan på punkt efter punkt genomför i praktisk politik, i reformer och i beslut i den här kammaren. Statsrådet redogjorde för flera av de förslagen.

Jag är medveten om att det är ett upplägg som man inte ger så mycket för på den andra sidan i politiken. Att oppositionens partier sinsemellan har olika uppfattningar är en sak. Det har vi vant oss vid. Men de senaste dagarna har vi också kunnat läsa i tidningarna om de stora bråken internt i det stora oppositionspartiet.

I ett stort reportage i Expressen i veckan kunde man läsa om hur ungdomsförbundet, SSU, och LO fullständigt underkände den socialdemokratiska bostadspolitiken i riksdagen.

Herr talman! Det var ord och inga visor i den här artikeln. Det Veronica Palm föreslagit här i riksdagen och försvarat i sin skuggbudget var långt ifrån tillräckligt. Den miljard i bostadssubventioner som man pratar om här måste minst tredubblas, kanske femdubblas. Även SSU framstod som ganska tafatt jämfört med LO, som menade att vi måste prata om subventioner bortåt 15 miljarder för att den socialdemokratiska bostadspolitiken ska bli trovärdig.

Intressant nog var det Magdalena Andersson och inte Veronica Palm som fick gå ut och försvara sig och argumentera mot sina egna partivänner.

Men även här i riksdagen pekar det åt olika håll. Senast i förra veckan stod vi i den här kammaren i en interpellationsdebatt där en socialdemokrat ansåg att vi, om vi skulle klara det här, måste lägga ned Bromma flygplats och bygga i naturreservatsområden. Det var inte vilken socialdemokrat som helst. Det var det förra bostadsborgarrådet i den kommun där Veronica Palm är ordförande för Socialdemokraterna.

Sammantaget träder bilden fram av ett socialdemokratiskt parti som är djupt splittrat internt när det gäller hur bostadspolitiken ska föras. Jag skulle som alliansföreträdare kunna tycka att det mest är deras problem, om det inte vore för den handlingsförlamning som det skapar. Det påverkar möjligheten att fatta kloka och breda beslut som vore bra för hela landet.

Låt mig lyfta fram ett konkret exempel. Ta alla de regelförenklingar som har utretts av den här regeringen, under ledning av Stefan Attefall, som handlar om hur vi kan få saker och ting att gå snabbare och bli enklare. Jag har aldrig förstått Socialdemokraternas vilja. Varför inte hjälpa till och få detta på plats? Varför vill man begrava det i en ny utredning?

Kanske förstår jag det nu. Det kanske handlar om något så enkelt som att man internt är så splittrad att man helst vill begrava frågan. Det finns fler exempel. Jag hoppas få återkomma till dem.

Men, herr talman, den här debatten handlar om förtroende. Förtroende är politikens bränsle. Det är förtroende som skapar beslutsförmåga. Med tanke på den splittring som finns internt hos Socialdemokraterna, som vi läser om, tycker jag att interpellanten ska ta tillfället i akt att under den här interpellationsdebatten själv svara på en fråga: Upplever Veronica Palm, med tanke på den stora splittringen, att hon har Stefan Löfvens förtroende att fortsätta hantera den socialdemokratiska bostadspolitiken? Har hon LO:s förtroende? Har hon SSU:s? Har hon Stockholms arbetarekommuns? Jag tänker på alla de olika uppfattningarna.

Det vore intressant att veta det. Jag tycker att detta är ett utmärkt tillfälle att få svar på frågorna.

Anf. 58 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag lyssnade på Veronica Palm. Jag brukar lyssna på henne. Många gånger har hon en ganska bra beskrivning av problemet, som vi är överens om. Både för arbetsmarknaden och för enskilda människor är bostadsbristen ett stort problem.

Över två minuter av hennes inlägg på fyra minuter handlade just om att beskriva problemen – som vi är överens om. Sedan kom slutsatsen: Vi måste göra något, säger Veronica Palm. Vi måste samlas, och vi måste ha ett samlat grepp. Ja, politik handlar ju faktiskt om att identifiera ett problem, och där har vi gjort en gemensam resa: Vi har identifierat bostadsbristen som ett jättestort problem, både för människor och för ekonomin.

Sedan kommer dock frågan: Vilket håll vill man åt? Vilken färdriktning ska man ha när man tacklar problemen? Där kan man ana att det är olika färdriktningar mellan socialdemokratins och Alliansens linjer, och det är det politik ska handla om. Men sedan handlar politiken också om *hur*, alltså hantverket. Där vill jag påstå att det finns mycket att önska i socialdemokratins mycket vaga motioner.

Vad gör vi då? Jo, vi kommer som sagt snart med förslag om förändrade regelverk för att underlätta byggandet av smålägenheter för inte minst ungdomar och studenter. Veronica Palm kommer att få både behandla en proposition som innebär lagändringar i PBL och se hur Boverket gör sin läxa utifrån riktlinjerna för att förändra sina förordningar. Vi kommer alltså att skapa bättre möjligheter att bygga billigare studentbostäder och ungdomsbostäder på fler platser än vad som var möjligt tidigare och under mer flexibla former. Vi kommer också att skapa bättre förutsättningar för modulbostäder, för att lösa akuta problem när det gäller exempelvis studentbostäder.

Vi kommer att lägga fram förslag om förändrade regelverk kring bulker för att möjliggöra mer byggande i kollektivtrafknära områden och mer centrala lägen. Vi kommer att vidta planförenklande åtgärder för att underlätta planprocessen. Vi kommer att lägga fram förslag om gemensamma byggregler i landet. Stöder Socialdemokraterna de förslagen? Vi kommer också att lägga fram förslag som ytterligare underlättar andrahandsuthyrning, och vi kommer att lägga fram fler förslag.

Vi kommer även självklart att jobba vidare med de olika utredningsarbeten som pågår för att presentera ytterligare förslag. Det här är dock några axplock ur vad vi kommer att göra, förutom det vi redan har gjort: sänkt ett antal avgifter och skatter, underlättat ärendehantering på länsstyrelserna för att förkorta planprocesserna och, som sagt, tagit bort fastighetsavgifterna de första 15 åren. Det finns även fler åtgärder som har vidtagits. Vi vet också att mycket av jobbet måste ske ute i landet och självklart även bland branschens aktörer.

Jag vill påstå att man om man tittar sammantaget på allt det arbete som pågår ser att det är den största reformagendan på bostadspolitikområdet på årtionden. Kontrasterar man det mot vad som hände mellan 2002 och 2006 blir det slående hur passivt Socialdemokraterna agerade på bostadspolitikens område. Hade Socialdemokraterna redan 2002 vidtagit många av de åtgärder vi nu jobbar med hade vi kunnat se mer effekt av

förslagen i dag. Det tar nämligen lång tid innan de får praktiskt genomförande.

Vi ser ändå hur det vänder uppåt. Vi ser hur siffrorna över påbörjade lägenheter stiger – det är 80 procent fler i augusti än vid motsvarande tid förra året och 55 procent mer i juli jämfört med förra året. Det går åt rätt håll, men vi måste upp på en trendmässigt hög nivå under en lång följd av år.

Då krävs det långsiktigt goda förutsättningar, och de förutsättningarna skapar man genom att ändra regelverk, genom att se till att spelreglerna blir tydliga och genom att göra det lättare för fler aktörer att vara med och delta och bygga bostäder – inte genom kortsiktighet och subventioner, som är den enda lilla konkretion socialdemokratin har. Inte ens den verkar de dock vilja lyfta fram och stå för utan mest gömma undan i en byrålåda. Det är väl efter order från Magdalena Andersson, som jag misstänker inte vill att Socialdemokraterna ska framstå som ett bidragsparti.

Anf. 59 VERONICA PALM (S):

Herr talman! Vi har en bostadsminister som står här och slår sig för bröstet och säger att man har gjort väldigt många saker.

Han räknar upp en lista på förändringar. Det är små regelförändringar, lite nya utredningar, någon utredning till – och lite till att titta på. Det enda man faktiskt har lyckats göra i regelverket under de här sju åren är att förändra planprocessen så att den är ännu krångligare. Såväl Stefan Attefall och jag som, framför allt, det samlade Kommunsverige vet att det gör det svårare att bygga eftersom det är en betydligt krångligare process från idé till spade i jorden.

Jag tycker inte att det duger. Jag är ganska övertygad om att väldigt få människor i det här landet tycker att den bostadspolitik som har förts under de senaste åren duger. Då säger bostadsministern att man måste klara av hantverket, men det är väl precis där det brister. Jag sade i mitt inledande inlägg att det inte är något fel på ambitionerna – det är bra ambitioner – men politik är inte ett pr-maskineri. Politik är att klara av hantverket, och en politik mäts mot de resultat man uppnår.

Statsministern var i början av den förra mandatperioden väldigt tydlig med det. Han sade: Vi ska mätas på hur vi klarar jobben. Nu är ju arbetslösheten i dag högre än den var 2007, så han pratar inte lika mycket om det. Politik handlar dock om hantverk, och man mäts mot resultaten.

Då säger statsrådet: Vi vill göra mer. Sedan ägnar han en stor del av sitt inlägg åt det statsrådet kallar en bättre politik för fler lägenheter för unga och studenter. Men det är ju en proposition som enkom handlar om att kunna göra undantag från hisskraven – vilket redan i dag är möjligt att göra. Det gör till exempel den socialdemokratiskt styrda kommunen Malmö, vilket gör att man kan producera fler små lägenheter.

Det är inte ett pr-maskineri. Politik handlar om hantverket. Att förändra hisskravsreglerna och ha permanenta dispenser där gör inte att landets samlade unga och studenter får möjlighet att flytta hemifrån efter en sådan underlåten politik när det gäller nyproduktion av små hyresrätter.

Efter att ha frågat vad statsrådet avser att göra och fått svaret permanenta dispenser från hisskrav som enda konkreta framtidslofte blir min nästa fråga: Varför vill inte statsrådet ta ett samlat grepp om politiken?

Prot. 2013/14:33
22 november

Svar på
interpellationer

Jag är ute och möter såväl kommunpolitiker som branschen och företagare, och jag möter naturligtvis unga och bostadslösa också. Alla är överens om att det här är ett för stort område för att man ska ha politisk pajkastning om det. Vi behöver ta ett samlat grepp, inte bara tillsammans med branschen utan också politiskt. Nu har vi dessutom en minoritetsregering, och då är det väl än viktigare att söka brett stöd i riksdagens kammare.

Det förmår inte den här regeringen göra. Nu är det ett ”duttelidut-tande” av småförslag som kommer inkastade från sidan lite till och från. Det är någon utredning som råkar bli kvar, någon man ger förlängning och någon man ger strängare direktiv. Bostadspolitik är inte och kan inte vara en ”duttelidutt”-politik. Vi måste ta ett samlat grepp och ett gemensamt ansvar för att öka produktionen.

Min fråga till statsrådet är: Varför vill inte statsrådet ta ett samlat grepp över bostadspolitiken, och varför är det bättre att ”duttelidutta” själv?

Anf. 60 OSKAR ÖHOLM (M):

Herr talman! Det är onekligen intressant att lyssna på Veronica Palm, som kräver konkreta besked och när de ett efter ett levereras helt plötsligt menar att de inte är konkreta besked. Då är i stället varje del bara någonting som kallas duttelidutt.

Egentligen är det så här: Mitt intresse för socialdemokratiens inre liv är, om jag ska vara ärlig, tämligen begränsat. Att man inte kommer överens internt eller att man har bristande förtroende för varandra är någonting man i grund och botten måste reda ut internt i partiet. Jag lyfte upp frågan därför att jag tycker att de interna oenigheter vi har läst om skapar just handlingsförlamning, och de gör det i ett läge där såväl väljare, hyresgäster och de som står i bostadskön som byggherrar och byggbransch – ja, alla – säger: Kan ni inte försöka hitta de breda lösningarna?

Senast i förrgår stod Veronica Palm och jag i en paneldebatt där de sade precis det: Försök hitta breda lösningar! Ändå blir det i de konkreta delarna hela tiden samma sak. Det är någonting som blir fel och som man försöker motarbeta i stället, eller man lämnar inte besked. Jag nämnde alla de utredningsförslag man inte vill göra verklighet av utan i stället vill begrava i en ny utredning.

Man kan ta den andra delen, som även Stefan Attefall var inne på, alltså ett kommande förslag om att begränsa kommunala särkrav på byggande runt om i landet. Där brukar Socialdemokraterna ofta hålla med i debatterna, men ändå har de konsekvent duckat i frågan: Ska vi hjälpas åt att göra allvar av detta nu då? Det kanske också är en fråga där man är så internt splittrad mellan socialdemokrater i riksdagen och kommuner att man inte kan lämna besked. Det kanske är ytterligare ett sådant exempel.

Jag fick inget svar på mina frågor. Jag tror att det är så att Veronica Palm faktiskt måste bestämma sig. Man kan se detta som en seriös debatt som handlar om förtroende för politiska företrädare och politisk förändring. Då tycker jag att man får svara på mina frågor också, eller också vägrar man att göra det därför att man tycker att det inte är tillräckligt seriöst. Men då tror jag att man avslöjar att den här interpellationen faktiskt bara var ytterligare ett exempel på meningslös plakatpolitik.

Anf. 61 MARGARETA CEDERFELT (M):

Herr talman! Det är ingen tvekan om att bostadsfrågan engagerar, med tanke på hur många vi är som har tillkommit i debatten.

Det jag vill ta upp i frågan rör Stockholm. Det kan tyckas vara en perifer fråga, men Stockholm är viktig och Stockholm växer. Det är ofta när det gäller Stockholm som vi får höra att det råder trängsel.

Veronica Palm säger: Kom inte dragande med att det har gått sju år sedan vi socialdemokrater satt vid makten! Jo, jag tänker nämna detta. Jag nämner att det är sju år sedan, för vad har hänt sedan dess? Mycket.

I Stockholmsregionen har förutsättningarna att bygga ökat väsentligt. Det har blivit en överenskommelse om att bygga Förbifart Stockholm. Det har kommit en överenskommelse om att bygga ut kollektivtrafiken. Det är detta som behövs för att vi ska kunna bygga bostäderna.

Vad jag också vill lyfta fram är att det redan i dag byggs mer än 30 000 bostäder i sydvästra Stockholm. För att Stockholm ska kunna bli en fungerande huvudstad också när människor har flyttat in i sina nya bostäder behövs ju kollektivtrafiken och förbifarten.

Veronica Palm är välkommen ut till sydvästra Stockholm, där jag bor. Där är det byggsamråd var och varannan vecka, just för att det handlar om att bygga nya bostäder. Så att säga att det inte händer någonting är helt fel. Att vi kan bygga så här pass mycket beror inte bara på att Stockholm växer utan också på att det finns framtidstro, att det gjorts regeländringar och att det finns möjligheter för företag att bygga.

Jag vill också lyfta fram att rörligheten är viktig, men för att det ska finnas en rörlighet måste det också finnas förutsättningar för människor att byta bostäder, att våga teckna lån, att våga byta arbete och att våga byta plats att bo på. Med ett ökat byggande, inte bara i Storstockholm utan runt om i landet, ökar alla dessa möjligheter.

Veronica säger att det är viktigt att se över de förändringar som görs. Ja, det är viktigt att de förändringar som görs är grundade i en ordentlig utredning, att parterna har fått möjlighet att ge uttryck för sina uppfattningar, att Lagrådet har tittat på de förslag som läggs fram och att det kan bli en ordentlig beredning här i riksdagen.

Att bara knäppa med fingrarna och ta fram oöverlagda förslag, som faktiskt påverkar människors möjligheter i framtiden, skulle inte vara seriöst. Den politiken skulle jag inte vilja vara med och driva här i Sveriges riksdag. Det skulle vara intressant att få en kommentar också till detta.

Anf. 62 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Jag väljer att använda delar av Veronica Palms inledning, för jag tycker att den är bra: Bristen på bostäder och en dysfunktionell bostadsmarknad ger negativa konsekvenser för Sveriges möjligheter till jobb och tillväxt. Företag kan inte rekrytera rätt kompetens, och människor kan inte flytta dit där jobben eller utbildningen finns.

Jag delar din oro, framför allt över dem som drabbas av att trösklarna på bostadsmarknaden är så höga att det inte går att ta sig in.

En dysfunktionell bostadsmarknad – jag väljer att använda det begreppet – är också det som Stockholms handelskammare skrev om i en artikel där rubriken handlade om elefanten i rummet. Bland annat föreslår Stockholms handelskammare att det ska bli enklare att hyra bostads-

rätter i andra hand – ett förslag som Socialdemokraterna här i riksdagen aktivt har motverkat.

Bostadsministern framförde att byggandet inte är någon quick fix. Det är som cement; det måste torka långsamt. Men det är formen och hur den är konstruerad som är avgörande för om det ska bli någon kvalitet eller inte.

Det kanske är lite tidigt att slå sig för bröstet, men håll med om att signalerna är positiva. 28 000 bostäder beräknas komma att påbörjas under 2013, och man bedömer från branschens sida att det nästa år, 2014, blir 31 000 bostäder som kommer att påbörjas.

Man kan fråga sig: Vad är det då som skapar förtroende för Veronica Palms bostadspolitik? Ja, en miljard till byggföretagen i subventioner är det kanske några som kommer att uppskatta. Men Ingvar Carlsson och SSU, som talar om ett nytt miljonprogram, skakar nog på huvudet över de här löjligt små summorna, för ska det subventioneras är det ju bättre att göra det ordentligt. Vi ska också veta att det är något som värmer för stunden. Det är ingen varaktig lösning, eftersom erfarenheten lärt oss att subventioner, i vilken form de än uppträder, kan upphöra mycket plötsligt. De skapar ingen långsiktighet.

Vi ser också förslag om en så kallad byggpakt, som ska kosta 45 miljoner, för att bekosta ett kansli. Fler utredningar ska utreda det som redan utretts och redan föreslagits, och det ska göras av ett kontor, som ska kosta 45 miljoner, med byråkrater – som om vi inte hade nog av dem för den delen – som ska ha synpunkter på regler som redan har förenklats. Vi har en plan- och bygglag som alldeles nyligen har trätt i kraft och som nu börjar visa resultat. Statistiken talar ju sitt tydliga språk där.

Centerpartiet vill stärka drivkrafterna att investera i bostäder, de nya som inte har producerats och de redan befintliga. Vi välkomnar att vi får Boverkets nya byggregler som både förenklar byggandet av små bostäder och klarar ut motstridiga bullerregler mellan miljöbalken och Boverkets byggregler och som samtidigt skärper energikraven till en nivå som vi vet att byggbranschen klarar av. Det undanröjer behovet för kommuner att verka progressivt för ett bättre klimat, så att de kan ägna sig åt andra miljöåtgärder när staten nu tar sitt ansvar för att vi börjar bygga energieffektivt. Vi vill se ett hållbart bostadsbyggande i hela landet.

Jag håller med om att frågan om förtroendet för den förda politiken är angelägen. Det är bra att den väcks. Det är långsiktig hållbarhet och förtroende som får byggkranarna att resa sig och som släpper in hantverkarna i de lägenheter som är i ett akut behov av upprustning.

Dagens debatt säger väldigt mycket om just detta: Vi har en regering som levererar och en opposition som saknar konkreta förslag.

Anf. 63 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Herr talman! Det spelar roll hur tidsperspektivet ser ut.

Bostadsministern brukar framhålla att det kan ta upp till nio tio år från en idé till ett färdigt hus, och regeringen har suttit i sju år. Jag tycker att det vore klädsamt i den här debatten om Socialdemokraterna ändå kunde visa lite grann ansvar för att det inte har gjorts så mycket tidigare som det borde ha gjorts.

Jag väckte själv motionen om att bygga stadsdelen Stora Ursvik i Sundbyberg 1996 och har kunnat följa resan med de utmaningar och möjligheter som har funnits. Stadsdelen är inte ännu färdigbyggd, men det börjar närma sig.

Många av de frågor som bostadsministern brukar ta upp om hinder och krångel brukar inte minst upptäckas på den kommunala nivån när man försöker få fram de spännande projekten. Tidigare talare har varit inne på situationen i Stockholm.

Det är fantastiskt med satsningarna på infrastruktur som regeringen har aviserat, eftersom samplaneringen mellan infrastruktur och bostäder är så avgörande. Det är utomordentligt. Med det här växer bilden fram av att det är ett pussel som ska läggas med mängder av olika förslag för att vi ska få fram de färdiga husen.

Det som jag tycker är bekymmersamt är det stand by-läge som kan uppstå på grund av att Socialdemokraterna vaskar fram gamla förslag som inte har fungerat. Investeringsstöden är prövade. De fick göras om och revideras därför att de inte fungerade. Det är en återställarpolitik som naturligtvis riskerar att sätta bostadsbyggandet i ett stand by-läge. Det vore viktigt att få höra från Socialdemokraterna vilka visioner ni har förutom detta, för det är ju det enda konkreta förslaget. Dessutom är endast 1 miljard lagd för 2015. Det innebär att frågan väcks överallt: Vilken är den socialdemokratiska politiken för de långsiktiga spelreglerna? Jag har nämligen inte uppfattat att Socialdemokraterna inte tycker att långsiktiga spelregler är viktiga.

Finns det behov av fler reformer? Ja, men de ska göras utifrån långsiktighet. Bostadsministern har också påpekat vilka områden reformerna behövs inom, vilket är viktigt.

Det behöver göras mer, och alla måste bidra. Riksdagen och regeringen jobbar för fullt med frågorna.

Kommunerna har också ett stort ansvar med sin markpolitik, och jag vill göra ett medskick. Det vore utomordentligt bra om kommunerna lade ut sina markanvisningar på sina hemsidor, gärna på engelska, så att fler byggare fick tillgång till informationen.

Branschen måste ta sitt ansvar för hur man får fram det smarta och energieffektiva byggande som Ola Johansson var inne på som gör att man bygger effektivare, billigare och bättre. Det är en viktig fråga, och här har branschen ett stort ansvar.

Bostadsförvaltarna har ett stort ansvar att vara kravställare på att det är långsiktigt hållbart att förvalta bostäder och att man får ett livscykelperspektiv på förvaltandet.

Om alla bidrar kommer det att bli stor skillnad. Här menar jag att bostadsministerns och regeringens förslag har lagt en grund för allt det goda som kan komma. Alla har dock ett ansvar.

Jag väntar med spänning på svar från Socialdemokraterna om vad ni mer tänker föreslå, för det finns bara ett kortsiktigt förslag som är prövat och inte fungerar: ett investeringsstöd på 1 miljard för 2015. Det kommer inte att lösa utmaningarna inom bostadssektorn.

I detta anförande instämde Ola Johansson (C).

Anf. 64 LARS ERIKSSON (S):

Herr talman! Jag tackar för interpellationen. Någon uttryckte tidigare att detta är en intressant diskussion. Jag tycker att de gånger vi har bostadspolitiska debatter i kammaren har de en bra spänst och är intressanta.

Låt mig kommentera något av det som har sagts här tidigare. Jag börjar med Oskar Öholm. När du säger att du egentligen inte är intresserad av Socialdemokraternas inre liv tror jag inte att du talar sanning. Jag tror att du är otroligt intresserad av det, för annars hade du nog inte uttryckt dig som du gjorde.

Jag vill att den socialdemokratiska rörelsen ska vara en vital rörelse som för en spänstig debatt om politiken. Jag vet inte hur du ser på det moderata ungdomsförbundet, Oskar Öholm, men du tycker väl knappast att det ska tycka att allt som du säger i kammaren är bra. Du vill väl att det ska kritisera, vara på och vilja mer. Det vitaliserar politiken, kammaren och partierna.

Därför är det otroligt överdrivet att måla upp en konflikt inom socialdemokratin bara för att SSU och LO driver på i den politiska bostadsdebatten. Det här kan jag och Veronica bättre än du, Oskar Öholm, och den där konflikten har du överdrivit betydligt. Vi tycker att det är positivt, och vi tycker om när det förs en spänstig debatt om politiska utmaningar som denna.

Jag hoppas att du också vill att så sker inom det moderata partiet, Oskar Öholm. Det kan du kanske återkomma till.

Anders Knape på SKL är ledande moderat, och han kan knappast anklagas för att vara tyst med sina synpunkter på hur regeringen för sin bostadspolitik. Han har såklart många synpunkter på det, men det skulle inte få oss att säga att det är en stor splittring inom borgerligheten. Det är en del av det politiska arbetet att ge och ta i en politisk debatt, och så måste det få vara. Vi är väl politiskt engagerade för att vi vill olika och vill driva på olika.

Margareta Cederfelt och Nina Lundström tog upp kollektivtrafikfrågornas roll i bostadsbyggandet. Statsministern stod i kammaren för något år sedan och i princip hånade socialdemokratin för de satsningar vi pläderade för när det gäller tunnelbaneutbyggnaden i Stockholm.

Då tyckte Margareta Cederfelt och Nina Lundström förmodligen att det var jätteroligt, men någonstans har det ju skett något i era partier. Skrattet har fastnat, och ni har känt att det låg något i det som Socialdemokraterna anförde här i kammaren.

Ingen är gladare än vi för att ni faktiskt tycker att det är en bra politik och lägger fram dessa förslag. Det är helt riktigt att detta måste göras.

Det måste dock ha skett något. Det gäller även statsrådet. Ni måste ha känt att det låg något i de förslag som kom från socialdemokratin trots att ni tidigare tyckte att det var fantastiskt roligt. Vilken rolig statsminister vi har som står och hånar socialdemokratin i kammaren, tänkte ni. Då var det jättekul, men sedan fastnade skrattet. Nu är det er egen politik.

När skedde omsvängningen i era partier och hos er själva? Något har uppenbarligen hänt eftersom ni nu gått med på att Socialdemokraterna lade fram bra förslag i kammaren i denna fråga.

Anf. 65 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Låt mig ta det sista först. När vi har en realistisk finansiering på plats går vi till beslut. Vi pratar inte och lovar inte innan vi har finansiering. Det är det som har skett när det gäller tunnelbaneutbyggnaden. Det finns en realistisk finansiering som gör att det går att förverkliga. Det är inte bara tomma löften utan täckning i verkligheten, vilket var fallet med många av de infrastruktursatsningar som socialdemokratin utlovade.

Veronica Palm säger att vi ska mäta resultat som uppnåtts. Det låter bra; låt oss göra det. Vem regerade i Sverige mellan 1994 och 2006 när vi byggde hälften av vad norrmän, finnar, danskar och alla andra gjorde? Det var Socialdemokraterna. Det är facit, sett med distans när man verkligen kan mäta effekterna. Vi underpresterade jämfört med alla jämförbara länder under den tid Socialdemokraterna regerade.

Om det tar fem till tolv år från idé till att spaden kommer i backen dröjer det såklart innan det märks att alliansregeringen har fått gehör för sin politik.

Vi har fyra och en halv miljon bostäder. Lyckas vi fördubbla bostadsbyggandet är det ändå bara 1 procent av hela beståndet som vi bygger till varje år. Då förstår man vilka tröga processer det handlar om.

Det innebär dock inte att vi kan slå av på takten, utan vi måste med full fart angripa de problem som finns för att långsiktigt skapa goda förutsättningar för bostadsbyggandet.

Okej, säger Socialdemokraterna och Veronica Palm, men vi måste ha ett samlat grepp. Innebär det att allt lagstiftningsarbete som man jobbar med för högttryck på Regeringskansliet ska stanna av och att inga propositioner ska läggas fram utan att vi ska sätta oss ned i ett samtal i några månader?

Nej, låt oss i stället diskutera konkreta saker. Vi har precis tagit det samlade greppet. Vi har rest runt och pratat med alla aktörer och lyft på alla stenar som finns. Vi har processer i gång för alla de problem som byggare, förvaltare, kommuner och Hyresgästföreningen har pekat på. De kanske inte blir nöjda med alla detaljer, men vi är på väg att tackla alla dessa frågor.

Låt oss ta ett exempel för att få konkretion i diskussionen. En viktig faktor för att kunna bygga billigare som Hyresgästföreningen, HSB och Riksbyggen tycker är bra – jag nämner några som borde intressera Veronica Palm – är gemensamma byggregler. Det kommer ett lagförslag om detta. Kommer Veronica Palm att rösta för detta lagförslag?

Anf. 66 VERONICA PALM (S):

Herr talman! Vi har länge föreslagit att det ska vara ökad enhetlighet i byggreglerna.

Återigen: Som statsråd är det enkelt att säga att det är någon annans fel. Men statsrådet har underlåtit att höja kraven på nationell nivå, vilket gör att flera kommuner känner sig nödgade att ha mer ambitiösa energikrav.

Jag vill ha enhetliga krav så att ingen kommun känner sig tvungen att ha ökade krav.

Det hade varit spännande att höra diskussionen på Regeringskansliet, för Centerpartiet var ju tidigare tydliga.

Den diskussionen får ni dock ta någon annanstans, för det jag vill diskutera är förtroendet för ministern och hur vi ökar bostadsbyggandet i Sverige.

Så några korta reflexioner till de övriga debattörerna. Oskar Öholm talar om beslutsförmåga. Ja, det är ett av problemen. Vi är här för att vi inte får tillräckligt många beslut. Statsrådet säger: Vi lägger fram förslag till riksdagen. Nej, problemet är att det inte kommer några samlade förslag. Det kommer lite ”duttelidutt”, hisskrav och andrahandsuthyrning, men det duger inte.

Margareta Cederfelt pratade om Stockholm. Antalet små hyresrätter i Stockholm har minskat med 22 procent under de två borgerliga mandatperioderna. Det är ett ganska tydligt exempel.

Ola är allmänt nöjd, och Nina oroar sig för socialdemokratisk politik. Jag vill gärna prata om vad regeringen borde leverera, men hur vi än vrider och vänder på det hamnar vi även i den här debatten på de socialdemokratiska förslagen. Det är ganska tydligt. Det är ett tecken på att det finns ett parti i den här kammaren – ett stort oppositionsparti – som lägger fram en räckta av konkreta, tydliga förslag.

Jag vill rekommendera er att läsa vår budgetmotion igen. Jag försökte spalta upp alla rubrikerna på det papper jag håller i, men jag fick inte plats. Jag avstår därför från att läsa upp dem.

Avslutningsvis bärs förtroende av statsråd och av statsministern. Den 14 september får vi se vem som bär förtroendet vidare.

Anf. 67 MARGARETA CEDERFELT (M):

Herr talman! Veronica Palm lyfter fram frågor som står emot varandra. Jag förstår inte. Veronica Palm talar om att det behövs långsiktighet, att det måste finnas spelregler som företagen kan hålla sig till och att det måste finnas visioner.

Jag har lyssnat dels på mina kolleger, dels på statsrådet, och det är precis detta som finns med i politiken. Det handlar om långsiktighet, det handlar om spelregler som företagen ska kunna anpassa sig till och det handlar om spelregler så att medborgarna ska veta vad som gäller.

För de flesta personer är bostaden bland det viktigaste i livet, oavsett om det handlar om en hyresrätt, en bostadsrätt eller en villa. Det har ingen betydelse. Det viktiga är att det är ett fungerande boende som det går att lita på. Därför är det viktigt att det finns ett fungerande regelverk.

Jag vill också lyfta fram att bostäder inte kan ses för sig själva. Det handlar om arbetsmarknad, det handlar om infrastruktur och det handlar om utbildning. Just därför är det viktigt att det är en samlad politik som läggs fram och som gör det möjligt för en region att växa och för människor att bo och arbeta i denna region.

Kom inte och påstå att det är Socialdemokraterna som bär utvecklingen! När vi pratar om att det är sju år som har gått brukar ni tala om att vi skyller på er. När det är något bra som händer talar ni om att det är tack vare er. Bestäm fokus!

Anf. 68 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Det är kanske platsen som avgör att debatten ofta utgår från ett Stockholmsperspektiv, men det finns andra delar av landet och andra storstadsområden också för den delen. Vi har Göteborg som fortfa-

rande har ett väldigt trögt byggande. Framför allt är det mindre byggföretag och markägare som är missbelåtna och känner sig åsidosatta av den rödgröna majoritet som styr i Göteborg.

Kring Göteborg ligger också ett antal snabbväxande kranskommuner – många av dem alliansstyrda – som växer. De flesta av dem har åtminstone periodvis ett bostadsbyggande som är i nivå med behoven. De kanske inte alltid har det, men de tar i alla fall en del av det ansvar som Göteborgs kommun inte tar.

Det handlar inte bara om bostäder, utan det handlar om infrastruktur, förskolor, skolor och kollektivtrafik som ska utvecklas samtidigt som man måste ta hänsyn till den kommunala ekonomin. Den ska vara i balans, och investeringsbudgetarna får inte spricka.

Vi hade en plangenomförandeutredning härförleden som presenterade ett väldigt radikalt förslag, nämligen att slopa kravet på detaljplan om planprogram ligger framme och är tydliga nog. Det är ett väldigt radikalt förslag som innebär att de tidigare skedena i planprocessen blir mycket tydligare. Det är ett viktigt förslag som jag hoppas kommer att presenteras. Det är även ett förslag som går ut på att bryta upp och föra in begreppet regional planering också i den kommunala planeringen. För Centerpartiet är det kommunala planmonopolet, som vi ofta kallar det, en viktig bit.

Jag vill avsluta med begreppet ”duttelidutt”. Om det ska subventioneras – gör det ordentligt! Varför ”duttelidutta” med 1 miljard till små bostäder?

Lars Eriksson efterlyser spänst. Nya förslag levereras hela tiden av regeringen, men från Socialdemokraterna hör vi samma gamla vinylskiva som hackar: ”Smoke on the water”, ”Smoke on the water”.

Anf. 69 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Herr talman! Det som tidigare talare har varit inne på är viktigt. Detta handlar inte bara om Stockholm, vilket man kan tro ibland när vi debatterar de här frågorna. Det handlar om hela landet och om att hela landet kan leva. Det är en viktig ambition för regeringen att titta på helheten. Förutsättningarna och utmaningarna ser olika ut beroende på varifrån i landet vi kommer.

När det gäller infrastrukturfrågan minns jag mycket väl när Mats Hellström, den dåvarande landshövdingen i Stockholm, 2003 presenterade sin rapport om samplanering mellan infrastruktur och bostadsbyggande. Det blev ingenting av med det. Därefter har andra uppdrag tillkommit, och nu – med detta fantastiska inspel – har vi äntligen förhoppningar om att kunna få till stånd denna viktiga samplanering och det viktiga arbete som regeringen jobbar med.

Strandskyddet var en annan faktor, apropå att hela landet kan leva. Det var en debatt vi hade många gånger i kammaren. Mängder av orter ute i landet, där det fanns ett tryck i frågan och hur mycket strand som helst, kunde inte bygga strandnära. Där ville inte den dåvarande S-regeringen göra några förändringar.

När det gäller den byggmomssänkning som utlovades och som i stället blev ett investeringsbidrag hade vi en helt annan uppfattning. Socialdemokraterna gick på sin lösning, men det löste inte utmaningarna.

Vi hade en stor debatt om reformerad hyressättning där de tre parterna ville ha en lösning men där regeringen inte ville agera. Det var den här regeringen som 2011 lade fram ett förslag och jobbade utifrån de tre parternas initiativ, vilket var mycket välkommet.

Det var nej till ägarlägenheter. Det var den här regeringen som genomförde reformen så att vi äntligen har möjlighet att bygga ägarlägenheter.

Min talartid är nästan slut. Jag hade gärna räknat upp många andra förslag. Men det är långsiktiga spelregler som gäller, och jag ser fram emot att få fortsätta att debattera Socialdemokraternas motion.

Anf. 70 LARS ERIKSSON (S):

Herr talman! Jag tror att det låg något i att skrattet fastnade i halsen på en del utifrån att man tyckte att det var otroligt roligt när man attackerade Socialdemokraterna för deras syn på utvecklingen med utbyggd tunnelbana i denna del av landet.

Jag tror att det var ett bra förslag som kom då, och jag tycker att det är bra att regeringen nu har fortsatt med det, att den nu lägger fram detta förslag och att alla tycker att det är bra. Så var det inte tidigare. Någon-ting har hänt, men vi får väl inte reda på i dag när regeringen vände i denna fråga och kände att detta faktiskt var en väldigt bra politik.

Jag vill återknyta till statsrådets utfall tidigare om särkravsdiskussionerna i Västerås och ta upp att han inte behöver försöka läxa upp mig om det. Jag vet att vi i Västerås i år bygger 608 bostäder. 56 procent av dessa kommer att vara hyresrätter. Jag tror att vi kommer att vara bland de bästa i landet i utvecklingen på det här området. Att Västerås skulle vara någon propp i detta håller jag absolut inte med om.

Jag tycker att denna interpellationsdebatt har varit bra och belysande, men det är naturligtvis viktigt att peka på att det kommer för lite förslag. Det finns en propositionslista från regeringen som är en rätt tunn historia utifrån de frågeställningar som finns på bordet runt om i landet när det gäller åtgärder. Det är inte mycket som står i listan som kommer före den sista mars. Det är kanske fyra fem propositioner.

Anf. 71 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Sänkt fastighetsavgift för alla flerbostadshus, slopad för alla i 15 år, förlängd presumtionshyra, lättare att hyra ut i andra hand, kortare handläggningstider på länsstyrelserna, tydliga regler för när bygglov vinner laga kraft, skärpt bostadsförsörjningslag, höjda statliga kreditgarantier – jag bara kompletterar listan över sådant som vi redan har genomfört. Jag har också tidigare – som den som läser protokollet kan se – presenterat ett antal saker som kommer att genomföras.

Det är ingen ”duttelidutt”-politik, utan det är en samlad strategi för att på punkt efter punkt göra processen att bygga fler bostäder enklare och billigare.

Jag frågade Socialdemokraterna: Ställer ni upp på att göra det enklare att bygga billiga bostäder genom att underlätta industrialisering i byggprocessen genom att ha enhetliga byggregler? Det är något som Hyresgästföreningen, HSB och Riksbyggen säger är helt rätt väg att gå. Då får jag ett undanlidande svar från Veronica Palm: Vi vill ha mer enhetliga regler. Ja, men det var inte det frågan gällde.

Ställer ni upp på en lagstiftning som gör att vi får enhetliga regler och som gör att Västerås bygger inte bara dyra hyresrätter utan kanske också billiga hyresrätter i framtiden? Det är ju det som händer. Kan vi bygga billigare hyresrätter skapar vi också förutsättningar för vanliga löntagare att bo i nyproducerade lägenheter.

Det måste vi medverka till genom att skapa en enklare planprocess men också genom att skapa mer av industrialisering i byggprocessen – inte så att vi skapar miljonprogramsområden à la 60- och 70-tal utan genom att vi gör standardiserade produkter som sätts ihop till nya, bra bostäder till rimliga kostnader. Det är också en del av bostadspolitik. Även där kommer det att komma lagförslag, och då kommer socialdemokratin att prövas. Står man verkligen på vanliga människors sida, eller står man på någon annans sida?
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2013/14:114 om stöd vid offentlig upphandling

Anf. 72 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Marie Nordén har frågat mig på vilket sätt jag avser att garantera fortsatt högkvalitativt stöd inom miljöområdet vid offentliga upphandlingar om Miljöstyrningsrådet ska upphöra och uppgifterna överföras till Konkurrensverket. Jag vill mot bakgrund av frågan framföra följande.

Såsom Marie Nordén skriver i sin interpellation har två utredningar sett över frågan om upphandlingsstödet mot bakgrund av de problem som splittringen i fråga om upphandlingsstödet har inneburit. I både Statskontorets rapport *En ny upphandlingsmyndighet* (2010:23) och Upphandlingsstödsutredningens betänkande *Upphandlingsstödet framtid* (SOU 2012:32) konstateras att det finns behov av att samla frågorna. I båda utredningarna föreslås att en ny myndighet för upphandlingsstöd inrättas.

Regeringen gör i budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1 utg.omr. 2 avsnitt 6.4) i fråga om ett nationellt upphandlingsstöd bedömningen att stöd, information och vägledning om offentlig upphandling inklusive innovationsupphandling samt miljöhänsyn och sociala hänsyn behöver koncentreras, förbättras och förstärkas. Mot den bakgrunden framför regeringen sin avsikt att samla den statliga stöd- och informationsverksamheten om offentlig upphandling inklusive innovationsupphandling samt miljökrav och sociala krav i Konkurrensverket, med ambitionen att det samlade stödet ska vara tillgängligt senast den 1 juli 2014.

Regeringen föreslår dessutom i budgetpropositionen att upphandlingsstödet stärks från och med år 2015 med ytterligare 35 miljoner kronor. En anledning till satsningen är att det är viktigt att höja kompetensen hos de upphandlande myndigheterna om vilka krav som kan ställas och hur de kan följas upp. Skälen för regeringens förslag är följande.

Det viktigaste målet med organisationsförändringen är att samla upphandlingsstödande uppgifter i en enda myndighet, så att stöd, information och vägledning om offentlig upphandling inklusive innovationsupphandling samt miljöhänsyn och sociala hänsyn koncentreras, förbättras och förstärks. Detta mål kan uppnås i en redan befintlig myndighet. Att samla stödet i en myndighet där alla delar av upphandlingsprocessen och alla aspekter av upphandling hanteras har potential att leda till positiva synergieffekter. Det kommer även att leda till effektivitetsvinster för upphandlande myndigheter, enheter och leverantörer, som kommer att behöva vända sig till bara en aktör för att få det stöd och den vägledning som behövs. Ett samlat stöd innebär även att den vägledning som ges är mer samordnad.

Konkurrensverket, som ansvarar för bland annat tillsynen över offentlig upphandling, har en väl fungerande verksamhet och har bred kompetens om upphandlingsregelverket, om rättspraxis och inte minst om vikten av att genomföra upphandlingsprocessens samtliga delar för att åstadkomma en effektiv upphandling.

Det finns i dag flera myndigheter som ansvarar för såväl tillsyn som information och vägledning. Skatteverket är ett sådant exempel. Att samla såväl frågor om tillsyn som frågor om information och vägledning i samma myndighet är således inget unikt.

Förändringen kommer att påverka Konkurrensverket.

Regeringen kommer att noga följa hur Konkurrensverket hanterar och utvecklar sitt nya uppdrag, för att säkerställa att det stöd som i dag lämnas av de olika myndigheterna och av det statliga bolaget Miljöstyrningsrådet tas om hand på ett bra sätt och att förutsättningar ges för fortsatt vidareutveckling. Förändringarna kommer att innebära ändringar i myndighetens instruktion och regleringsbrev. Det är genom styrning i instruktioner, regleringsbrev och uppdrag som regeringen kommer att säkerställa att de uppgifter som överförs från Miljöstyrningsrådet, Vinnova och Kammarkollegiet till Konkurrensverket kommer att utföras med samma höga kvalitet som i dag. I den årliga myndighetsdialogen kommer denna förändring att vara ett givet inslag.

Anf. 73 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Jag får börja med att tacka ministern för svaret, även om det oroar.

Jag skulle säga att regeringens brist på förståelse för vilka behov som finns för att utveckla upphandlingsstödet och regeringens ovilja att ta till sig den samlade kompetens och kunskap som finns i frågan är rätt häpnadsväckande, efter två års utredande som nu läggs på hyllan utan några analyser. Flera påverkas av förslaget. Jag är särskilt oroad över Miljöstyrningsrådets framtid.

Jag hoppas att jag egentligen inte behöver redogöra för ministern för på vilket sätt Miljöstyrningsrådet arbetar och vilka effekter som det har gett för Sveriges arbete med offentlig upphandling, men jag tänker göra det ändå.

Miljöstyrningsrådets huvudsakliga uppgift består i att tillhandahålla förslag till drivande miljökrav och andra hållbarhetskrav till den offentliga sektorn i upphandlingar. Man ger förslag till drivande miljökrav och andra hållbarhetskrav att ingå i upphandlande myndigheters för-

frågningsunderlag. Man har också individuell telefon- och e-postrådgivning med direkta råd och tips till de upphandlande myndigheterna.

Genom Miljöstyrningsrådets arbete, med bland annat framtagande av miljökriterier och detaljerade råd, är Sverige enligt flera mätningar främst i världen. År 2010 konstaterade man att vi låg främst när det gäller miljöanpassad samt social upphandling. År 2012 var det hållbar upphandling där vi var bäst i världen. Andra länder tittar på oss och vår modell och ser hur den framgångsrikt har tagit oss till den plats där vi är i dag.

Miljöstyrningsrådet är ett statligt bolag med detta särskilda samhällsuppdrag. Bolaget ägs, som ministern vet, av staten, Sveriges Kommuner och Landsting och Svenskt Näringsliv. Det finns utifrån ministrarnas svar anledning att betona att Miljöstyrningsrådet inte är en myndighet och att det är just därför att man inte är en myndighet som Miljöstyrningsrådet har kunnat arbeta på det sätt som man arbetar och också varit så framgångsrikt.

Som myndighet kan man inte ta fram kriterier som Miljöstyrningsrådet gör utan att de måste notifieras. Vi är medlemmar i EU, och det innebär en utökad remissbehandling som bland annat ska gå till EU:s 28 medlemsländer. Det är enligt Miljödepartementets egen konsekvensanalys. En notifiering innebär att ambitionsnivån för de kriterier som utarbetas kommer att sänkas och att kriterierna därmed kommer att urvattnas, och de kommer inte att kunna driva på utvecklingen på det sätt som sker i dag.

Jag har hört påståenden och det finns rykten om att man nu menar att så inte är fallet, enligt en ny granskning från Miljödepartementet. Men då ska det redovisas och kunna granskas av andra sakkunniga och experter och inte gömmas undan. Varför får vi inte se de slutsatser som Miljödepartementet har kommit med?

I Miljödepartementets konsekvensanalys betonas särskilt att en ny myndighet för upphandlingsstöd – i det här fallet Konkurrensverket – inte bör ge konkret rådgivning i upphandlande myndigheters enskilda upphandlingar. Men eftersom just denna detaljerade rådgivning utgör Miljöstyrningsrådets huvudsakliga verksamhet finns det anledning att undra hur regeringen ser på upphandlingsstödet i framtiden och vad man förväntar sig av Miljöstyrningsrådet och deras verksamhet i den kommande myndigheten.

Hur tänker ministern kring dessa frågor? Vad händer med de 700 framtagna miljökriterier som Miljöstyrningsrådet nu ska lämna till Konkurrensverket? Hur kommer det sig att regeringen lägger fram ett förslag helt utan några analyser, efter det att man har haft en utredning som har arbetat i två års tid och som lägger fram något helt annat, med tydliga argument för att man behöver skapa en ny myndighet och för att det är olyckligt att lägga uppgiften på just Konkurrensverket.

Anf. 74 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Nu måste vi hålla isär olika saker. Det ena är om det finns skäl att samla ihop rådgivningsstöd kring offentlig upphandling på ett ställe. I dag finns den på Vinnova, Kammarkollegiet, Miljöstyrningsrådet och i viss mån också i Konkurrensverket. Finns det anledning att samla ihop detta för att vi ska kraftsamla resurserna, för att vi ska få mer

av gemensam tolkning och gemensam rådgivning och för att vi ska ha en hög kompetens på hela detta fält? Svaret är ja, vi måste göra detta. Marie Nordéns inlägg tyder på att hon tycker att vi kanske ska ha kvar det i Miljöstylningsrådet.

Nästa fråga är: Var ska vi samla detta? Samlar vi detta i en myndighetsform kan man säga att de problem som bland andra Marie Nordén pekade på gäller oavsett om det är en ny myndighet eller om det är Konkurrensverket, alltså oavsett vilken myndighet det är.

Men ett råd som ges, oavsett om det är från Miljöstylningsrådet i dag eller från en myndighet, måste vara ett råd som håller och som är möjligt att följa så att man inte åker på stryk i en domstol så fort det blir prövat. Kompetensen måste alltså finnas där. Det måste följa lagar, riktlinjer och enhetlighet när det gäller EU:s grundläggande principer. De måste gälla om det ska vara ett vettigt råd. Det kan inte bara vara någon som tycker någonting. Sedan gör man det, så blir det fel. Då får man stryk i en domstol. Då har man inte vunnit någonting. Det måste finnas en kompetent vägledning.

Nästa fråga är: Är det lämpligt att ha detta i Konkurrensverket eller inte? Fördelen med att ha det i Konkurrensverket är att det där redan i dag finns en stor juridisk kompetens. Det finns också en struktur som jobbar med frågorna. Vi minskar också behovet av att satsa en massa pengar på overheadkostnader och på att anställa en ny generaldirektör som alltid uppstår när man skapar en ny myndighet. Då tror vi att detta kan bli bra.

Då säger en del som är oroliga att man inte ska blanda tillsyn och stöd. Men det gör Skatteverket som är en av de myndigheter som har högst förtroende bland medborgarna. Skatteverket klarar det galant. Det handlar om hur man organiserar verksamheten och hur den styrs och leds av cheferna. Vi kommer självklart att följa den.

Kom ihåg att hälften av Konkurrensverkets personal nu kommer att jobba med upphandlingsfrågor i olika former. Detta blir inte en sidoverksamhet; detta blir en kärnverksamhet i det nya Konkurrensverket. Detta är en betydande sak som händer där, vilket gör att fokus kommer att ligga på att man kommer att jobba mycket med upphandlingsfrågor. Det kommer att utgöra en stor del i denna myndighet.

Vi tror att detta är ett effektivt sätt att hantera skattebetalarnas pengar. Vi tror att vi behöver samla ihop kompetensen. Vi behöver också – nu när vi får en ny upphandlingslagstiftning utifrån nya EU-direktiv – förbättra och vässa och ta ett omtag i dessa frågor. Vi ser i dag tendenser till att rådgivning och stöd tar sig lite olika uttryck genom att den splittras på flera olika händer. Därför tror vi att detta ger fördelar.

Men självklart måste man jobba hårt så att detta får de effekter som vi hoppas, och vi kommer självklart att följa frågorna mycket noga. Vi kommer att komma tillbaka till riksdagen med olika lagförslag som kommer att vara ett underlag för denna nya myndighet. Vi kommer också att följa myndighetsdialoger genom olika regleringsbrev och andra styrinstrument som regeringen har. Jag tror att vi får ut mycket effekt av denna samling. I budgetarbetet har vi fått fram 35 nya miljoner från och med 2015, vilket skapar mycket goda förutsättningar för ett kompetent och bra upphandlingsstöd.

Anf. 75 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Jag fick egentligen inte svar på mina frågor. Ministern väljer att inte resonera om Miljöstyrningsrådets arbete. Vi motsätter oss inte att man samlar stödet. Men det finns andra sätt att göra det. Det är inte bara jag som är oroad, Stefan Attefall. Det är inte bara jag som är förvånad över regeringens förslag. Regeringens egen utredare, som lade fram ett förslag om en gemensam myndighet, ser problemet med att införliva alla dessa myndigheter och Miljöstyrningsrådet i en egen myndighet. Man betonar, till skillnad från regeringen, vikten av att behålla Miljöstyrningsrådets arbete med framtagande av miljökriterier och den rådgivning som bedrivs i dag.

Det finns alltså andra sätt. Man kan skapa en myndighet, men man kan också hitta ett sätt att samarbeta och ha ett centrum där Miljöstyrningsrådet inte behöver bli en egen myndighet. Det finns sätt att lösa detta. Man kan ha ett gemensamt telefonnummer dit alla ringer, och Miljöstyrningsrådet kan få fortsätta arbeta på det sätt som man gör.

Det som är så häpnadsväckande är att regeringen väljer att inte lyssna på de experter som finns på området. Man lyssnar inte på sin egen utredare. Efter två år och två utredningar, med konkreta förslag som har analyserats noga, väljer man helt enkelt bort att lyssna på denna kompetens. Man lyssnar inte på de större ägarna av Miljöstyrningsrådet – bland annat SKL. Man lyssnar inte på LRF som uttrycker en stor oro över vad detta kommer att innebära. Man lyssnar inte på Naturskyddsföreningen eller Sveriges Offentliga Inköpare. Alla ser de med oro och förfäran på vad som håller på att hända.

Nu väljer man att låta Konkurrensverket bedriva detta, vilket man inte tycker är några problem. Men det är flera som menar att det är direkt olämpligt att stöd och råd ska sökas hos den som sedan ska granska själva upphandlingen och att det finns en risk att konkurrensaspekten faktiskt tränger undan andra frågor.

Ministern lyfte fram Skatteverket som ett exempel som både ger information och vägledning samt utövar tillsyn. Jag tycker att jämförelsen haltar rejält. Man kan titta på andra samhällsviktiga verksamheter. När det gäller skolan har Skolinspektionen tillsatts. Även Socialstyrelsens roller är delade mellan olika myndigheter. Hur kommer det sig?

Det är tråkigt att behöva säga detta i kammaren, men Konkurrensverket har gång på gång visat ett förhållningssätt i den offentliga upphandlingen som inte gagnar den offentliga upphandlingens utveckling – just den utveckling som många efterfrågar. Konkurrensverket har bland annat ifrågasatt djurskyddskrav vid offentlig upphandling, vilket hittills inte har överprövats. Det är alltså inte så att Miljöstyrningsrådet har kommit med kriterier som sedan inte har fungerat.

Konkurrensverket är också kritiskt till den så kallade bör-regeln, det vill säga att upphandlande myndigheter bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn vid offentlig upphandling i den utsträckning det är påkallat med hänsyn till upphandlingens art. Det har också fungerat. Det är ett av kriterierna som har tagits fram från Miljöstyrningsrådet och som Konkurrensverket har ifrågasatt, men ändå har dessa kriterier fungerat. Hur kommer det sig, ministern? Hur kommer det sig att du är så oroad över att detta inte ska fungera? Hur kommer det sig att man lägger större vikt

vid Konkurrensverkets bedömningar än på de miljö- och hållbarhetskriterier som Miljöstyrningsrådet lägger fram?

När man nu har påbörjat en organisationsförändring och utannonserat chefstjänster efterfrågas ekonomer, jurister och ingenjörer – ingen annan kompetens. Ingenstans i detta kan jag se att man kräver miljö- eller hållbarhetskunskap. Man utlyser också tjänster och har MBL-förhandlingar innan något formellt beslut från regeringen finns och innan riksdagen har fått möjlighet att säga sitt om Miljöstyrningsrådet, som riksdagen faktiskt var med och bildade och som regeringen behöver komma tillbaka till riksdagen med. Vilka direktiv ger regeringen till Konkurrensverket? Har de gått ut innan man väljer att organisera en helt ny myndighet? Det är mycket som händer bakom lyckta dörrar och som experter och riksdagen inte har haft möjlighet att ha några åsikter om.

När kommer förslaget om Miljöstyrningsrådet till riksdagen, och hur tänker man hantera detta? Räcker det att man skriver några rader i budgetpropositionen för att en myndighet ska börja omorganiseras?

Anf. 76 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Miljöstyrningsrådet har bedrivit och byggt upp en bra verksamhet. Självklart ska man ta till vara detta. Jag delar helt den slutsats som bland andra Upphandlingsutredningen och Anders Wijkman hade om att denna verksamhet är viktig och ska tas till vara i en ny struktur.

Diskussionen handlar om huruvida Konkurrensverket är lämpat för detta. Fördelar finns, som sagt. Vi får en samling i ett sammanhang där det finns en stor juridisk kompetens. Det finns en miljö av juridisk kompetens. Man kan tala både med dem som jobbar med tillsyn och med dem som jobbar med rådgivning när man behöver testa olika saker. Det är nära till dessa saker, och det finns fördelar med detta. Men samtidigt ska detta organiseras så att tillsyn och stödverksamhet skiljs åt.

Många andra myndigheter jobbar på detta sätt, och enligt olika mätningar har de som berörs av verksamheten också ett stort förtroende för dessa myndigheter.

Vi slipper overheadkostnader, och vi kan satsa mer pengar på verksamhet i stället för att anställa chefer och så vidare.

Då anklagas Konkurrensverket för att ha haft synpunkter när till exempel denna bör-regel infördes när det gäller miljöhänsyn och sociala hänsyn som jag tycker att vi nu ska vässa i samband med de nya direktiv som kommer. Men de var kritiska för att de tyckte att formuleringen var flummig och lite luftig.

Men sedan är det en kompetent myndighet som följer de beslut som riksdag och regering fattar. Vi får inte utgå från att en myndighet som framför en synpunkt på att lagstiftningen borde vara tydligare och klarare skulle obstruera. Så fungerar det inte. Då kommer denna myndighet inte längre att ha denna chef. Det handlar om att alla följer de beslut de fått sig tilldelade.

Det är regeringen som själv bestämmer hur man vill organisera sin verksamhet, men riktlinjerna nämns i budgetpropositionen. Dels genom att komma tillbaka till riksdagen, dels genom enskilda regeringsbeslut kommer vi att se till att arbetet får en bra start och att det blir en bra verksamhet. Jag tror att det är helt nödvändigt att vi samlar upphand-

lingsstödet. Vi gör en kraftsamling och tillför friska nya pengar för att på så sätt bygga ut och förstärka arbetet. Då behövs det människor med olika kompetenser. Alla aspekter måste tillgodoses.

Om myndigheten börjat annonsera ut tjänster i förväg tyder det väl på att de vill vara ute i god tid så att de verkligen kan starta upp verksamheten på ett bra sätt. Däremot kan de inte fatta några beslut utanför de regleringar som finns. Att de är ute i god tid och förbereder sig för den verksamhet som komma skall tycker jag visar att det finns en ledning som är aktiv och mån om att göra ett bra arbete.

Jag tror att det här är ett klokt sätt att hantera frågorna på, men självklart krävs att vi har tydliga mål för verksamheten och en bra lagstiftning i botten samt att vi mycket noga följer hur myndigheten utvecklar sitt arbete. Jag tror att Konkurrensverket vet om att de har ögonen på sig för att det ska bli en bra verksamhet. De ögonen, som de känner från många olika håll, tror jag gör att de kommer att göra allt de kan för att det ska bli så bra som det någonsin är möjligt.

Anf. 77 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Jag känner mig inte lugnad på något sätt. Jag kan meddela att jag inte tror att de som lyssnar på den här debatten och är engagerade i frågan känner på något annat sätt.

Jag är väldigt bekymrad över hur regeringen behandlar den här frågan. Drygt 600 miljarder kronor hanteras varje år genom offentlig upphandling. Det är klart att de pengarna gör extremt stor skillnad om vi använder dem rätt. Om vi ställer krav på miljöhänsyn, miljöteknik, innovation och socialt ansvarsfull upphandling och hållbarhet styr vi utvecklingen mot ett mer hållbart samhälle.

Det är vår skyldighet att använda de gemensamma resurserna på ett sätt som främjar utvecklingen, så att utvecklingen går i rätt riktning. Det anser jag att regeringen håller på att slarva bort med förslaget. Ja, slarva faktiskt. Man lägger fram ett förslag helt utan konsekvensanalyser. Man gömmer det i budgetpropositionen. Och hittills har man varken gett riksdagen eller några experter på området möjlighet att över huvud taget diskutera frågan, förutom på DN Debatt och på Svenska Dagbladets Brännpunktsida.

Det krävs ett mycket bättre och klokare grepp än det som regeringen presenterar. Då menar jag inte att man inte ska samla kompetensen, men regeringen borde lägga större vikt vid vad det är för organisation man nu bygger upp och vem som får uppdraget. Det är många som undrar varför just Konkurrensverket. Regeringen är tämligen ensam om att göra bedömningen att Konkurrensverket är det verk som är bäst lämpat att ta på sig uppdraget. Det finns andra myndigheter som skulle kunna gå in och göra det, till exempel Kammarkollegiet.

Det finns vissa tecken på lathet från regeringens sida, att inte lyssna på utredaren och vara beredd att bygga upp en ny myndighet som ska ta ansvar för att de 600 miljarderna används på rätt sätt. Vi vet att om det görs på rätt sätt sparar vi mycket pengar. Jag tycker dessutom att regeringen på ett lättvindigt sätt tittar på Miljöstyrningsrådets roll och kompetens och hur det ska bevaras.

Jag måste fråga: Varför genomför regeringen inte någon konsekvensutredning av dessa förslag? Varför tycker regeringen att det är okej att

man MBL-förhandlar innan det finns något formellt beslut från regeringen?

Anf. 78 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Det fungerar så i Sverige att det är regeringen som organiserar myndigheterna. Det innebär att när vi för verksamheter mellan olika myndigheter är det formellt sett ett regeringsbeslut. Sedan kan riksdagen i och för sig ha synpunkter på det, men sådan är arbetsfördelningen. Vi har informerat riksdagen och kommer att på olika sätt komma tillbaka med nya beslut och ny information till riksdagen.

600 miljarder kronor omsätts i offentlig upphandling, ja. Vi kommer nu att få nya EU-direktiv på plats – med ny lagstiftning i Sverige. Det innebär att vi kommer att ha större möjligheter till förhandlingar i samband med anbudsförfaranden, vi kommer att kunna ha ett större livscykelkostnadsperspektiv i upphandlingarna, vi kommer att kunna ta större hänsyn till miljön och ta större sociala och etiska hänsyn. Samtidigt måste vi följa de grundläggande principerna i den gemensamma lagstiftningen på EU-nivå. Det kräver ett bättre stöd för att det ska bli enklare för myndigheter, kommuner och landsting att upphandla. På så sätt kan de göra rätt från början, ha med det strategiska tänkandet från början. Då måste vi tala med en röst från staten och kraftsamla kompetensen, och det måste vi göra på ett effektivt sätt.

Vi har bedömt att det är lämpligt att lägga dessa uppgifter på Konkurrensverket. Vi vet att om vi i stället började bygga upp en helt ny myndighet skulle den behöva en lång startsträcka innan den fungerade. Allt det praktiska måste ordnas från start till att verksamheten går för fullt. I en myndighet av Konkurrensverkets karaktär handlar det om att bygga vidare och bygga ut verksamheten. På så sätt kan vi snabbare få effekt av de insatta resurserna.

Med de extrapengar som aviseras till nästa år tror jag att vi kommer att kunna bygga upp ett slagkraftigt, kompetent och bra stöd för kommuner, landsting och myndigheter. Jag är ganska övertygad om att det kommer att bli bra, men det kräver självklart att regeringen noga följer vad som sker och att Konkurrensverket känner ett stort ansvar för att sköta det hela på ett snyggt och bra sätt.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på interpellation 2013/14:92 om arbetsförmedlarnas kontakter med företag

Anf. 79 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jasenko Omanovic har frågat mig om jag avser att påtala vikten av att arbetsförmedlarna har nära samarbete med lokala företag när det gäller att fastställa regleringsbrevet till Arbetsförmedlingen för år 2014.

Först och främst vill jag säga att det är viktigt att Arbetsförmedlingen har förtroende och legitimitet bland arbetsgivare och arbetssökande för

att kunna bidra till att förbättra matchningen på arbetsmarknaden. Ett ökat förtroende bör leda till att fler arbetsgivare vänder sig till Arbetsförmedlingen för att få stöd i sin rekryteringsprocess samt till att fler arbetssökande väljer att ta del av myndighetens service.

Hur matchningsarbetet fungerar framgår bland annat av hur arbetsgivarna uppfattar Arbetsförmedlingens hantering av lediga platser och om de fått lämpliga sökande. Av de arbetsgivare som anmält en ledig plats var 88 procent nöjda med hanteringen och 82 procent angav att de fått tillräckligt med lämpliga sökande för att kunna anställa, vilket är i nivå med tidigare år. Arbetsförmedlingens ökade fokus på arbetsgivarkontakter avspeglas i att antalet arbetsgivarkontakter och antalet överenskommelser med arbetsgivare har ökat.

Det grundläggande styrdokumentet från regeringen till Arbetsförmedlingen är förordningen med instruktion för myndigheten. Där står i andra paragrafen att Arbetsförmedlingen ska verka för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt bland annat genom att effektivt sammanföra dem som söker arbete med dem som söker arbetskraft. Det är därför inget som regeringen årligen behöver uppmana myndigheten att göra genom skrivningar i regleringsbrevet. Där betonar regeringen vad myndigheten särskilt ska göra under det kommande året och vad som särskilt ska återrapporteras till regeringen.

När det gäller frågan om Arbetsförmedlingens regleringsbrev för budgetåret 2014 pågår för närvarande arbetet med regleringsbrevet i Regeringskansliet.

Anf. 80 JASENKO OMANOVIC (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. De kontakter som Arbetsförmedlingen ska ha med arbetsgivare är grundläggande i Arbetsförmedlingens verksamhet. Det säger jag inte bara för att jag har jobbat på Arbetsförmedlingen och har erfarenhet av det. Vem som helst som kommer in på Arbetsförmedlingen för att se vad som är meningen med verksamheten kan förstå att avgörande för att uppnå verksamhetens syfte är att ha arbetsgivarkontakter.

Särskilt i dag när 400 000 är arbetslösa, 30 000 är i fas 3, 70 000 är långtidsarbetslösa och många riskerar att hamna i den strukturella arbetslösheten är det viktigt med extra insatser. Därför behöver regeringen vara väldigt tydlig med att Arbetsförmedlingen måste satsa på sina företagskontakter. Hur ska en arbetsförmedlare annars kunna hjälpa en arbetssökande att få jobb? Är det genom att generaldirektören för Arbetsförmedlingen skriver avtal med en stor aktör på marknaden?

De flesta stora företag runt om i landet blir specialister bara på sin kärnverksamhet. Sedan köper de upp resten av de tjänster och varor som de behöver. Staten köper varor och tjänster för 110 miljarder. Så gör även stora företag. Därmed behöver man ha kontakt med många företag.

Det räcker inte att säga att Arbetsförmedlingen har gjort någon överenskommelse med ett stort nationellt företag som finns över hela landet. De flesta jobben kommer till i mellanstora företag som inte finns över hela landet. Det är också där flest rekryteringar misslyckas. Totalt misslyckas var femte rekrytering. Arbetsförmedlarens lokala anknytning till de företag som finns på orten är avgörande för den hjälp en arbetssö-

kande får. Den är till och med avgörande för arbetsförmedlarens möjligheter att nyttja arbetsmarknadspolitiska program.

Tyvärr är det i dag så att arbetsförmedlare ska jobba mycket med kontroll. Det har blivit en kontrollmyndighet. Mycket av arbetsförmedlarens jobb går ut på att kontrollera arbetssökande och skicka dem till jobb som de kanske inte är riktigt kvalificerade för. Man ska söka ett antal jobb i veckan och i månaden. Det förstör för Arbetsförmedlingen. Många arbetsgivare säger att de inte kan annonsera ut sina jobb. Den som söker en svarvare får svar från en massa undersköterskor, eller tvärtom. Det är det som är problemet. Man måste, herr talman, ge arbetsförmedlare möjlighet att komma ut och träffa arbetsgivare och få kontakt med det lokala näringslivet.

Anf. 81 HANIF BALI (M):

Herr talman! Det är ganska intressant att lyssna på Jasenko Omanovic och hans bildsättning av vilka Arbetsförmedlingen jobbar med och vilka som är kunderna. Det verkar som att han fortfarande lever kvar i tiden före 2006, då majoriteten av Arbetsförmedlingens kunder inte hörde till det vi kallar utsatta grupper. Majoriteten av de arbetslösa som var inskrivna på Arbetsförmedlingen var ganska väl rustade människor med en yrkesidentitet, till exempel undersköterskor, som Jasenko Omanovic nämnde. Men tittar vi nu på vad som har skett med de arbetssökande ser vi att det är en större andel som hör till utsatta grupper. De kanske saknar arbetslivserfarenhet och de kompetenser som efterfrågas på arbetsmarknaden.

Det är något orättvist när Jasenko Omanovic far runt med siffrorna lite slarvigt och säger att var femte rekrytering misslyckas. Det låter som att de misslyckas för att man inte hittar någon arbetssökande. Vad det handlar om är i stället att man trots tusentals sökande inte hittar någon med den kompetens man efterfrågar. Oftast är det ingenjörer, tandläkare och andra specialister som efterfrågas. Att hävda att Arbetsförmedlingen ska kunna snacka in människor genom företagskontakter ger en ganska felaktig bild.

Det man däremot har märkt när det gäller de serviceyrken som öppnas och de så kallade instegsjobben, där det är lättare att komma in, är att det är väldigt viktigt för Arbetsförmedlingen att ha en bra dialog med företagen. Där är kvantitet viktigt. Där är det viktigt att man har många kontakter med många olika företag för att få den kompetens man behöver. Jasenkos bildsättning att Arbetsförmedlingen inte gör detta och att var femte rekrytering misslyckas på grund av Arbetsförmedlingens arbetssätt stämmer helt enkelt inte.

Anf. 82 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-SON (M):

Herr talman! Jag tackar Jasenko Omanovic för interpellationen. Arbetsgivarkontakter är viktiga. Det är någonting som jag ofta talar om och lyfter fram i debatter och andra offentliga sammanhang.

Som jag sade i mitt svar har vi ett grundläggande styrdokument som styr Arbetsförmedlingen. Det är inte ett regleringsbrev; där hade man särskilt fokus på nästkommande år. Det är en förordning utfärdad 2007,

en instruktion för Arbetsförmedlingen där det framgår väldigt tydligt vad Arbetsförmedlingen ska göra.

Arbetsförmedlingen ska effektivt sammanföra dem som söker arbete och dem som söker arbetskraft. Det är punkt nr 1 i andra paragrafen. Det ligger i deras uppdrag. Ska man kunna utföra matchningsuppdraget behöver man såklart ha kontakt med både arbetssökande och arbetsgivare. Arbetsförmedlingen hade dock förra året ungefär tre miljoner arbetsgivarkontakter, medan ungefär en halv miljon nya jobb fanns på Platsbanken. Det är en ökning och ett steg i rätt riktning, men jag menar att det kan bli bättre.

Jag har varit ute och besökt arbetsförmedlingar. För en tid sedan besökte jag en arbetsförmedling där man bestämt sig för att öka antalet arbetsgivarkontakter och satt upp ett mätbart mål för ökningen. Man lyckades väl och fick också in nya jobb. Det här är grundläggande i Arbetsförmedlingens uppdrag. Det är särskilt viktigt för de personer som har svaga jobbrelaterade nätverk, som inte har de nätverk som många andra arbetssökande har.

När det gäller Jasenko Omanovics fråga om regleringsbrevet för år 2014 kan jag säga att det just nu pågår ett arbete i Regeringskansliet. Innehållet i regleringsbrevet är ingenting som jag presenterar nu i november i riksdagens kammare, utan det får vi återkomma till.

Anf. 83 JASENKO OMANOVIC (S):

Herr talman! Jag har frågat den tidigare arbetsmarknadsministern om regleringsbrevet. Då fick jag löften; det här skulle man sätta i fokus, för det behövdes.

När man har 400 000 arbetslösa och 70 000 i långtidsarbetslöshet behöver Arbetsförmedlingen jobba mer med företagskontakter. Jag kan svara Hanif Bali direkt. Man behöver företagskontakter för att kunna ge stöd och hjälp till de svaga grupper som du nämnde och som inte fanns i samma utsträckning tidigare, så att de kan komma ut på arbetsmarknaden. Det är inte för att man ska ha terapisaftal på Arbetsförmedlingen, utan för att man ska kunna hjälpa dem ut till företagen och den marknad som finns med stöd av arbetsmarknadspolitiska program. Det är därför viktigt att man har ännu mer kontakter. Men det känns som att arbetsmarknadsministern är nöjd med att Arbetsförmedlingen redan har det uppdraget och tycker att det inte är någon vits att poängtera det ännu mer. Det är lite oroande.

Vi har 400 000 arbetslösa. Var femte rekrytering misslyckas, inte på Arbetsförmedlingen, utan på arbetsmarknaden. Det beror inte bara på att det är tandläkare eller ingenjörer som ska rekryteras. Ibland beror det på att det inte finns svetsare eller annat yrkesfolk att anställa. Det är därför ännu viktigare att Arbetsförmedlingen får möjlighet att jobba med företagskontakter och att vi inte motarbetar Arbetsförmedlingen politiskt genom att tvinga arbetssökande att söka jobb som de inte är kvalificerade för bara för att de ska visa att de varit aktiva på arbetsmarknaden och sökt ett antal jobb. Vi behöver ompröva detta och se vilka andra möjligheter vi har för att erbjuda arbetssökande hjälp.

I slutändan hoppas jag att också Moderaterna, som vi socialdemokrater, vill att folk ska jobba. En del behöver stöd, har vi hört moderata riksdagsledamöter säga i debatterna. Vissa är inte direkt matchningsbara.

Svar på
interpellationer

För dem som är direkt matchningsbara finns möjligheter där Arbetsförmedlingen i princip erbjuder digitalt stöd. Då behöver man inte vara i kontakt.

Man måste möjliggöra för Arbetsförmedlingen att i sina kontakter med företag hjälpa dem som inte så lätt kommer till arbetsmarknaden. Min fråga till ministern kvarstår. Är ministern beredd att i regleringsbrev ytterligare konkret betona vikten av det till Arbetsförmedlingen?

Det handlar om de hinder som finns i den enorma administrativa börda Arbetsförmedlingen har och att avlasta för att underlätta för arbetsförmedlare så att de ska kunna ha mer tid och möjlighet att komma i kontakt med den lokala näringen.

Därmed kan de hjälpa arbetssökande att få jobb men även komma i kontakt med den andra viktiga kundgruppen som arbetsgivare är för Arbetsförmedlingen.

Anf. 84 HANIF BALI (M):

Herr talman! Det här är jätteroligt. Det Jasenko Omanovic säger är: Ni har gett i uppdrag till Arbetsförmedlingen att jobba med arbetsgivar-kontakter, men ni borde ge det ännu mer. Arbetsförmedlingen har redan fått i uppdrag av regeringen att jobba med arbetsgivarkontakter, att ha företagskontakter och se till att fler jobb tillgängliggörs för människor att matchas mot.

Jag undrar vad Jasenko Omanovic propagerar för. Vad är det ursprungliga syftet med din interpellation? Är det att man ytterligare ska poängtera detta? Det blir en pseudodiskussion. Är det någon ny metod som du känner till och som du vill dela med dig av till Arbetsförmedlingen är du välkommen att göra det. Du kan inte bara komma upp här och säga: Regeringen borde poängtera detta ytterligare.

Faktum är att regeringen har varit väldigt tydlig mot Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen har själv uppfattat att det är ett väldigt tydligt budskap att den ska jobba mer intensivt, oftare och mer nära de lokala företagen men också nationellt för att se till att matcha människor över hela landet. Det är ingenting som Arbetsförmedlingen råkat missa som behöver fetstilas ytterligare.

Anf. 85 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-SON (M):

Herr talman! Låt mig poängtera att arbetsgivarkontakter är enormt viktiga. Arbetsförmedlingen har två kundgrupper. Den arbetar med arbetssökande och arbetsgivare.

När jag lyssnar på socialdemokraterna här i kammaren och även i medierna blir jag ibland lite fundersam över vilket ben de vill stå på. Jag får ofta höra att regeringen styr Arbetsförmedlingen alldeles för mycket. I nästa stund byter en del socialdemokrater helt inriktning, som nu här till exempel, och menar att vi styr för lite och att fler uppdrag ska skrivas in i regleringsbrevet. Det går inte riktigt ihop.

Precis som interpellanten själv sade har Jasenko Omanovic ställt liknande interpellationer vid flera tillfällen. Han vet att arbetsgivarkontakter är viktiga för regeringen. Jag tror också att han känner till Arbetsförmedlingens arbete med till exempel nationella kunder där Arbetsförmedlingen och företag träffar samarbetsavtal.

Man samarbetar med Företagarna för att verka uppsökande i företag. Det nämns inte i regleringsbrevet, och ändå sker det. Varför sker det? Jo, därför att Arbetsförmedlingen ska arbeta med arbetsgivare. Det står i deras grundläggande instruktion. Det är helt enkelt en del av myndighetens grunduppdrag.

Med detta sagt säger jag väldigt ofta att Arbetsförmedlingen måste förbättra arbetet med sina arbetsgivarkontakter. Det säger jag direkt till förmedlingen och ofta ute i offentliga diskussioner och debatter. Den poängen är väldigt tydlig och klar.

Anf. 86 JASENKO OMANOVIC (S):

Herr talman! Det är väldigt intressant. Det står i den grundläggande instruktionen till Arbetsförmedlingen att den ska jobba med arbetsgivar-kontakter.

Nu har vi massarbetslöshet i landet, och 400 000 människor står utan jobb. Vi har 30 000 som är i fas 3, som är en förvaring av människor. Vi har 70 000 som är långtidsarbetslösa. Då räcker det med att det står i den grundläggande instruktionen. Regeringen har inte någon ambition att jobba mot arbetslösheten. Regeringens ambition är lika med noll.

Den tänker inte ge stöd till dessa arbetslösa genom att ge möjligheter till Arbetsförmedlingen. Därmed styr den alldeles för lite. När det däremot gäller att skapa ett kontrollsamhälle är regeringen på barrikaderna och står främst.

I ett demokratiskt samhälle som Sverige ska vi ställa upp, hjälpa varandra och stötta människor. Där är regeringen frånvarande. Men när det är ett kontrollsamhälle är regeringen där och kontrollerar arbetslösa och tvingar dem att söka jobb som inte finns och jobb som de inte är kompetenta att söka.

Därmed försvarar man för Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen är den myndighet som har förlorat alltmer av sin status och sitt rykte och har fått bottenbetyg. Det är självklart när man har en sådan politik som regeringen har i dag. Man skulle kunna döpa om Arbetsförmedlingen till Kontrollmyndigheten.

Anf. 87 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-SON (M):

Herr talman! Nu blev det väldigt mycket mer intressant. Jag tror att jag och interpellanten delar uppfattningen att Arbetsförmedlingen ska jobba aktivt med arbetsgivar-kontakter. Hur regleringsbrevet kommer att se ut återkommer vi till. Det är ingenting jag står här och berättar om i riksdagens talarstol innan det är klart.

Det här med kontroll var väldigt intressant. Socialdemokraterna och Alliansen har tillsammans kommit överens om ett nytt sanktionssystem och också att införa aktivitetsrapporter. Jag vet inte om det är vad interpellanten menar.

Syftet med det är att förbättra jobbsökandet. De arbetslösa ska regelbundet meddela hur de söker jobb, vilken typ av jobb de söker och vilka intervjuer de har varit på. Syftet med det är att förstärka kvaliteten i kontakten med arbetsförmedlaren.

Arbetsförmedlingen har en kontrollfunktion, och den är viktig. Den har också en väldigt viktig stödjande funktion som går hand i hand. Att

kontrollera att människor söker jobb är viktigt. Det betyder inte att de ska söka fler jobb som inte är relevanta.

Om man har jobbat på Arbetsförmedlingen vet man att människor ska söka de jobb som är rimliga. Det är också en grundläggande förutsättning. De ska söka de jobba som det är rimligt för en person att söka.

En arbetsförmedlare ska inte uppmana en person som är rörmokare att söka jobb som kirurg. Självklart gör man inte det. Människor ska söka det som är rimligt. Med aktivitetsrapporten kan det bli så att man upptäcker om en person söker jobb som inte är rimliga.

Kontrollfunktionen är någonting som är väldigt bra för kvaliteten. Det tror jag att Socialdemokraterna egentligen också tycker eftersom de har stöttat det förslaget.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2013/14:103 om arbetsmiljö

Anf. 88 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tomas Nilsson har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att säkerställa att industrins behov av rådgivning, kontroll och tillsyn tillgodoses i Norrbotten och Västerbotten.

Arbetsmiljöverket har en viktig roll i främjandet av en arbetsmiljö som förebygger ohälsa och arbetsolyckor. Traditionellt olycksdrabbade branscher prioriteras därför högt, inom både tillsyns- och informationsverksamheten. Sedan 2007 har Arbetsmiljöverket effektiviserat sin verksamhet och sänkt sina driftskostnader väsentligt. Siffrorna visar att det i dag utförs fler inspektioner per inspektör än för bara några år sedan. Också antalet krav i tillsynsbesluten har ökat, vilket tyder på att verkets arbete med urvalsmetoder för att identifiera de mest riskfyllda arbetsstäl-lena har gett resultat.

För att göra rätt måste man också veta vad som förväntas. Informationsinsatser är därför ett viktigt komplement till tillsynsverksamheten. Genom öronmärkta satsningar med start 2009 har Arbetsmiljöverket till-förts ca 47 miljoner kronor i nivåhöjning, främst för att utveckla de delar av verksamheten som handlar om information och kommunikation. Från och med 2014 utökas denna satsning med ytterligare 2 miljoner kronor i nivåhöjning. Syftet med informations-satsningen är att fler arbetsplatser ska stimuleras till ett effektivt arbetsmiljöarbete och nås av den kunskap som finns hos verket.

Att Arbetsmiljöverket genomför förändringar i sin organisation är inte konstigt. Det ligger i varje statlig myndighets uppdrag att hela tiden bedriva verksamheten på ett så effektivt sätt som möjligt. Hur Arbetsmil-jöverket väljer att organisera sig bestämmer verkets ledning. Det centrala för regeringen är att myndigheten bedriver sin verksamhet på ett effektivt sätt som svarar mot dess uppdrag.

Jag lämnade den 5 november, i mina svar på de interpellationer som då debatterades, ytterligare exempel på insatser som görs såväl på lag-stiftningsnivå som på myndighetsnivå.

Jag vill avslutningsvis understryka att arbetsmarknadens parter har en viktig roll som pådrivare för bättre förebyggande arbetsmiljöarbete. Jag har därför nära kontakt med parterna i arbetsmiljöfrågorna och kommer att fortsätta att ta upp hur vi bäst kan samarbeta vidare för att främja en god arbetsmiljö som förebygger ohälsa och olyckor i arbetslivet.

Min bedömning är att industrins behov av rådgivning, kontroll och tillsyn kommer att kunna tillgodoses.

Anf. 89 TOMAS NILSSON (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Vi kan se nu att regeringens hårda besparingar på Arbetsmiljöverket slår hårt mot de norra delarna av landet. Arbetsmiljöverket ska omorganiseras, inte för att arbetsmiljön är bättre utan för att man ska klara de ekonomiska målen.

Norrbottnen är i dag den region där industrin expanderar som mest. Vi har den största tillväxten i hela landet. Gruvorna blir djupare, och brytningen blir mer avancerad. Dagbrotten blir bredare, och nya gruvor tillkommer med nya aktörer i både Norrbotten och Västerbotten. Storföretagen kör på, och mängder av företag – nya som gamla – växer med den tunga industrin. Samtidigt har vi en byggindustri som kommer att sysselsätta många i de omfattande samhällsomvandlingarna i Malmfälten.

Herr talman! Det ser ljusst ut för jobben och tillväxten i Norrbotten, men det gör det inte för arbetsmiljön. Många av jobben inom den tunga industrin är riskfyllt arbete. Därför gäller det att ha kunskap om hur man hanterar riskerna för att undvika olyckor. Ju mer man hanterar risker fel, desto farligare blir det.

12 döda och 4 000 sjukskrivna – det är facit för anmälda arbetsplatsolyckor i Norrbotten de senaste åren, från 2009 till 2013. Samtliga olyckor är kopplade till industrin eller till maskiner. Under samma tid inträffade 219 dödsolyckor i Sverige, samtidigt som det årligen i landet registreras upp emot 30 000 olyckor kopplade till jobbet med sjukfrånvaro som följd.

Herr talman! Varje arbetsplatsolycka är ett misslyckande och en stor tragedi för anhöriga. Men det är viktigt att vi lär oss någonting av olyckorna och vad som orsakar dem. Vi vet i dag att arbetsolyckor och ohälsa ofta uppstår på grund av att arbetsgivare och arbetstagare inte kan få råd från experter om hur de ska förebygga och lösa arbetsmiljöproblemen med bra rutiner.

När regeringen under flera år kraftigt har minskat anslagen till Arbetsmiljöverket begränsas den verksamhet som just nu är inriktad på att förebygga risker genom kontroll och tillsyn. Nästa år måste Arbetsmiljöverket återigen minskas med motsvarande 10 anställda. Till 2017 är man nere på endast 200 inspektörer. Jämförelsevis kan man nämna att det fanns 380 inspektörer år 2006.

Arbetsmarknadsministern säger i sitt svar att bedömningen är att industrins behov kommer att kunna tillgodoses. Har ministern fört dialog med industrin om vad deras bedömning är av omorganisationen? Det har jag gjort, och bland andra gruvindustrin delar inte arbetsmarknadsministerns slutsatser.

Min fråga till arbetsmarknadsministern är: Har arbetsmarknadsministern läst och tagit del av rapporten om den nya omorganisationen? Om svaret är ja: Kommer då arbetsmarknadsministern fortfarande att hävda

att Arbetsmiljöverket i sin nya organisation i Norrbotten fortsatt kommer att ha resurser för att bistå den tunga industrin samt den övriga industrin med nödvändiga tillsynskontroller? Kontrollerna ska då ske av inspektörer som är experter inom sitt område och som kan bistå industrins behov av rådgivande funktioner.

Anf. 90 HANIF BALI (M):

Herr talman! Detta är såklart allvarliga och viktiga frågor som berör många. Många människor går till jobbet, och säkerhet och trygghet på jobbet är viktigt.

Därför är det intressant att titta på siffrorna för hur utvecklingen har varit sedan 2006. Det som Socialdemokraterna framför som lösningen på problemen i vår arbetsmiljö, nämligen Arbetslivsinstitutet och Arbetsmiljöverket och det sätt på vilket de vill organisera arbetsmiljön, visar tydligt på en sak. Vi har provat det, och det gav dåligt resultat.

Faktum är att om vi tittar på till exempel antalet dödsolyckor per arbetad timme i det här landet ser vi att det sedan 2006 har minskat med 40 procent. Trots detta vill Socialdemokraterna tillbaka till den gamla modellen. Hur får ni det att gå ihop?

Ni försöker bilsätta detta och säger att det har blivit värre. Jag undrar om ni har bjudit in Bagdad Bob till Bommersvik. Det här går ju inte ihop – siffrorna går inte ihop! Om man tittar på antalet arbetsolyckor med frånvaro per arbetad timme ser man att det har minskat med runt 8 procent. Det är en minskning sedan 2006. Jag undrar: Vem är det som ni försöker bilsätta för? Handlar det om nomineringsperioder i facket eller någonting sådant? Vem är det som ni försöker bilsätta denna alternativa verklighet för?

Siffrorna pekar positivt, nämligen på att dödsolyckorna minskar. Dödsolyckorna per arbetad timme minskar. Sjukfrånvaron på grund av olyckor minskar. Arbetsplatsolyckorna per arbetad timme minskar. Så ser verkligheten ut, och inte som den alternativa verklighet som Tomas Nilsson nu målar upp.

Anf. 91 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! De personer som har jobbat med arbetsmiljöfrågor under lång tid tror jag är väl medvetna om vilket viktigt jobb som Arbetsmiljöverket utför. De vet också vilken tillgång Arbetslivsinstitutet har varit för att förebygga och se vad som orsakar ohälsa i arbetslivet.

Herr talman! Hanif Bali drar den märkliga slutsatsen att nedläggningen av Arbetslivsinstitutet har inneburit att antalet olyckor i arbetslivet har minskat. Med detta resonemang skulle man naturligtvis lägga ned Arbetsmiljöverket också, för om man lägger ned myndigheter som sysslar med viktiga frågor som har med arbetslivet att göra får det tydligen effekten att de problem som de jobbar med försvinner. Riktigt så enkelt är det inte.

Det Tomas Nilsson försöker redovisa är att om man inte har en daglig och nära kontakt med den myndighet som ska vara med och bidra till att vi får ett hållbart arbetsliv får det negativa konsekvenser på ett regionalt plan. Det är klart att det är enkelt för en del personer som befinner sig i storstäder, där Arbetsmiljöverket naturligtvis kommer att vara mycket mer närvarande, att säga att detta inte är något problem. Men den industri

som finns uppe i Norrbotten är, precis som Tomas Nilsson redogör för, en av de mest olycksdrabbade. Där finns också en stor förbättringspotential. Om man kan göra detta arbete ihop med dem som är proffs på frågan, nämligen Arbetsmiljöverket och forskare, vill man såklart lyfta upp frågan.

Min fråga till arbetsmarknadsministern utifrån den diskussion som vi tidigare har haft om arbetsmiljö är denna: Är regeringen beredd att satsa på Arbetsmiljöverket för att minska arbetsolyckor och dödsfall ännu mer i Sverige?

Anf. 92 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-SON (M):

Herr talman! Låt mig börja med att tacka Tomas Nilsson för interpellationen. Jag har i tidigare svar på frågor och interpellationer redogjort för min och regeringens syn på arbetsmiljöpolitiken, och jag vet att Tomas Nilsson också var med i debatten den 5 november.

Men låt mig ändå, även om jag har sagt det tidigare, säga att det är regeringens ambition att arbetsmiljön på alla arbetsplatser ska vara bra. Vår arbetsmarknad ska präglas av goda villkor, trygga och bra arbetsmiljöer och ett starkt skydd för grundläggande rättigheter. I det här arbetet finns många parter. Arbetsmiljöverket är *en* part. Det är en tillsynsmyndighet men också en informations- och kunskapsmyndighet. Att man nu gör en omorganisation och väljer att förändra strukturen är myndighetens lednings eget val. Regeringen eller jag som arbetsmarknadsminister bestämmer inte var olika lokalkontor ska finnas. Deras grunduppdrag är detsamma, men de väljer själva hur de organiserar sig.

Som jag sade tidigare har regeringen från 2009 till 2013 tillfört extra resurser till verket för olika satsningar. Det handlar om både information och tillsyn. Man har också utvecklat information och kommunikation med särskilt fokus på de allra minsta arbetsplatserna. Det är ofta där som risker för allvarliga olycksfall finns, även om de såklart också finns på stora arbetsplatser. Regeringen kommer även nästa år att förstärka verkets resurser för kunskapsspridning.

Det som den här frågan, som jag fick av Tomas Nilsson, handlar om är hur man ska säkerställa att även Norrbotten och Västerbotten ska få del av detta. Arbetsmiljöverkets uppdrag ligger fast, men det är verkets egen ledning som bestämmer hur man organiserar sig.

Anf. 93 TOMAS NILSSON (S):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret! Jag skrev min interpellation mot bakgrund av de förändringar som nu sker i Norrbotten och Västerbotten. Jag kan konstatera att verket har en ny strategisk plan, en ny styrmodell samt begränsade ekonomiska resurser. Det kommer att bli färre anställda på Arbetsmiljöverket, och de kommer att hamna under större press. Följden kommer att bli färre inspektioner. Det kommer att bli svårare för skyddsombud och arbetsgivare att träffa och kalla på inspektörer vid behov.

Eftersom man kan konstatera att arbetsolyckor och ohälsa ofta uppstår på grund av att arbetsgivare och arbetstagare inte kan få råd från experter om hur de ska förebygga och lösa arbetsmiljöproblem med bra

rutiner blir jag mycket orolig över den nya organisation som träder i kraft efter årsskiftet.

Ett av förslagen är att använda ett matematiskt synsätt och en metod där antalet inspektörer ska beräknas på hur många arbetsställen som finns med fler än fem anställda inom regionen. Det kan då betyda att nuvarande 36 inspektörer från Härnösand och norrut kan bli 23–25 stycken. Samtidigt drar man ned antalet jurister och administratörer som är till hjälp så att inspektörerna lättare kan vara ute på besök och tillsynskontroller.

Herr talman! Norrbotten har en stark tillväxt och stora behov inom arbetsmiljöområdet. Då blir det svårt att möta efterfrågan från vår tunga industri och det framtida byggandet i Norrbotten när det gäller besök och rådgivning. Det bekymrar mig oerhört mycket när jag ser att tanken är att man ska ha allmäninspektörer som ska kunna lite om väldigt många arbetsplatser, vilket med säkerhet kommer att göra att kvalificerad kompetens försvinner när den behövs som bäst.

Det finns många branscher där det är absolut nödvändigt med experter för att bedöma och fatta rätt beslut. En sådan bransch är gruvnäringen. Gruvkompetens för en arbetsmiljöinspektör går i huvudsak inte att läsa sig till. Den kunskapen får man genom många års erfarenhet från gruvor samt genom många besök vid gruvorna och samtal med arbetsgivare, fackliga organisationer och i huvudsak med skyddsombud och huvudskyddsombud.

Herr talman! Detta synsätt är cyniskt. Enligt flera av Arbetsmiljöverkets föreskrifter krävs det för vissa arbetsmoment en flerårig kompetens innan man bedöms klara jobbet fullt ut och kunna göra rätt bedömningar och fatta rätt och säkra beslut.

Som exempel kan vi ta gruvnäringen. Skrotning och säkring av berg är ett av de viktigaste jobben för att göra gruvan säker och för att vi ska kunna ha underjordsgruvor. Det krävs tre års erfarenhet innan man bedöms som färdig skrotare. Vad händer om en erfaren skrotare drar linan och stänger området för att han bedömer det som farligt? Ska då en inspektör som kanske aldrig har jobbat med gruvindustrin bedöma vilka åtgärder som behöver vidtas innan man öppnar området för produktion igen? Detta faller på sin egen orimlighet.

Hur kan vi försäkra oss om att det kommer att finnas expertkompetens när den behövs som bäst?

Anf. 94 HANIF BALI (M):

Herr talman! Jag vill tacka Eva-Lena Jansson som gjorde ett fantastiskt inlägg som stärkte tesen att det inte finns någon korrelation mellan nedläggandet av Arbetslivsinstitutet och att siffrorna har blivit bättre. Det bevisar också en annan sak, nämligen att det inte finns någon korrelation mellan Arbetslivsinstitutets existens och att arbetsmiljön pekar i en positiv riktning. En korrelation funkar ju inte bara åt ena hållet utan åt andra hållet också.

Det vi har gjort är inte att vi har förbjudit folk att forska om arbetsmiljö, utan vi har sagt att den forskningen ska bedrivas där forskning bedrivs, nämligen på våra högskolor och universitet. Det är där forskning bedrivs i det här landet.

Vi har inte kunnat se någon negativ utveckling på arbetsplatsolyckorna eller på dödsfallen. Per arbetad timme har det blivit bättre. Antalet dödsfall per arbetad timme har kraftigt reducerats. Andelen sjukfrånvaro på grund av arbetsplatsolyckor har minskat kraftigt samtidigt som antalet arbetade timmar ökar.

Det vill Socialdemokraterna sätta emot och säga att det är åt skogen och att de vill göra som de gjorde för sju år sedan. Men den logiken hänger inte ihop. När utvecklingen är positiv kan man inte dra i nödbromsen och backa. Det är ett helt felaktigt sätt att bedriva politik på.

Var snälla och håll er till fakta och till den statistik som finns från Arbetsmiljöverket.

Anf. 95 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag ska informera Hanif Bali om en användbar sida. Den heter www.av.se och är Arbetsmiljöverkets hemsida. I Arbetsmiljöverkets officiella rapport står det att antalet anmälda arbetsskador ökade under år 2012. De ökade. Antalet går alltså upp. Vidare står det att även anmälda arbetssjukdomar ökade. Antalet går upp där med, alltså. Andelen dödsolyckor minskade, står det också. Dödsolyckorna går alltså ned och blir färre.

Men vi är inte nöjda. Vi tycker inte att det är bra att människor dör på jobbet, även om det är färre förra året. Vi tycker att det är för djävligt, rent ut sagt, att människor går till jobbet och aldrig mer kommer tillbaka. Därför vill vi att de fackliga företrädarna och arbetsgivarna ska kunna få stöd i sitt arbete genom Arbetsmiljöverket.

Vi tror också att en framgångsfaktor för ett bra arbetsmiljöarbete har varit att det har funnits ett arbetslivsinstitut som har varit proffs på frågan och som har varit en stor tillgång för skyddsombuden. Jag vet inte om Hanif Bali eller arbetsmarknadsministern har erfarenhet av att jobba som skyddsombud, men jag har en viss erfarenhet av det – den är visserligen sju år gammal nu – och jag känner många som har varit aktiva som skyddsombud och som är det fortfarande. De beskriver hur bra den här databasen och den forskning som bedrevs faktiskt var.

Sedan kan forskning naturligtvis bedrivas utspritt, men jag vet att det finns bra incitament för att ha den på ett och samma ställe. När vi pratar om att vi har en nollvision och vill åstadkomma noll dödsfall på arbetsplatserna är det arbete som Arbetsmiljöverket gör viktigt. Då är det viktigt att de finns på regional nivå och inte bara i Stockholm.

Anf. 96 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-SON (M):

Herr talman! Jag återgår till interpellationen och frågan som Tomas Nilsson har ställt till mig, nämligen om Norrbotten och Västerbotten.

Vad är det som avgör vad som är en bra arbetsmiljö i en gruva i Norrbotten, i en industri i Västra Götaland eller på ett kafé i Nordmaling? Det är såklart många faktorer. Arbetsgivaren har huvudansvaret för att upprätthålla en god arbetsmiljö men ska också göra det i samverkan med parterna. Det var just samverkan och samarbete som vi talade en hel del om den 5 november och som är enormt viktigt.

Arbetsmiljöverket har en viktig uppgift när det gäller tillsyn men också information och kunskapsspridning. I debatten kan det nästan låta som att det är Arbetsmiljöverket och inte Arbetslivsinstitutet som är nedlagt. Så är inte fallet. Arbetsmiljöverket arbetar och har större anslag i dag än de hade 2009. De har gjort en omorganisation. Hur den ser ut ansvarar verkets ledning för, men uppdraget ligger fortfarande fast.

Jag tror, som sagt var, att samverkan mellan parterna och såklart det tydliga arbetsmiljöansvaret för arbetsgivarna också är viktiga att poängtera i debatten, inte bara eventuella institut som har lagts ned.

Anf. 97 TOMAS NILSSON (S):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Jag funderar över precis det som Eva-Lena uttrycker, nämligen att varje dödsolycka, olycka eller arbetsskada är ett totalt misslyckande. Det är det det handlar om. Att antalet dödsolyckor sedan har sjunkit tillfälligt på vissa ställen innebär inte att arbetsmiljön har blivit mycket bättre. Om det nu är som man hävdar, att arbetsmiljön har blivit mycket bättre, varför är det då svårt för regeringen att säga att vi ska ha nolltolerans mot dödsolyckor? Varför är det svårt att säga det?

Jag tror helt enkelt att vi har fått förklaringen här i dag. Vi vet att det successivt kommer att bli färre inspektörer, färre inspektörer med expertkompetens som kan gå in och bedöma. Vi vet också att skyddsombudens anslag har minskats rejält sedan man lade ned Arbetslivsinstitutet. När man hänvisar till Arbetsmiljöverkets parter undrar jag varför man har tagit bort anslagen när man visste att de även utbildar skyddsombuden.

Jag kan bara konstatera att vi behöver en ny regering som tar arbetsmiljön på allvar, som ger goda förutsättningar för ett långt och hållbart arbetsliv – ett arbetsliv som gör att man kan jobba fram till befintlig pensionsålder – och som ger förutsättningar för en värdig pension utan förslitningsskador och arbetsrelaterade sjukdomar.

Anf. 98 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Varje olycka med dödlig utgång är en olycka för mycket. Ingen ska behöva gå till jobbet för att sedan aldrig komma hem till en familj som väntar. Det är en gemensam målbild för oss alla här inne i kammaren.

Men Socialdemokraterna gör det alldeles för enkelt för sig när de hela tiden kopplar samman arbetsmiljöarbete och antalet dödsolyckor med resurserna till Arbetsmiljöverket. Frågorna är mycket mer komplexa. Om antalet dödsolyckor bara beror på resurserna till Arbetsmiljöverket undrar jag varför dödsolyckorna ökade under vissa år på 2000-talet när Socialdemokraterna hade makten. År 2000 dog 65 personer, 2001 dog 61, 2002 dog 65, 2003 dog 56, 2004 dog 57 och 2005 dog 68. Jag vill inte diskutera att ett visst politiskt parti har ansvar för att de här personerna dog i början av 2000-talet. 2009 uppmättes dock det lägsta antalet dödsfall sedan 1950-talet; det var 41 dödsolyckor 2009.

Jag menar att det är att göra det alldeles för lätt för sig när man bara kopplar ihop anslag och dödsolyckor, vilket har gjorts vid flera tillfällen i debatten under de senaste veckorna.

Varje person som dör i arbetslivet, herr talman, är en person för mycket. Därför är det viktigt att Arbetsmiljöverket är spetsigt och gör det verket ska göra med tillsyn, kunskap och information men också att parterna samarbetar väl om dessa frågor.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2013/14:33
22 november

Svar på
interpellationer

16 § Svar på interpellation 2013/14:105 om försäkringsskydd för lönebidragsanställda med flera

Anf. 99 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Teres Lindberg har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta mot bakgrund av att ett stort antal anställda med lönebidrag, skyddat arbete, utvecklingsanställning eller trygghetsanställning inte omfattas av de försäkringar som de har rätt till.

I juli 2011 beslutade regeringen om en ändring avseende kravet på arbetsmarknadsförsäkringar vid anvisning till en anställning med lönestöd. Ändringen innebär att kravet lättades upp något när det gäller att en anvisning till en anställning med lönebidrag endast får ske om lön och andra anställningsförmåner följer kollektivavtal eller är likvärdiga med förmåner enligt kollektivavtal inom branschen. Likvärdighet ska gälla ”i väsentliga delar”. Motivet till ändringen av försäkringskravet var att arbetsgivare utan kollektivavtal sedan oktober 2007 inte kunde teckna nödvändiga tilläggsförsäkringar hos de partsägda försäkringsbolagen för anställda med lönebidrag. Arbetsförmedlingens arbete med att hitta anställningar för personer med lönestöd hade därmed försvårats. Syftet med ändringen var att underlätta för personer med lönestöd att komma i arbete samtidigt som den anställde tillförsäkras goda arbetsvillkor.

I juni 2011 gav regeringen FunkA-utredningen i uppdrag att följa upp effekterna av denna regeländring samt att analysera och föreslå hur regelverket för försäkringsskyddet på sikt bör utformas. Utredningens betänkande (SOU 2012:92) har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Regeringen har också nyligen beslutat om en utredning om felaktiga utbetalningar inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten (dir 2013:31). Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 mars 2014.

Med det sagt vill jag dock betona att Arbetsförmedlingen ska säkerställa en god kontroll i sin verksamhet. Inför beslut ska arbetsförmedlare informera arbetsgivaren om dennes skyldighet att erbjuda försäkringar samt kontrollera att arbetsgivaren har tecknat minst de försäkringar som krävs. Jag förutsätter att myndigheten kontinuerligt ser över hur detta görs.

Arbetsförmedlingen beslutade 2011 om en intern instruktion för hur handläggare ska säkerställa korrekta beslut om lönebidrag. Denna instruktion i kombination med arbetsförmedlarnas professionella bedömningar ska innebära ökade möjligheter att förhindra att anställda med lönestöd inte omfattas av de försäkringar som de har rätt till.

Anf. 100 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Jag ber att få tacka arbetsmarknadsministern för svaret.

Förra våren var debatten intensiv kring Arbetsförmedlingens förmåga att se till att arbetsgivare som har anställda med lönebidrag också har försäkringar enligt kollektivavtal eller motsvarande. Mediernas fokus har blåst över, men problemen är kvar – om man inte vidtar åtgärder. Det är detta min interpellation handlar om.

Arbetsmarknadsministern levererar inte några konkreta svar.

Det är många som vittnar om hur Arbetsförmedlingen struntar i att kontrollera om arbetsgivarna har försäkringar. Den genomgång som riksdagens utredningstjänst, efter mycket om och men, till slut gjorde 2012 visar att 11 procent av de berörda arbetsgivarna inte har tecknat arbetsskadeförsäkring och att 9 procent av dem som har anställningar med lönebidrag saknar försäkring.

Det är totalt 6 300 personer som har anställningar med lönebidrag som går till jobbet varje dag utan att arbetsgivaren betalar de försäkringar som den anställde har rätt till. Arbetsgivaren får dessutom ersättning för försäkringarna som man är skyldig att erhålla men uppenbarligen struntar i. De allra flesta anställda med lönebidrag är helt ovetande om detta. Det är först när en olycka inträffar som man inser problemet.

De som kan få lönebidragsanställning är de som har någon form av funktionsnedsättning. Många gånger är denna funktionsnedsättning kritisk. Själva syftet är att det ska vara lättare att komma in och få ett arbete, att kunna behålla ett arbete alternativt att det ska övergå till en ordinarie anställning.

Lönebidragsanställningen ger helt enkelt individen en lite jobbigare morgon men ett betydligt bättre liv. Men det är oanständigt att Arbetsförmedlingen inte klarar av att utföra kontrollen av att arbetsgivare har tecknat försäkringar. Berättelserna om detta är många gånger härresande.

Jag vet inte om arbetsmarknadsministern har hört talas om Klas, som i många år jobbade som borrhare i Malmfälten. Kanske var det just det jobbet som satte sig i lungorna till slut, eller så var det något annat. Men Klas fick bindväv och ärr i lungorna, vilket innebar att lungorna gjorde motstånd varje gång han sög efter luft. Han led av lungfibros. Jakten på ett lättare jobb tog Klas och hans familj till Skåne. Arbetsförmedlingen ordnade arbetsträning på ett kafé. Efter hand blev det en anställning med lönebidrag.

Vad Klas inte visste var att han var oförsäkrad. Odjuret i lungorna svällde, och han blev tvungen att göra en lungtransplantation. När han återhämtade sig skickade han in papper till Afa Försäkring för att begära utfyllnad i sjukpenningen. Men svaret blev nej. Kaféet som fått lönebidrag och ersättning för hans försäkringar hade inte betalat någon försäkring. Eftersom Arbetsförmedlingen inte hade kontrollerat detta gick man helt enkelt med på att betala Klas pengarna. Vi skattebetalare betalade alltså två gånger.

Sedan kom höstmorgonen när Klas inte vaknade ur sin sömn. Om Klas hade varit försäkrad på sitt jobb hade hans fru och barn, hans efterlevande, fått 200 000 kronor efter hans död. Men försäkringen fanns inte, och Arbetsförmedlingen tyckte inte längre att de bar ansvar för felet.

När ska ministern lägga fram de förslag som rättar till det faktum att ett stort antal anställda med lönebidrag, skyddat arbete eller utvecklingsanställning inte omfattas av de försäkringar de har rätt till?

*Svar på
interpellationer*

Anf. 101 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Låt mig vara tydlig. För att en arbetsgivare ska få anställa någon med lönebidrag ska arbetsgivaren ha ett försäkringsskydd för personen. Det kan man ha via kollektivavtal. Då ingår försäkringsskyddet automatiskt. Om det saknas kollektivavtal måste arbetsgivaren teckna tre försäkringar. Det är arbetskadeförsäkring, livförsäkring och tjänstepensionsförsäkring.

Arbetsförmedlingen har i uppdrag att bevilja lönebidragsanställningar bara om arbetsgivaren kan uppvisa att hon eller han har de försäkringarna. Arbetsgivaren ska intyga att försäkringarna finns för personen. Utöver detta begär Arbetsförmedlingen också in en kopia av försäkringsbrevet. Först därefter ska lönebidrag beviljas.

Det här är en tydlig uppgift för Arbetsförmedlingen, det vill säga att gå till väga på det sätt jag beskrev och säkerställa en god kontroll av försäkringsskyddet. Det är grunden, och det är uppgiften för Arbetsförmedlingen. På något annat sätt ska det inte vara.

Vi kan aldrig någonsin acceptera fusk eller utnyttjande. Det är också därför vi har tillsatt utredningen som ska se över det oseriösa beteendet och de oseriösa aktörerna på marknaden. Utredningen ska titta på överutnyttjande och andra felaktigheter i samband med olika ekonomiska utbetalningar till arbetsgivare.

Arbetsförmedlingen ska aldrig betala ut eller ge ett okej till en lönebidragsutbetalning om inte arbetsgivaren har tecknat de försäkringar som behövs.

Anf. 102 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Arbetsmarknadsministern förutsätter att Arbetsförmedlingen som myndighet har en god kontroll. Hon hänvisade i sitt svar till att myndigheten har en intern instruktion som togs fram 2011 som ska säkerställa korrekta beslut om lönebidrag.

Om jag var minister med ansvar för dessa frågor skulle jag vara lite mer försiktig i mina antaganden och förutsättningar.

Utredningen från riksdagens utredningstjänst, som jag hänvisade till i min interpellation, gjordes året efter det att Arbetsförmedlingen beslutade om den interna instruktionen. Metoden man använde på utredningstjänsten var att man under maj månad 2012 samkörde register från Arbetsförmedlingen och Fora, det vill säga försäkringslösningen för arbetsskadeförsäkringar inom alla sektorer utom staten. Resultatet av samkörningen visade att 6 300 personer stod utan försäkringslösning. Så bra fungerar Arbetsförmedlingens interna instruktion.

Arbetsmarknadsministern hänvisar också till FunkA-utredningens betänkande som bereds inom Regeringskansliet. Det har gått närmare ett år sedan utredningen presenterades. Hur går arbetet? Utredningen föreslår till exempel att staten ska ta ansvar för försäkringsskyddet om arbetsgivaren saknar kollektivavtalsenliga försäkringar. Det skulle jag gärna vilja att ministern svarar på.

Herr talman! Det behövs konkreta åtgärder, annars kommer vi inte till rätta med problemen. Annars kommer andra att drabbas, andra med liknande öden som Klas med lungfibros och hans efterlevande. När kommer arbetsmarknadsministern att lägga fram förslag som rättar till det faktum att ett stort antal anställda med lönebidrag, med skyddat arbete eller med utvecklingsanställning inte omfattas av de försäkringar de har rätt till?

Anf. 103 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Precis som Teres Lindberg säger och som jag tidigare var inne på ska Arbetsförmedlingen över huvud taget inte betala ut lönestöd till företag som inte är anslutna till dessa avtal. Det är jag alldeles säker på. Vi är tydliga med att det inte ska ske. Ändå sker detta. Det är därför det är viktigt, vilket uppdagades förra året och som har tagits med i utredningen, att det ska vara lättare att hitta de oseriösa aktörerna.

Men Arbetsförmedlingen måste också innan den utredningen är klar jobba aktivt med frågan. Arbetsförmedlingen har i sina kontakter med departementet visat att man arbetar efter en lista med flera punkter. Man har till exempel intensifierat stickprovskontrollerna. Det handlar om många företag. Man kommer också att införa en teknisk spärr så att det krävs två signaturer för att någon ska kunna godkänna ett beslut. Det är inte bara en arbetsförmedlare som ska fatta beslut. Det har tidigare varit ett krav att två personer ska godkänna beslutet, men nu blir det även ett tekniskt krav så att det inte går att fatta beslut själv.

Arbetsförmedlingen ser också över kunskaperna hos handläggare och chefer i fråga om lönebidrag. Det finns mycket kvar att göra hos Arbetsförmedlingen så att varje person på svensk arbetsmarknad som har lönebidrag också ska ha det skydd man har rätt till. Det är min utgångspunkt att Arbetsförmedlingen i arbetet efter allt det som kom fram förra året ska tillse att varje person som via Arbetsförmedlingen får lönebidraget också ska vara skyddad.

Anf. 104 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Det är dags att gå från ord till handling. Det är bra att arbetsmarknadsministern inser problemen, men det händer inte tillräckligt från regeringens sida. Det är därför vi har exempel som Klas.

Eller låt oss se på Martin, en ung kille som efter en lång tids sjukdom får ett jobb på ett it-företag. Han krockar på vägen till arbetet. Hans mamma, som är långtidssjuk, klarar inte av att betala hans begravning. Det är något hon hade fått ersättning för om han hade haft den försäkring han hade rätt till, om han hade haft den försäkring som staten faktiskt betalar för.

Eller låt oss se på Ann-Marie, som jobbade på en mäklarfirma med lönebidrag i två och ett halvt år. Hon upptäckte att firman aldrig har betalat in pengar för hennes pension. Eller vi har Anna, som har varit oförsäkrad, och hon kräver av mäklarfirman där hon jobbar att hon ska få en försäkring. Hon blir uppsagd och av med arbetet.

Det görs inte tillräckligt. Om inte regeringen går från ord till handling kommer berättelserna att fortsätta att rulla på. Det är fråga om enskilda människor. Det är 6 300 personer som drabbas av att arbetsgivarna inte betalar de försäkringar arbetstagarna har rätt till. Det är de försäkringar

som vi skattebetalare är med och betalar. Regeringen måste gå från ord till handling. Det är dags att handla nu.

Prot. 2013/14:33
22 november

Anf. 105 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-SON (M):

*Svar på
interpellationer*

Herr talman! Än en gång tack för interpellationen, Teres Lindberg! Det här är en mycket viktig fråga. Det är viktigt att människor som har svårt att hävda sig på arbetsmarknaden på samma villkor som andra får ett stöd så att man kan överbrygga de hinder som finns för anställning. Jag menar att alla som vill arbeta ska få stöd och hjälp att kunna göra det.

Samtidigt ska det självklart vara kvalitet och sjysta villkor för de personer som har olika former av stöd. Jag tror att skattebetalarna förväntar sig att vi tar väl hand om våra gemensamma resurser, precis som vi och arbetsgivaren ska ta hand om de personer som finns på arbetsplatserna. Det är otroligt tydlig inriktning på vad som gäller för ett lönebidrag. Man måste teckna en försäkring om företaget inte har kollektivavtal. Alla företag har inte det, men det är viktigt att de finns med. Men kravet måste vara och är att de ska teckna ett avtal. Arbetsförmedlingen har en stor uppgift i att se till att så sker. De har meddelat oss på Arbetsmarknadsdepartementet, regeringen, att de nu skärper upp kraven.

Jag kommer naturligtvis att följa den här frågan nära och invänta den utredning som nu arbetar och som kommer att lägga fram ett förslag till våren.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på interpellation 2013/14:106 om Arbetsförmedlingens regleringsbrev

Anf. 106 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-SON (M):

Herr talman! Eva-Lena Jansson har frågat mig om jag har för avsikt att bifalla Arbetsförmedlingens begäran för att kunna genomföra förslaget angående förrehabilitering. Hon har också frågat mig om jag har fått andra förslag från Arbetsförmedlingen på förändringar av regleringsbrevet till myndigheten.

Arbetsförmedlingen har i en framställan till regeringen föreslagit att inom ramen för nuvarande samarbete med Folkbildningsrådet vidga målgruppen för insatser vid folkhögskola och studieförbund. Insatserna, som i framställan benämns som förrehabilitering, syftar till att underlätta för den enskilde att komma till arbetslivsinriktad rehabilitering.

Jag kan i dag inte lämna besked om framställan eftersom den fortfarande bereds inom Regeringskansliet. Arbetsförmedlingen har lämnat förslag till regeringen i olika frågor som rör myndighetens regleringsbrev, bland annat i budgetunderlaget.

Anf. 107 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag ska börja med att tacka för svaret, även om jag blir förvånad. Det här är nog bland de kortaste svaren. Jag måste säga att det

faktiskt är lite pinsamt. Den första tredjedelen innehåller mina frågor, den andra det som jag själv skrev och den tredje att ministern inte kan lämna besked om framställan eftersom den fortfarande bereds inom Regeringskansliet.

Bakgrunden är att Arbetsförmedlingen den 15 mars skickade in en begäran till regeringen om önskade förändringar i regleringsbrev och förordningar. Arbetsförmedlingens begäran kom efter det att frågan beretts gemensamt med Försäkringskassan och Folkbildningsrådet.

Man hade två förslag. Det första förslaget har man hanterat. Det har man berett, och det är i gång, men inte det andra förslaget om förrehabilitering, som har varit en väldigt positiv verksamhet. Vi i socialförsäkringsutskottet har fått dragningar av det, och det har presenterats forskningsrapporter och rapporter kring projektet.

Jag har uppfattat att det har funnits en bred enighet i socialförsäkringsutskottet bland partierna om just förrehabilitering. Döm då om min förvåning när man inte svarar Arbetsförmedlingen. Nu väljer ministern att säga att hon inte vill uttala sig om regleringsbrevet för 2014. Arbetsförmedlingen säger att de har pengar för detta. De vill att ni gör en förändring av deras regleringsbrev så att de kan göra det och som de tycker skulle vara bra därför att det får människor att komma mycket närmare arbetsmarknaden. Det har gett ett väldigt positivt resultat.

Men nej, ministern kan inte lämna besked eftersom ärendet fortfarande bereds inom Regeringskansliet. Det handlar om innevarande år, 2013. Sedan kommer ett nytt budgetår, och då kanske det blir så, men hur länge ska man vänta? Nio månader – är inte det en väldigt lång tid när man ändå hann bereda halva? Dessutom har företrädaren till arbetsmarknadsministern, Hillevi Engström, mer eller mindre lovat detta. Arbetsmarknadsministrarnas partikamrater har uppfattat att det här var på gång. Jag tror att de är lika förvånade som jag över att man inte har kommit till skott med frågan.

Vad är det som gör att det dröjer? Är det finansministern som håller i pengarna? Är det bråk mellan Utbildningsdepartementet och Arbetsmarknadsdepartementet? Det skulle jag vilja ha svar på.

Sedan tyckte jag att det var konstigt att jag inte fick reda på om man har fått andra förslag på förändringar i regleringsbrevet från Arbetsförmedlingen. Det var tidigare i dag en debatt, herr talman, om just Arbetsförmedlingens regleringsbrev. Det är viktigt för oss att få ta del av det. Naturligtvis kan jag begära ut handlingar från Arbetsmarknadsdepartementet, men jag tänkte att arbetsmarknadsministern kunde svara här i stället om Arbetsförmedlingen har begärt fler förändringar i regleringsbrevet eftersom det är så fyrkantigt styrt just nu.

Anf. 108 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Eva-Lena Jonsson kan tycka att svaret är pinsamt. Som jag har en viss respekt för Eva-Lena Janssons fråga, som är väldigt specifik och går in i en detalj i ett regleringsbrev, tror jag att Eva-Lena Jansson har en viss respekt för hur Regeringskansliet arbetar. Om man ställer specifika frågor om regleringsbrev får man också specifika svar, och det är det som vi nu behandlar, herr talman.

När ärendet är klart och när det finns svar och beslut lämnas det såklart först till Arbetsförmedlingen och inte i en interpellationsdebatt här i riksdagen. Det tycker jag är rätt så naturligt.

Samtidigt vill jag säga någonting om de möjligheter som Arbetsförmedlingen faktiskt har i dag. År 2010 infördes programmet om arbetslivsintroduktion för personer som har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning och som är i behov av arbetsförberedande insatser, det vill säga det som benämns som förrehabilitering i framställan. Det är positivt att personer som är i behov av stöd nu kan få det genom det stärkta samarbetet mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och övriga aktörer. Men Arbetsförmedlingen kan upphandla arbetsförberedande insatser på samma sätt som andra insatser. Folkhögskolor och studieförbund är två bland många aktörer som kan lämna anbud i sådana upphandlingar.

Möjligheten finns alltså redan i dag att upphandla arbetsförberedande insatser hos folkhögskolor och studieförbund.

Anf. 109 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Nu blir jag ännu mer fundersam över arbetsmarknadsministerns svar. Menar alltså arbetsmarknadsministern att Arbetsförmedlingen inte har begripit sitt regleringsbrev? Har man alltså möjligheten redan i dag att göra den här förändringen? Har man möjlighet att bedriva det här utan att göra en förändring av regleringsbrevet är min bild att då hade Arbetsförmedlingen gjort det för länge sedan eftersom man skriver hur positivt det är. Man berättar att man har samtalat med Försäkringskassans generaldirektör och gjort det i samråd med Folkbildningsrådet. Man har haft projekt inom den här verksamheten.

Nu säger ministern att det här kan man göra ändå; man behöver inte ändra i regleringsbrevet. Hade det inte varit mycket enklare för ministern att meddela Arbetsförmedlingen att ni inte behöver ändra i regleringsbrevet, att det går att fixa det ändå?

Jag förstod av tidigare debatt att arbetsmarknadsministern kanske sköter sina kontakter med Arbetsförmedlingen genom uttalanden i samtal med myndigheten och i debattartiklar. Myndigheten har ju att förhålla sig till regleringsbrev. Jag tror att det är en ganska stukad myndighet vi har just nu. Det är kanske därför man har bett om detta, jag vet inte det. Men jag har full tilltro till att om man skriver ett brev till regeringen och vill ha en förändring i regleringsbrevet har man på fötterna att man behöver den förändringen. Lämnar man in framställan den 15 mars innevarande år tror jag att man förväntar sig att få ett svar åtminstone till sommaren, inte lagom till jul när nästan hela året har gått.

Jag skulle ändå vilja få reda på vad det är som gör att ministern säger att man inte behöver göra någon förändring i regleringsbrevet. Är det så att Arbetsförmedlingen inte förstår sitt eget regleringsbrev?

Anf. 110 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Vad jag sade var att Arbetsförmedlingen kan upphandla arbetsförberedande insatser på samma sätt som andra insatser. Sedan kan man komma med specifika önskemål. Det har man alltså möjlighet att göra redan i dag.

När det gäller att Arbetsförmedlingen inkommer med förslag till förändring i regleringsbrev kan jag säga att det hela tiden lämnas olika frågor till regeringen som rör myndighetens regleringsbrev.

Det har man också gjort i budgetunderlaget. Men när det gäller regleringsbrevet för budgetåret 2014, som trots allt denna interpellation handlar om, pågår det för närvarande ett arbete med det brevet i Regeringskansliet, och det presenteras normalt strax före jul.

Jag är väldigt glad över det som den här regeringen har gjort för människor som tidigare gömdes och glömdes i långtidssjukskrivningar. Jag är också glad över att Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan nu jobbar mycket närmare varandra med de personer som behöver rehabiliteringsinsatser, och att man nu kan erbjuda också arbetsförberedande insatser. Detta har tidigare legat helt utanför Arbetsförmedlingens ansvar.

De gemensamma kartläggningarna är viktiga. Efter en kartläggning kan olika insatser erbjudas till olika individer som inte är redo för arbetslivsinriktade insatser. Detta samarbete är väldigt bra. Och jag säger nu för tredje gången att Arbetsförmedlingen kan upphandla arbetsförberedande insatser på samma sätt som andra.

Anf. 111 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag har projektutvärderingen av förrehabiliteringen och Linköpings universitets rapport. Jag tänkte överlämna dem till arbetsmarknadsministern, för jag tror att hon behöver läsa på i frågan.

Arbetsförmedlingen skriver: "Arbetsförmedlingen bedömer att de två förslagen rymms inom beviljade anslag till arbetsmarknadspolitiken för 2013." Då tänker jag: Arbetsförmedlingen har ju inte tänkt 2014 utan 2013. Det är nu som man vill genomföra detta. Om man skrev detta i mars är det för att man till hösten vill komma i gång med den här verksamheten.

Att arbetsmarknadsministern är nöjd med dagens situation, det har jag förstått. Vi är inte nöjda. Vi vet att det finns 400 000 arbetslösa, 35 000 inskrivna i fas 3 som inte får inte studera. 75 000 har blivit utförsäkrade.

En hel del av dem som har blivit utförsäkrade kan bli föremål för förrehabilitering. Det är någonting som man måste få innan man kan gå vidare med rehabilitering och arbetsmarknadsförberedande åtgärder. Detta är någonting annat än den vanliga rehabiliteringen. Det är ju därför som Arbetsförmedlingen har valt att skriva brev till regeringen om förändring av regleringsbrevet.

Herr talman! Jag tycker att det är synd att arbetsmarknadsministern missar det här tillfället att ge stöd till människor som har en lång väg till arbete. Men naturligtvis återkommer vi i frågan, och vi kommer att ha den här debatten också när det gäller sjukförsäkringarna.

Anf. 112 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Eva-Lena Jansson sade att Elisabeth Svantesson missar chansen att ge stöd till människor som är i behov av det. Som jag sade alldeles nyss har Alliansen gjort någonting som var välbehövligt. De människor som tidigare glömdes och gömdes i långa sjukskrivningar fick aldrig en chans att visa att de hade en arbetsförmåga över huvud taget. Vi har lyft in den här gruppen. Vi ser den potential som finns med olika

stödinsatser. Sedan är det här ett förslag bland många som vi väger in när vi gör bedömningar i både budgetarbete och regleringsbrev.

Återigen: Riksdagens kammare är inte och kommer inte att vara ett forum där jag berättar vad som kommer att stå i regleringsbrevet. Det offentliggörs strax före jul.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2013/14:33
22 november

Svar på
interpellationer

18 § Svar på interpellation 2013/14:108 om jobbskatteavdragen och den växande långtidsarbetslösheten

Anf. 113 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Pia Nilsson har frågat mig om jag delar Konjunkturinstitutets bedömning, att jobbskatteavdragen inte har inneburit förändrad jämviktsarbetslöshet. Hon har vidare frågat mig vad jag avser att göra för att minska långtidsarbetslösheten.

Låt mig inleda med frågan om jobbskatteavdraget.

Nivån på jämviktsarbetslösheten bestäms framför allt av de institutioner och regelverk som omgärdar arbetsmarknaden. För att minska jämviktsarbetslösheten är det centralt att skatte- och socialförsäkringssystemet ger tydliga drivkrafter att arbeta. Jobbskatteavdraget är därför en central del i regeringens politik för att minska jämviktsarbetslösheten och öka den varaktiga sysselsättningen. Regeringen bedömer att jobbskatteavdragets fyra första steg på sikt leder till att den varaktiga sysselsättningen ökar med ca 100 000 personer och att arbetslösheten minskar med 0,6 procentenheter. Konjunkturinstitutet gör likvärdiga bedömningar av effekterna på sysselsättningen och jämviktsarbetslösheten av jobbskatteavdragen.

För att minska långtidsarbetslösheten har regeringen tidigare satsat betydande resurser på att förbättra aktivitetsnivån och kvaliteten i jobb- och utvecklingsgarantin. Detta har bland annat resulterat i fler arbetsplatsförlagda aktiviteter som ökar möjligheterna för deltagarna att lämna garantin för ett jobb.

I budgetpropositionen för 2014 föreslås åtgärder för drygt 24 miljarder kronor för att stödja tillväxt och varaktigt öka sysselsättningen. Bland annat tillförs arbetsmarknadspolitiken ytterligare drygt 2 miljarder kronor de kommande fyra åren för att bekämpa långtidsarbetslösheten.

Förslagen innebär bland annat att regeringen permanentar möjligheterna till programinsatser i sysselsättningsfasen. Dessutom permanentas det förstärkta anställningsstödet för personer i sysselsättningsfasen samtidigt som förstärkta och särskilda anställningsstödet maximala längd förlängs med ett år. Regeringen satsar dessutom på 1 000 nya utvecklingsanställningar inom Samhall för personer i sysselsättningsfasen med nedsatt arbetsförmåga.

Satsningarna bedöms sammantaget medföra att det blir mer attraktivt för arbetsgivarna att anställa så att fler långtidsarbetslösa kan erbjudas en anställning och därmed lämna jobb- och utvecklingsgarantin.

Anf. 114 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Elisabeth Svantesson för svaret.

Varje morgon i mer än två års tid har över 70 000 vuxna i vårt land vaknat upp till ännu en dag av arbetslöshet. 6 000 av dem finns i mitt hemlän, Västmanland. I min hemkommun Sala har de långtidsarbetslösa blivit tre gånger fler under de senaste åren.

Varje morgon i mer än sex månader har över 30 000 unga vuxna vaknat upp till ännu en dag av arbetslöshet – 2 600 bara i Västmanland. I min hemkommun Sala har antalet unga långtidsarbetslösa nära nog fördubblats.

För varje ny morgon blir det alltmer uppenbart att regeringens jobbpolitik har misslyckats. Nya idéer lyser med sin frånvaro. I stället klamrar sig arbetsmarknadsministern krampaktigt fast vid jobbskatteavdragets första fyra steg som den förlösande åtgärden för att skapa hundratusentals jobb. Ett femte avdrag är nu på väg, och om Moderaterna får bestämma blir det säkert sex, sju och kanske ännu fler. Men hur många jobb har jobbskatteavdragen, som kostat närmare 100 miljarder, egentligen skapat?

Det statliga institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering, IFAU, har gjort ett försök att utvärdera de två första jobbskatteavdragens effekter på sysselsättningen.

Deras slutsats är att det är mycket svårt att utvärdera några sysselsättningseffekter och att de jobb som skapats inte på ett trovärdigt sätt kan tolkas som effekter av jobbskatteavdraget.

Något vetenskapligt stöd för att jobbskatteavdraget har skapat alla de hundratusentals jobb som regeringen påstår finns alltså inte.

Däremot finns det ekonomer som menar att det är mer effektivt för jobben och ekonomin att i stället investera i utbildning av både arbetslösa och yrkesverksamma.

Jag tror inte att regeringens ambition har varit fel, men verkligheten visar att era åtgärder inte fungerar.

Varför stiger arbetslösheten för varje dag som går trots de genomförda jobbskatteavdragen?

Varför blir antalet långtidsarbetslösa fler trots de fyra införda jobbskatteavdragen?

De närmare 100 miljarder som regeringen satsat på jobbskatteavdrag har inte haft förväntad effekt. Tanken för mig osökt till sagan om kejsarens nya kläder – alla ser att det inte har gett några jobb, men ingen vågar säga det, åtminstone inte i Rosenbad.

Herr talman! Samtidigt som 70 000 stått utan jobb i mer än två år söker företag med ljus och lykta efter personer att anställa. En vakans på ca 80 000 jobb kan fyllas, enligt riksdagens utredningstjänst. Det är alltifrån lastbilmekaniker och kockar till ingenjörer och forskollärare. Detta lyfts också fram i Konjunkturinstitutets rapport: Matchningen måste bli bättre.

Men, vad gör arbetsmarknadsministern och regeringen? Jo, de skär ned på yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningar. De skär ned på komvuxplatser och högskoleplatser.

Ni låser in människor i meningslösa massåtgärder som fas 3, och sedan kräver ni att arbetslösa ska söka jobb, men ni ger inte de verktyg som krävs för att kunna ta de jobb som faktiskt finns.

Varför, Elisabeth Svantesson, ger inte regeringen arbetslösa de verktyg som krävs för att få chansen till ett riktigt jobb? Om det finns företag som vill anställa men inte hittar rätt utbildad arbetskraft måste ju en smartare utbildningspolitik ligga i allas intresse, även regeringens. Varför satsar inte regeringen på fler utbildningsinsatser?

Anf. 115 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Jag hade inte tänkt gå upp i debatten, men Pia Nilssons svartmålning av Sverige, svensk arbetsmarknad och Alliansens arbetsmarknadspolitik fick mig att gå upp.

Sedan 2006 har Alliansen bedrivit en politik för att stärka arbetslinjen. En viktig del har varit jobbskatteavdraget, som gör det lönsamt att arbeta. Det har även lett till att fler i vårt fantastiska land deltar i arbetskraften. Det råder konsensus kring att jobbskatteavdraget har gett fler jobb, alltifrån 70 000 till 120 000 årsarbeten. Det kanske är därför Socialdemokraterna i denna kammare i Sveriges riksdag har accepterat de fyra första jobbskatteavdragen.

Sverige är ett av de länder som har haft en positiv sysselsättningsutveckling trots den ekonomiska krisen. När det gäller långtidsarbetslösheten är den bland de lägsta i Europa. De arbetsmarknadspolitiska resurserna, herr talman, har i större utsträckning riktats till dem som har störst behov.

Regeringen har i flera reformer just bemött arbetslösheten och långtidsarbetslösheten, för att den inte ska bita sig fast. Arbetsförmedlingen har till exempel ett nytt arbetssätt. Det finns handlingsplaner för arbetsökande. Matchningen har blivit mycket effektivare. Det handlar om att sänka trösklar och ge subventioner för att få människor att anställa personer. Kvaliteten i jobb- och utvecklingsgarantin har också förstärkts vid flera tillfällen.

Som sagt: Det handlar om att rusta, det handlar om att matcha och det handlar om att göra det attraktivt för arbetsgivare att anställa.

Det finns andra reformer, som Pia Nilsson var inne på. Näringspolitiska reformer, utbildningsreformer och skattereformer är viktiga.

Till alla som vaknar upp i morgon i detta vackra land, Sverige, vill jag säga att det finns en tydlig skiljelinje i svensk politik. Det är fel väg att vandra, som Socialdemokraterna och Pia Nilsson föreslår, att göra det dyrare att anställa unga, att göra det svårare att anställa och att göra det dyrare för våra företag att bedriva sin verksamhet, från kilometerskatt till att anställa unga.

Anf. 116 HANIF BALI (M):

Herr talman! Man kan diskutera arbetslöshetssiffror väldigt mycket, hur höga de egentligen är, vem som räknas som arbetslös och så vidare. Det finns ett annat ganska bra mått som heter sysselsättningsgrad. Socialdemokraterna var lite sura på oss i Moderaterna förut när vi pratade om att 200 000 jobb hade kommit till. Ni sade så här: Men befolkningen har ökat, och ni måste titta på sysselsättningsgraden! Okej. När vi nu har tittat på sysselsättningsgraden vet vi att den är högre än vad den var när ni styrde. Mitt under brinnande högkonjunktur var det alltså en större andel av den svenska befolkningen som inte var i sysselsättning. Hur är det möjligt?

Samtidigt är arbetslösheten högre i procent nu. Det har du rätt i. Hur kommer det sig? Jo, det är jättelätt! Jag kan göra precis som ni har gjort och halvera långtidsarbetslösheten genom att använda det recept som Socialdemokraterna alltid har haft, nämligen att förtidspensionera ut varenda en. Det var det socialdemokratiska receptet.

Vad vi gjorde var medvetet, nämligen att öka antalet människor som är i arbetskraften genom att se till att människor överfördes från förtidspension och från sjukförsäkring in i arbetskraften och arbetsförberedande åtgärder. Ja, det leder kortsiktigt till att procenten arbetslösa ökar. Men det leder samtidigt till att fler hamnar i arbete.

Vilket Sverige vill vi ha? Är det ett Sverige där färre räknas som arbetslösa, eller är det ett Sverige där fler faktiskt arbetar? Det är det man måste fråga sig: Vad vill Socialdemokraterna? Vilken väg leder framåt?

Socialdemokraternas lösning är vissa diffusa små spridningar av pengar hit eller dit på vissa skolsystem. Men i grund och botten handlar det om att göra det dyrare att anställa, göra det dyrare att ha företag och göra det svårare att anställa och samtidigt se till att höja skatterna på produktion. Ja, det är Socialdemokraternas framgångsrecept för att få en jobbpolitik.

Men vi har provat det där! Du refererar till IFAU. Du borde läsa alla deras rapporter, för de är fantastiska. IFAU gick igenom Socialdemokraternas Amspolitik och kom fram till att de utbildningsinsatser som de pumpade in i slutet av 1990-talet och början av 2000-talet gav minst effekt för pengarna i modern svensk historia när det gällde att få människor i arbete. Ni brände pengar.

Jobbskatteavdraget har en annan effekt, som inte bara handlar om att sänka arbetslösheten, och det är en rättvisoeffekt. Vi vill inte tillbaka till det Sverige som ni hade då en arbetslös advokat tjänade mer än min mamma i hemtjänsten som slet varje dag. Vi vill inte tillbaka till det Sverige. Det är en rättvisefråga. Det är därför jobbskatteavdraget är bra: Det leder till fler arbeten, det leder till fler jobb och det leder till större rättvisa för människor som gör rätt för sig.

Anf. 117 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Med den argumentation som Jenny Petersson och Hanif Bali har funderar jag hur de ser på att ungdomar fyller år. De fyller år varje år. Rätt vad det är passerar man en åldersgräns, och helt plötsligt händer det någonting med arbetsgivaravgiften. Då måste ni ju vara emot den. Ni måste också vara emot alla löneökningar, för då blir det ju lite dyrare att anställa när människor fyller år.

Om man konstaterar att sänkt arbetsgivaravgift ger stora bidrag till företag som redan har ungdomar anställda men att det ändå inte anställs fler borde man fundera på det – och om regeringens egna experter säger att det inte är en bra politik eftersom den inte leder till det ni vill åstadkomma. Det kostar väldigt mycket, och man skulle kunna åstadkomma någonting annat.

Jag tycker att man ska vara varsam när man diskuterar olika typer av åtgärder, och man ska titta på vilken effekt de har fått. Det fanns någonting som hette beredskapsjobb, som den här regeringen kallar nystartsjobb i stället. Om du anser att Amsjobb var dåliga måste du också säga att delar av regeringens politik är bra.

Min fråga till Hanif Bali är om han tycker att fas 3 är en väldigt bra insats. Där får arbetsgivare betalt för att människor kokar kaffe och sitter och fikar med varandra. En del har bra verksamhet, och en del har dålig verksamhet.

De som har tjänat på det här är naturligtvis de som har startat företag och får pengar direkt från staten för att ta emot personer – de får 5 500 kronor för varje enskild. Det är naturligtvis en lysande affärsidé. De startar nu också möjligheten att vara etableringslotsar. De ger personer som är arbetslösa och som är nyanlända till Sverige en mobiltelefon för att de ska vara etableringslotsar. Sedan har vi hela kvotssystemet, som inte gick så bra.

En hel del av den här kritiken har ni tagit emot. Jag tycker att Hanif Bali och Jenny Petersson borde fundera på om allting är så bra om vi har 400 000 arbetslösa.

Den som var tydlig om avsikten med jobbskatteavdraget var Cristina Husmark Pehrsson. Man skulle finansiera det genom sänkt ersättning för dem som var sjuka. Ni införde jobbskatteavdraget, och det skulle finansieras genom att ni sänkte ersättningen för de sjuka.

Sedan tycker jag att det är viktigt att veta vad Hanif Bali tycker. Nu ska han uttala sig, tycker jag, herr talman, om han tycker att det är bra med generell välfärd och viktigt att man har inkomstförsäkringar.

Om man inte tror på inkomstförsäkringar ska man hålla med Hanif Bali. Men om man tror att en inkomstförsäkring ska vara det den är, det vill säga att den ska försäkra inkomst vid arbetslöshet eller sjukdom, ska man också vara tydlig med att det är det som gäller.

Det betyder att den som tjänar mycket naturligtvis får mer än den som tjänar lite, procentuellt sett. På samma sätt får den som tjänar mycket en större skattesänkning, alltså mer pengar i plånboken, än den som tjänar lite.

Det här förstår Hanif Bali, tror jag, så det vore bra om han kunde förtydliga hur han ser på generella socialförsäkringar och inkomstförsäkringar.

Anf. 118 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Hanif Bali frågade vilket Sverige vi vill ha.

Sverige är i dag näst Israel ledande på fattigdomstillväxt. Det Sverige vill jag inte ha.

Hanif Bali och hans parti och majoriteten i riksdagen tror alltså att sysselsättningen ökar om man tar från de fattiga och ger till de rika. Det Sverige vill jag inte ha.

Jag vill inte ha ett Sverige eller en regering som tror att sänkt skatt ger fler jobb och att det är drivkraften för att människor ska arbeta.

Jag vill inte ha en regering eller ett Sverige som tror att sänkta ersättningar i trygghetssystemen, såsom a-kassa och sjukförsäkringar, ger fler jobb.

Jag vill inte ha ett Sverige eller en regering som tror att sänkt skatt för vissa grupper ger fler jobb. Det är naturligtvis inte så. Jag vet att de som kan arbeta vill arbeta.

Samhällets ansvar är att ge förutsättningar för att människor ska kunna arbeta. Vi ska göra dem som jobbar trygga i att de varje dag de går till jobbet också ska få en bra ersättning för det arbete de utför.

Men också den dag man blir sjuk, den dag man skadar sig på jobbet, ska man känna sig trygg i att man ändå kommer att klara sig. Jag ska inte behöva sälja hus och hem och flytta just därför att jag blev skadad på jobbet. Det Sverige vill jag inte ha.

Jag vill ha ett annat Sverige, där människor som jobbar kan vara trygga. De ska klara sig även om företaget de jobbar på går i konkurs, i alla fall under en övergångsperiod till den dag de hittar ett annat jobb. Jag ska inte tvingas från hus och hem för att arbetslöshetsersättningen är så låg.

Trygga människor vågar. Det är så vi kan utveckla Sverige – med bra trygghetssystem som gör människor på arbetsmarknaden trygga. De ska våga byta jobb, ta utbildningen som gör att de kan utveckla sitt företag eller ta ett annat jobb, gå vidare och komma framåt.

Det Sverige vi har just nu, som jag inte vill ha, låser in människor. Det gör människor fattiga, och Sverige är i dag ledande i fattigdomstillväxt.

Sverige är ledande i fattigdomstillväxt! Det Sverige vill jag inte ha. Jag vill ha ett annat Sverige, med trygga människor som vågar och ett samhälle som tar ansvar för ett trygghetssystem som fungerar.

Anf. 119 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack för interpellationen, Pia Nilsson!

Jag går tillbaka till det som också Teres Lindberg var inne på, nämligen sysselsättningen. Jag vill säga någonting om sysselsättningen, jobbskatteavdragets effekt på den och min syn på arbetslösheten.

De fem sex första åren på 2000-talet eller de sex första, från 2000 till slutet av 2005, stod sysselsättningen helt still i Sverige. Den växte inte. Jobben växte inte till. Trots att många av de åren var ganska goda ekonomiskt växte jobben inte till.

Vad var det då som inte fungerade? Det var många saker. Bland annat lönade det sig alldeles för dåligt att arbeta. Vi visste att arbetsmarknadens funktionssätt helt enkelt var för dåligt.

Då finns det inte *en* mirakelkur för att öka sysselsättningen. Det är många saker man måste göra för att sysselsättningen ska öka. Man måste bland annat sänka skatten om man är ett land där man beskattar låg- och medelinkomsttagare väldigt högt, som vi har gjort.

Det är inte så att regeringen säger att det här ger hundratusentals jobb, som Pia Nilsson sade. Men vi beräknar att just jobbskatteavdragets fyra första steg ökar sysselsättningen med någonstans runt 100 000 personer och att arbetslösheten minskar. Det är ingenting som regeringen har kommit på, utan Konjunkturinstitutet gör likvärdiga bedömningar. Men det är *en* del av politiken att helt enkelt göra det mer lönsamt att arbeta.

I budgetpropositionen för 2014 satsar Alliansen ungefär 20 miljarder på åtgärder för tillväxt och jobb för att motverka att arbetslösheten biter sig fast.

Det handlar om åtgärder som ökar sysselsättning, utbildning och företagets konkurrenskraft. Det är satsningar på bredare vägar in på arbetsmarknaden och olika anställningsstöd till Samhall. Men grunden är hela tiden att jobben måste fortsätta växa till i ekonomin och naturligtvis komma fler till del. Det är min utgångspunkt som arbetsmarknadsminister.

Jag vill också döda ett par myter som jag har hört i debatten.

Ett exempel är att arbetsmarknadsutbildningarna är otroligt mycket färre i dag än 2005–2006. Så är inte fallet. De är på ganska exakt samma nivå som 2005 och strax under 2006 års nivå. Det är också viktigt att veta.

Jag vill döda en annan myt. Jag vet inte vilken statistik Socialdemokraterna envisas med att använda när de säger att långtidsarbetslösheten har tredubblats. Vi brukar i den här kammaren använda SCB:s AKU när vi diskuterar arbetslöshet. Där räknas arbetslöshet som är längre än 27 veckor som långtidsarbetslöshet. Låt mig säga någonting, herr talman, om denna.

Vi kan titta på år 2006, kvartal tre. Det var det kvartal då Alliansen fick regeringsmakten i Sverige. Då uppgick antalet långtidsarbetslösa till 76 600 personer.

Samma kvartal år 2013 uppgick antalet långtidsarbetslösa till 117 400 personer. Det är ju betydligt fler än 2006 – 53 procent fler om vi ska vara korrekta. Det blir jag aldrig nöjd med. Jag kommer aldrig att vara nöjd med att långtidsarbetslösheten växer. Men den är bland de lägsta i Europa. Varför är det så att den har vuxit men ändå är lägre än på många andra ställen?

Den har vuxit av flera anledningar. En är självklart att vi har haft en kris – en kris som Socialdemokraterna inte vill prata om. Jag försvarar inte långtidsarbetslösheten genom att skylla på krisen, men den är en del av förklaringen. En tuff skuld- och finanskris slår mot svensk industri och svensk arbetsmarknad.

En annan orsak till att arbetslösheten har vuxit är att det nu finns människor i arbetskraften som inte var där tidigare. Människor som inte räknades i Socialdemokraternas Sverige finns i arbetskraften. De är närmare arbetsmarknaden, men många av dem är fortfarande arbetslösa. Jag kommer aldrig att ge upp arbetet för dessa personer. De ska rustas och matchas för att komma in på svensk arbetsmarknad.

Men låt oss en gång för alla döda myten att det är tre gånger högre långtidsarbetslöshet i dag.

Anf. 120 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Ja, Elisabeth Svantesson, Sveriges arbetsmarknadsminister, man kan alltid fundera över statistik och siffror. Den siffra jag nämnde, 70 000, är de som har varit arbetslösa i mer än två år. Den siffra du nämner är de som har varit arbetslösa i mer än 27 veckor.

Men de som har varit arbetslösa i över två år är 70 000 personer av kött av blod som vaknar upp varje morgon utan att ha ett jobb att gå till. Det är ju helt oacceptabelt.

Det har varit kris, absolut – jag delar verkligen den bild som arbetsmarknadsministern försöker förmedla. Men den krisen har ju inte varit bara i Sverige, utan den krisen är världsomfattande. Men det är många länder som har klarat sysselsättningen betydligt bättre än vad Sverige har gjort; det är inte tu tal om den saken.

Till de länderna hör förvisso inte Spanien, Grekland eller Irland men väl de länder som vi konkurrerar med, till exempel Tyskland, Österrike och Danmark.

Vi kan fundera över vem som har rätt och fel när det gäller statistik och siffror, men det är relativt ointressant så länge regeringen inte levererar och så länge åtgärder inte vidtas för att dessa 70 000 personer ändå ska kunna få någon form av sysselsättning. Vilka verktyg har Elisabeth Svantesson i sin låda? Jag har inte hört om något mer än jobbskatteavdragen. Det är märkligt att det inte har haft någon som helst effekt på långtidsarbetslösheten. Det är snarare tvärtom.

Här försöker borgerligheten tala om att drivkraften till att ta jobb måste öka. Då skulle man ju kunna tänka sig att drivkraften bland de långtidsarbetslösa skulle omfattas av det, men det har inte märkts. Alltså är det något annat som är fel.

Det kan mycket väl vara så att merparten av de långtidsarbetslösa saknar kunskap och kompetens för att ta de jobb som finns i dag – det handlar om 80 000 jobb enligt riksdagens utredningstjänst. Det kan också vara så att man behöver utbilda sig för att kunna ta kommande jobb, framtidens jobb, så att man kan producera nya produkter och nya tjänster.

Tycker Elisabeth Svantesson att matchningen är tillfredsställande i Sverige i dag? Fungerar den som det är tänkt? Jag tycker inte i det. Vart femte rekryteringsförsök i näringslivet misslyckas just på grund av att man saknar kompetens. Detta är helt oacceptabelt!

Det finns 80 000 lågt hängande frukter, om man nu får uttrycka sig så målande, som man skulle kunna plocka relativt snabbt om bättre och mer anpassade insatser sattes in. Men det finns ju inte tillstymmelse till det i det svar jag har fått eller i de åtgärder som regeringen har vidtagit så här långt. Det enda man talar om är jobbskatteavdraget, punkt, förutom det glädjande i svaret om 1 000 nya platser inom Samhall. Det välkomnar jag och tycker är bra, men vad finns det i övrigt för de 70 000 svenskar som inte har något att göra? Vad finns det för de 6 000 i mitt län som är långtidsarbetslösa och som har varit det i över två år? Det är helt oacceptabelt.

Hur många fler jobb kan vi räkna med att de långtidsarbetslösa kan få genom ett femte jobbskatteavdrag?

Anf. 121 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Om vi återgår till Pia Nilssons fråga om jobbskatteavdrag och långtidsarbetslösheten finns det, som jag nämnde, en konsensus om att jobbskatteavdraget ger fler jobb, mellan 70 000 och 120 000. Som jag också nämnde har Socialdemokraterna i denna kammare accepterat de fyra första jobbskatteavdragen. Pia Nilsson frågar hur många fler jobb det femte jobbskatteavdraget ger. Finanspolitiska rådet bedömer att det femte jobbskatteavdraget leder till ca 15 000 fler årsarbeten.

Eva-Lena Jansson, det är jättebra att du kan konstatera att vi alla fyller år en gång om året, men det vore bättre att ta del av alla rapporter om jobbskatteavdraget från Riksbanken, Finanspolitiska rådet och Konjunkturinstitutet. Som sagt bedömer Finanspolitiska rådet att det blir 15 000 fler årsarbeten med det femte jobbskatteavdraget.

Konjunkturinstitutet och Finanspolitiska rådet bedömer också andra saker i regeringens jobbpolitik. Till exempel har RUT-avdraget positiva jobbeffekter. Det som är oroande är just att Socialdemokraterna väljer att inte se dessa positiva effekter utan vill backa bandet och föra en bidragspolitik.

Som sagt, det behövs fler vägar in till arbetsmarknaden för både unga och äldre.

Prot. 2013/14:33
22 november

Anf. 122 HANIF BALI (M):

Herr talman! Det pratas om att vart femte rekryteringsförsök misslyckas, och vi får höra att det finns 80 000 lågt hängande frukter. Har ni hängt med i hur sammansättningen av gruppen arbetslösa har förändrats med tiden?

Det finns inga lågt hängande frukter kvar. I Arbetsförmedlingens statistik kan vi se att 60 procent av alla i arbetslöshet är sådana som kan räknas till utsatta grupper, alltså att de inte har tillräckligt mycket utbildning och så vidare.

Svaret på det från Socialdemokraterna är arbetsmarknadspolitiska utbildningar. Ja, men de 80 000 jobben handlar om ingenjörer, läkare och andra högspecialiserade jobb. Att säga att en person som varit i arbetslöshet, kanske inte bara i två år utan ända sedan ni förtidspensionerade personen, ska bli ingenjör låter inte rimligt. Att påstå att det finns 80 000 lågt hängande frukter är världens största lögn!

Det talas om arbetslösheten bland ungdomar och det är väldigt mycket tal om arbetslösheten i Pia Nilssons hemlän. Man märker att det är nomineringsperiod.

År 2006 var arbetslösheten 16,1 procent bland ungdomar mellan 16 och 24 år. Det kan man tycka är högt, men 2006 tyckte Socialdemokraterna att det var en bra siffra. I dag, när det inte är brinnande högkonjunktur, när vi har gått igenom en kris och när borgarna, som ni säger, har slagit sönder samhället – ja, då är arbetslösheten för ungdomar lägre! Den är 15,3 procent enligt Statistiska centralbyrån.

Er Bagdad Bob-beskrivning av Sverige håller inte! När siffrorna synas och det inte bara handlar om mål och visioner stämmer inte er verklighetsbeskrivning.

Anf. 123 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Ibland är det intressant att lyssna på ens politiska motståndare. Jag kunde inte låta bli att småla.

Hanif Bali ville inte svara på min fråga om hur han såg på detta med generell välfärd och de inkomstförsäkringar som vi har. Han tycker uppenbarligen att de som betalar in till inkomstförsäkringar ska ha olika ersättning beroende på vad de tjänar, inte utifrån att de ska ha inkomstrygghet, som ju är tanken bakom försäkringen. Då förstår jag faktiskt varför man försämrar detta.

Hanif Bali gillar ju inte Socialdemokraterna och tror inte riktigt på vad vi säger. Men han kanske gillar SCB och AKU-siffror. Där mäter man sysselsättningsgraden. Jag konstaterar att inte ens de siffrorna har Hanif Bali rätt om. Han måste börja läsa på statistiken. Sysselsättningsgraden är lägre nu än den var när Socialdemokraterna styrde 2006. Sedan tog det ungefär två år innan Anders Borgs politik började bita, precis som man sade, och då steg arbetslösheten ännu mer.

Sedan är vi inte ensamma i världen. Det pågår en kris i hela världen. Men man kan fundera på hur det kommer sig att Sverige har så svårt att komma ur krisen i förhållande till jämförbara länder. Det är ju detta som Pia Nilsson försöker beskriva.

Svar på
interpellationer

Sedan tycker vi att det är viktigt att människor som har svårt att få jobb ska kunna få den utbildning de behöver för att få jobb. Vi tycker också att de som har kort väg till arbete ska kunna få den hjälpen och det stödet via Arbetsförmedlingen eftersom det finns företag som inte hittar personer trots att det finns de som med mycket små steg skulle kunna komma i väg och få ett arbete.

Hanif Bali, läs på statistiken! Du har fel här med.

Anf. 124 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Pia Nilssons interpellation handlar om både jobbskatteavdrag och långtidsarbetslöshet. Allt detta hänger ihop.

Som jag sade i min inledning är det inte en slump att över 200 000 fler är sysselsatta i dag än 2006 trots krisen. Jobben växte inte till i början av 2000-talet, men nu har de gjort det trots en kris.

Hur ska då de långtidsarbetslösa i Västmanland komma i arbete? Jo, genom att jobben fortsätter att växa till, att vi fortsätter att driva en politik där vi satsar på infrastruktur och forskning och förenklar för småföretag – helt enkelt att vi driver en aktiv tillväxtpolitik som förbättrar förutsättningarna för att få arbete. Då kan de också komma dem till del som står längre bort. De personerna måste också rustas och matchas.

Det finns arbetsmarknadsutbildningar. Det finns gott om möjligheter att i det ordinarie utbildningssystemet omskola sig och plugga. Det finns goda möjligheter runt om i Sverige att studera vidare.

Vilka verktyg har vi? Pia Nilsson efterlyser dem. Ja, det finns många verktyg. Vi har utbildningssystemet, såklart, men också det särskilda anställningsstödet, som vi nu förlänger till två år. Att en person som är långtidsarbetslös har ett stöd med sig som är så mycket som 85 procent av lönekostnaden är ett fantastiskt verktyg. Men utmaningen i Västmanland är, som på alla andra ställen i Sverige, att arbetsgivare också måste öppna dörren för de personer som står längre bort.

Men den politik som vi nu för, som är tillväxtvänlig och som gör att jobben växer till, är också viktig för att, som jag sade, de långtidsarbetslösa och de unga i Västmanland ska få arbete.

När vi ser att fler unga nu får jobb svarar Socialdemokraterna i budgeten för nästa år med att tredubbla de sociala avgifterna för unga. När vi sänker trösklarna in till arbetsmarknaden svarar Socialdemokraterna med fördubblad restaurangmoms, trots att det är många som får sitt första jobb i den branschen. När Sverige behöver fler företag som anställer och växer i hela landet svarar Socialdemokraterna med exempelvis lastbils-skatt.

Socialdemokraternas politik, som är företagovänlig, vill jag säga, och där man gör höjningar i transfereringssystemen, leder till att ca 80 000 jobb försvinner. Därför tycker jag att det är märkligt att Pia Nilsson, som många andra socialdemokrater här i riksdagens kammare, efterlyser och talar om att jobben ska bli fler. Men man lägger förslag på förslag i Sveriges riksdag som faktiskt gör att jobb slås ut.

Anf. 125 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Vi kan konstatera: På åtgärdsfronten intet nytt. Det finns inga förslag för att råda bot på långtidsarbetslösheten. Det är 70 000 personer som har varit arbetslösa i mer än två år.

Här står arbetsmarknadsministern och menar på att vi har en arbetsfientlig politik som inte skapar några nya jobb. Hur kan man stå och säga det när man som arbetsmarknadsminister inte gör någonting åt det faktum som råder i dag? Det är regeringens och Elisabeth Svantessons ansvar att faktiskt se de här 70 000 personerna och de 6 000 som finns i mitt län, som har varit arbetslösa i mer än två år.

Ni sänker trösklar, påstår Elisabeth Svantesson. Men det hjälper uppenbarligen inte. Det är någonting annat som måste in. Det finns, enligt riksdagens utredningstjänst, 80 000 jobb att fånga relativt snabbt. Och det handlar inte bara om hjärnkirurger eller ingenjörer. Det handlar faktiskt också om lastbilmekaniker och kockar.

Det här måste åtgärdas i form av utbildningsinsatser. Jag är förvånad över att Elisabeth Svantesson inte använder sig av det. Det borde faktiskt ligga i regeringens intresse.

Det är ett slöseri att 70 000 människor ska vakna upp varje morgon till ännu en dag av arbetslöshet. Man har rätt att få framtidshopp, och då behöver vi göra olika typer av insatser, självklart. Men det är framför allt en helt annan inriktning på jobbpolitiken som behövs. Den har jag efterlyst. Det kommer liksom ingenting. Det är inga konkreta åtgärder från arbetsmarknadsministern. Det är ingenting om hur man tänker komma till rätta med att merparten av de långtidsarbetslösa saknar gymnasiekompetens. Det är ingenting om att regeringen drar ned på antalet högskoleplatser, som också skulle kunna hjälpa till.

Det finns mycket att göra, men då krävs det en ny regering.

Anf. 126 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack, Pia Nilsson, för interpellationen och den här debatten!

Jag menar att det inte är en slump att 200 000 fler har ett jobb att gå till. Jobben har framför allt vuxit fram i den privata sektorn. Det är bara genom en politik som gör att jobben växer till som även de långtidsarbetslösa kan ha ett jobb att gå till. Och de personer som behöver rustas och matchas ska få de insatser som de behöver. Men det går inte att klumpa ihop gruppen långtidsarbetslösa. Det är ingen homogen grupp. Det de har gemensamt är att de har varit ifrån arbetsmarknaden alldeles för länge.

En del av dem kan motiveras att läsa vidare, som vi till exempel gör med de unga arbetslösa. Det är studiemotiverande insatser för att de ska sätta sig i skolbänken igen och läsa klart gymnasiet. Vi tror att man ska motivera unga tillbaka. Socialdemokraterna har förslag om att man i stället ska tvinga dem. Men grunden är att unga behöver läsa klart gymnasiet. Där delar jag Pia Nilssons inställning.

I grund och botten handlar detta, herr talman, om att jobben inte växer till på Arbetsförmedlingen. De växer inte till i utbildningssystemet. De växer till ute hos arbetsgivare och hos företag som faktiskt kan växa trots en ganska tuff situation i ekonomin.

Vi har då en uppgift i arbetsmarknadspolitiken, som vi har sagt gång på gång. Socialdemokraterna vill gärna sprida en bild av att vi inte har nya förslag. Men varje år lägger vi här i Sveriges riksdag fram förslag som gör att jobben växer till. Varje år lägger vi här i Sveriges riksdag fram förslag som underlättar för människor att komma närmare arbetsmarknaden. Det handlar om dem som tycker att det har varit tufft i krisen eftersom de har konkurrerats bort av andra personer som står närmare.

Jag tänker på de olika stöd som finns och på det utbildningssystem som vi har. Det är också så, herr talman, om jag ska döda en myt till, att det är över 40 000 fler högskoleplatser i dag än vad det var 2006. Det finns goda möjligheter att studera. Det finns goda möjligheter att utbilda sig i Sverige.

Arbetsmarknadspolitiken kan göra en del, men i grund och botten handlar det om att jobben måste fortsätta att växa till för att de som står allra längst bort också ska få ta del av de jobb som växer fram.

Överläggningen var härmed avslutad.

19 § Svar på interpellation 2013/14:113 om åtgärder mot arbetsplatsolyckor

Anf. 127 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Marie Nordén har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att förebygga olyckor och dödsfall på arbetsplatserna i Jämtlands län. Marie Nordén har också frågat mig vilka ambitioner jag och regeringen i övrigt har för att stärka arbetsmiljöarbetet på arbetsplatserna runt om i landet.

Jag vill inledningsvis göra klart att det är min och regeringens ambition att arbetsmiljön på alla arbetsplatser ska vara bra. Det förebyggande arbetet är viktigt oavsett var i Sverige arbetsplatsen är belägen. Arbetsgivaren har ansvar för att se till att arbetsmiljölagen följs. I det förebyggande arbetet spelar också samverkan en viktig roll. Jag kommer därför i mina kontakter med arbetsmarknadens parter att fortsätta ta upp hur vi bäst kan samarbeta vidare för att främja en god arbetsmiljö som förebygger ohälsa och olyckor i arbetslivet.

Det ligger i varje statlig myndighets uppdrag att hela tiden bedriva verksamheten så effektivt som möjligt. Men hur Arbetsmiljöverket väljer att organisera sig bestämmer verkets ledning. Det centrala för regeringen är att myndigheten bedriver sin verksamhet på ett effektivt sätt som svarar mot deras uppdrag.

Sedan 2007 har Arbetsmiljöverket effektiviserat sin verksamhet och sänkt sina driftskostnader väsentligt. Siffrorna visar att det i dag utförs fler inspektioner per inspektör än för bara några år sedan. Också antalet krav i tillsynsbesluten har ökat, vilket tyder på att verkets arbete med urvalsmetoder för att identifiera de mest riskfyllda arbetsställena har gett resultat.

Informationsinsatser är ett viktigt komplement till tillsynsverksamheten. Genom öronmärkta satsningar med start 2009 har Arbetsmiljöverket tillförts ca 47 miljoner kronor i nivåhöjning, främst för att utveckla de

delar av verksamheten som handlar om information och kommunikation. Från och med 2014 ökas denna satsning med ytterligare 2 miljoner kronor i nivåhöjning. Syftet med informations-satsningen är att fler arbetsplatser ska stimuleras till ett effektivt arbetsmiljöarbete och nås av den kunskap som finns hos verket.

Det här är några av de insatser som pågår för att stärka arbetsmiljöarbetet på arbetsplatser runt om i landet. Jag lämnade den 5 november, i mina svar på de interpellationer som då debatterades, ytterligare exempel på insatser som görs såväl på lagstiftningsnivå som på myndighetsnivå.

Anf. 128 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret. För den oinvidige kan det låta bra när man lyssnar på ministern. Men om man går tillbaka till den tid då den borgerliga alliansen tog över regeringsmakten kan man konstatera att ambitionerna på arbetsmiljöområdet var väldigt klara: Montera ned och försämra!

De politiska besluten talar sitt tydliga språk. Ministern talar varmt om det förebyggande arbetet, om samverkan och om ökade resurser inom området. Men för alla som kan historien klingar det rätt tomt. De samlade resurserna inom arbetsmiljöområdet har nämligen inte ökat. Den samlade kunskapen om arbetslivets villkor har krympt, och förutsättningarna för ny kunskap har medvetet försämrats av den borgerliga regeringen.

Bland det första regeringen valde att göra när den fick makten var att lägga ned Arbetslivsinstitutet, som var ett nationellt kunskapscentrum just för arbetslivsfrågor där man med statliga medel bedrev forskning, utveckling och kunskapsförmedling i nära samarbete med arbetslivet. I dialog med arbetslivets aktörer verkade organisationen för ett arbetsliv med goda villkor, utvecklingsmöjligheter och en hälsosam arbetsmiljö.

Regeringen stängde ned institutet den 1 juli 2007, och även då drabbades faktiskt Östersund av nedläggningen precis som man drabbas av Arbetsmiljöverkets nedläggning i Östersund. Det gjordes trots starka protester och reaktioner från många aktörer inte bara här i Sverige utan även utomlands. Innan det lades ned ansågs nämligen den svenska arbetslivsforskningen vara i toppklass och världsledande. Så är det inte längre, för sex år senare är vi inte världsledande på forskningsområdet som rör arbetsliv. Antalet forskare inom arbetslivsområdet har minskat med en tredjedel, och anslaget till den forskning som fortfarande bedrivs har stramats åt med flera hundra miljoner. Den forskning som bedrivs i dag är splittrad och står utan den kontakt med näringslivet som fanns när ALI bedrev den.

Ministerns tal om effektivisering är en förskönande omskrivning av en krass verklighet med radikalt minskade resurser till Arbetsmiljöverket, då den borgerliga alliansen samtidigt som man beslutade att avveckla den samlade kompetensen inom arbetslivsforskningen också drog ned grundanslaget till Arbetsmiljöverket för 2007 med nästan 45 miljoner. Under åren som följde minskade man stadigt anslaget. År 2009 var anslaget 100 miljoner lägre än 2006. Antalet inspektörer har minskat kraftigt, från ca 400 till i dag 230.

Självklart innebär det ett annat sätt att arbeta och en slimmad organisation som lever under press och är väl medveten om att resurser som

tillförs som projektpengar är tillfälliga. När de tar slut får man lov att avskeda personal. Med krympande resurser tvingas man nu omorganisera, vilket jag kan tycka borde bekymra ansvarig minister om hon har ambitionen att arbetet ska bedrivas i hela landet – och det borde ministern ha.

Om vi nu lämnar Norrlands inland med endast ett kontor i Härnösand för Jämtland och Västernorrland kommer det att innebära väldigt långa avstånd för inspektioner i de yttre delarna av Jämtland. Ska man till Östersund är det bara 18 mil, men åker man till exempel till Gäddede i norra Jämtland, som faktiskt har industri, är det närmare 35 mil enkel resa. Samma sak gäller för min hemby Hede, där det också finns industri som borde få besök av Arbetsmiljöverket.

Det är kanske inte tänkt att man ska besöka och inspektera arbetsplatser i hela landet; de kanske inte är tillräckligt stora eller betydelsefulla. Min fråga till ministern är: Ser inte ministern ett bekymmer med att Arbetsmiljöverket inte kommer att kunna verka i hela landet och att man kommer att lägga ned mer tid på resor än på faktiska inspektioner?

Anf. 129 HANIF BALI (M):

Herr talman! Det är väldigt intressant: När det kommer till arbetsmarknaden vill man ha relativa siffror, och när det kommer till arbetsolyckor går man vidare till absoluta siffror. Det är den socialdemokratiska logiken. Man har så att säga en flexibel inställning till verkligheten.

Blev det sämre, då? Man kanske borde utvärdera regeringens arbete. Har det blivit sämre? Har det blivit så att det är fler olyckor *per arbetstimme* som svenskar arbetar där ute, eller är det färre olyckor nu? I absoluta tal kan det ha varit så att det har ökat marginellt, absolut. Det kan ha ökat. Men det är för att fler arbetar. Vår befolkning har växt och vår sysselsättning ökat, vilket leder till fler arbetade timmar.

Är det fler som blir skadade, är med om olyckor eller blir sjukskrivna per arbetad timme? Nej, det är en minskning på 8 procent. Är det fler dödsolyckor per arbetad timme? Nej, det är en minskning på 40 procent. Men här kommer Socialdemokraterna att återigen vilja prata om absoluta tal. De kommer att vilja prata om absoluta tal trots att vår befolkning har växt, trots att vår arbetskraft har växt och trots att fler är i arbete.

Låt mig då dra ett exempel på hur vi kan lösa det här med absoluta tal: Om vi skulle förtidspensionera en miljon människor i morgon skulle antalet olyckor minska. Men vore det bättre för Sverige? Någon måste ju betala för våra arbetsmiljöinspektioner. Någon måste betala för vår välfärd, någon måste betala för vägar och så vidare.

Därför är det rimligare att titta på hur många olyckor som sker per arbetad timme, och där minskar det. Om svartmålningen att regeringen skär ned och förstör arbetsmiljöarbetet stämmer borde det väl ha effekt. Det borde väl tala sitt tydliga språk i siffrorna, men det gör ju inte det. Det minskar per arbetad timme. Den svartmålning ni bedriver stämmer alltså helt enkelt inte.

Regeringens ambitioner har ni synpunkter på, men siffrorna visar de facto om det blir bättre eller sämre. Siffrorna talar också sitt tydliga språk: Per arbetad timme minskar arbetsolyckorna med frånvaro, dödsolyckorna minskar och arbetsmiljön blir bättre och bättre – genom att Arbetsmiljöverket jobbar mer effektivt.

Anf. 130 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag tycker att det är viktigt att vara noga med siffror och statistik. Precis som jag tidigare har redogjort för, Hanif Bali, har andelen arbetsolyckor och andelen arbetssjukdomar ökat. Man kan säga att det beror på att det är fler som är i arbete. Vi har försökt att argumentera och diskutera rätt länge kring arbetslösheten, men då vill inte Hanif Bali diskutera den statistiken. För mig är det dock viktigt att se att det tyder på någonting om vi nu, 2013, fortfarande får en ökning av andelen arbets-skador och arbetssjukdomar.

Man kan säga så här: LO:s och TCO:s rättsskydd säger att människor i dag är mindre benägna att anmäla såväl arbetsskador som tillbud och arbetssjukdomar, på grund av en mycket osäker situation på arbetsmark-naden. Vi vet också att personer som befinner sig i olika typer av praktik skadar sig utan att anmäla det, av rädsla för att inte komma i fråga. Det finns alltså ett mörkertal, och då är det viktigt att ha en forskning på plats. Det är viktigt att ha en fristående inspektion som är statlig och där man också kan göra besök och bedriva tillsyn.

Vi har haft en diskussion om vad som händer när man befinner sig på en arbetsplats utan kollektivavtal. Förutom att man är sämre avlönad, har sämre villkor och dessutom inte är försäkrad i alla avseenden finns det inte heller tillgång till skyddsombud. Då är det viktigt att Arbetsmiljöin-spektionen kan bedriva tillsyn på de arbetsplatserna. Även om Hanif Bali tycker att det är bra räcker det faktiskt inte med att ha en bra webbsida från Arbetsmiljöverket, för den når inte ut på alla arbetsplatser. Det är i stället viktigt att Arbetsmiljöverket kan bedriva tillsyn.

Det är därför vi har den här debatten och har haft tidigare debatter: Om man inte har en aktiv myndighet som har möjlighet att göra inspekt-ionerna och bedriva tillsyn får det effekter för arbetslivet. Man kan säga att det inte gör någonting eftersom arbetsolyckorna och arbetsskadorna går ned och det inte dör så mycket människor, men vi vill ju gärna se att ingen ska dö på jobbet. Vi vill inte att människor ska skadas alls. Det är klart att det ska vara färre arbetsskador i dag än det var för till exempel 20 år sedan, för det ska ha hänt någonting i arbetslivet.

Fortfarande skadas dock människor, och den psykosociala ohälsan ökar. Yngre kvinnor mår mycket sämre i dag, och mycket hänger ihop med arbetslivets utveckling. Om man inte forskar på det och inte har en statlig myndighet som kan se vad det är som händer i samhället kan vi få oönskade effekter i framtiden. Det är det Marie Nordén försöker lyfta fram.

Jag tror att Hanif Balis favoritord i dag är Bagdad Bob. Det är ju han som är Bagdad Bob i den här tillställningen; han står ju här och försöker säga att allting är så mycket bättre därför att alla siffror går ned. Ja, men vi har högre ambitioner än så. Vi vill faktiskt se till att arbetslivet ska vara bra för alla. Då är det viktigt att få bort de skadeeffekter som finns och att få de oseriösa arbetsgivare som finns i dag att ta sitt ansvar. För det krävs det att det finns en tillsynsmyndighet. Säg att den tillsynsmyn-digheten säger att med den här utvecklingen av vår ekonomi får vi säga upp 20 personer varje år. Den som tror att den myndigheten blir starkare bara för att man har en bra webbsida är med mina ord, herr talman, granska naiv.

Anf. 131 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Som arbetsmarknadsministern och tidigare talare har nämnt är arbetsmiljön en jätte viktig fråga, och Arbetsmiljöverket har en viktig roll i att förebygga ohälsa och arbetsolyckor. Som Hanif Bali var inne på har andelen dödsolyckor minskat per arbetad timme. Varje dödsolycka är en för mycket. Ska vi ta de totala siffrorna, som Eva-Lena Jansson efterfrågar, var det 68 dödsolyckor 2006. Det var 68 för många. År 2012 var det 45, och det var givetvis 45 för många.

Som sagt: Arbetsmiljön är viktig, och Arbetsmiljöverket är en värdefull spelare som vägledare och informationsspridare. Arbetsmarknadsministern sade i denna debatt och tidigare i dag att vi har öronmärkta pengar med fokus på de minsta arbetsplatserna för att förebygga arbetsolyckor, dödsolyckor.

Såväl Eva-Lena Jansson som Hanif Bali och Elisabeth Svantesson, vår arbetsmarknadsminister, har nämnt Arbetsmiljöverket som en jätte viktig myndighet. Hit vänder sig många arbetsgivare, fackliga organisationer och andra aktörer som arbetar med arbetsmiljö för att söka bra kunskap, och så måste det fortsätta vara.

Det är viktigt att förebygga arbetsolyckor, men det är också viktigt att det ska kosta att göra fel. Där tycker jag att vi ibland missar fokus. Om man har en verksamhet, ett företag, som har en dålig arbetsmiljö är det jätte viktigt att det finns sanktioner som är effektiva. Jag vet att vi har en sanktionsreform som ligger på bordet med syftet att skapa ett effektivare sanktionsystem. Det är viktigt att lyfta fram och arbeta vidare med att det ska kosta att göra fel.

Anf. 132 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar Marie Nordén för interpellationen.

Jag har svarat på flera riksdagsfrågor och interpellationer den 5 november och även tidigare i dag och redogjort för min och regeringens syn på arbetsmiljöpolitiken. Jag behöver inte återupprepa allt som jag då.

Marie Nordén frågar mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att förebygga olyckor och dödsfall på arbetsplatserna i Jämtlands län. Marie Nordén skriver också i sin interpellation att detta att man nu omorganiserar sig på Arbetsmiljöverket kommer att innebära ännu färre inspektioner på arbetsplatserna. Jag vet inte om Marie Nordén vet någonting som jag inte vet.

Det jag vet är att Arbetsmiljöverket har ett uppdrag att verka i hela landet i tillsynsarbete. Det handlar om att få till stånd ett välfungerande förebyggande arbetsmiljöarbete och att kontrollera att regelverket följs. Man jobbar också med ett riskförebyggande arbete. Det är grundläggande för att komma till rätta med arbetsplatsolyckor och för hälsa och arbetsmiljö. För att göra rätt måste man också veta vad som förväntas. Informationsinsatserna är också väldigt viktiga som ett komplement till tillsynsverksamheten för att få en god efterlevnad av arbetsmiljöreglerna.

Arbetsmiljöverket har viktiga uppgifter. Man jobbar inte i dag på exakt samma sätt som man gjorde för 7, 14 eller 21 år sedan, utan det förändras eftersom också arbetsmarknaden förändras. Men hur Arbetsmiljöverket väljer att organisera sig, som den här interpellationen delvis handlar om, är ändå en uppgift för verkets ledning.

Uppdraget ligger fast. Det har jag sagt tidigare, men det är ändå viktigt att poängtera. Jämtlands län är fortfarande en viktig del för Arbetsmiljöverket att finnas i och att arbeta effektivt för. Hur man arbetar och var man finns är som sagt en fråga för verkets ledning.

Anf. 133 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Vad den här debatten handlar om egentligen är ambitioner.

Så länge siffrorna för arbetsrelaterade sjukdomar och olyckor fortsätter att stiga och ligger på den höga nivå som de gör och så länge dödstalen ligger på den höga nivå som de gör, även om de skulle ha sjunkit lite den senaste tiden, accepterar inte vi socialdemokrater att det är så. Vi anser att det är värt att lägga resurser på att göra arbetsmiljöarbetet ännu bättre. Hittills har vi inte gjort ett tillräckligt bra arbete, för då skulle inte siffrorna ligga på en så hög nivå.

Ministern frågar om jag vet någonting som inte ministern vet när det gäller minskade inspektioner. Nej, men det tar tid att resa. Det är klart att tiden som går åt för 35 mil enkel resa till Hede hade kunnat användas till inspektioner i stället för att sitta i bilen och köra från Härnösand. 35 mil till Gäddede, det är samma där. Det tar tid att resa. Man behöver inte veta mer än att det kommer att ta tid från inspektionstid. Det är bra att man får ökade anslag för att besöka de mindre arbetsplatserna, men det tar fortfarande tid att ta sig till de mindre arbetsplatserna.

Ministern och flera andra här har sagt att man har förstärkt arbetsmiljöarbetet och att Arbetsmiljöverket gör ett väldigt viktigt arbete. Men igen: Anslaget är lägre i dag än vad det var 2006. År 2006 var det 554 800 000 kronor, och 2014 kommer det att ligga på 520 756 000 kronor. Det klingar både tomt och falskt när man säger att resurserna har ökat och att man höjer ambitionerna när man inte är beredd att satsa resurser på att Arbetsmiljöverket ska kunna finnas i hela landet.

Jag tycker att det är väldigt illa att ministern svär sig helt fri från hur Arbetsmiljöverket är organiserat. Det finns en regel som jag vet att vår regering följde – jag hoppas att den här regeringen gör det också – när det gäller regionalpolitisk hänsyn. Den innebär att man för en dialog med varje myndighet om hur den organiserar sig, så att det ska finnas en närvaro i hela landet, och att det finns ett regionalpolitiskt perspektiv i besluten om hur verket väljer att organisera sig. Det är tydligt att ministern svär sig fri från den delen när hon inte ser att valet att organisera sig på det här sättet är en direkt konsekvens av besparingar, för det är ingenting annat än besparingar. Det kan aldrig bli en satsning om man först drar ned bidraget så radikalt som man har gjort och sedan pytsar tillbaka lite pengar. Det är inte ens en taskig återställare. Det är ingen satsning, utan det här gör man för att man är tvingad att göra de här förändringarna.

Det är beklämmande och sorgligt att höra hur man resonerar kring kunskap och forskning inom de här områdena, när vi vet att människor mår så dåligt på sina arbetsplatser och när vi vet att vi skulle behöva en bättre forskning som är samlad och jobbar nära arbetslivet, och att höra hur majoritetspolitikerna resonerar om behovet av kunskap och viftar bort det på det här sättet.

Sverige bedrev världsledande forskning för sex år sedan. Vi visste att vi hade koll på vårt arbetsliv, och vi visste att vi i förhållande till övriga Norden och resten av världen låg i framkant för att förbättra arbetsmiljön. Det raserade den här regeringen, och det tycker jag att man kan ta ansvar för.

Anf. 134 HANIF BALI (M):

Herr talman! Vi hörde tidigare att Eva-Lena Jansson vet att människor fyller år en gång om året. Det var ju duktigt. Jag skulle vilja att hon lärde sig skillnaden mellan andel och antal också. Det är jättestor skillnad. Ni som ser på debatten i efterhand kan spola tillbaka och höra att hon säger ”andel” när hon talar om ”antal”.

Andelen arbetsplatsolyckor per arbetad timme har minskat med 8 procent, och andelen dödsolyckor per arbetad timme har minskat med 40 procent.

Återigen svartmålas regeringens arbete och effektivisering. Men i stället för att myndigheten jobbar som den alltid har gjort vänder man nu på varenda sten för att se vad man kan göra bättre och effektivare. Det ger effekt.

Men ni väljer att inte titta på effekten utan på ambitionerna. Det är en klassisk socialdemokratisk metodik. När ni förlorar argumentationen börjar ni tala om visioner och ambitioner.

Men grundfaktorn kvarstår. Andelen olyckor per arbetad timme har minskat, och andelen dödsolyckor per arbetad timme har minskat. Inget ni säger om ambitioner och sådant förändrar detta faktum.

Det går inte att belasta regeringen och säga att regeringen gör ett dåligt arbete när siffrorna pekar åt det håll vi vill att de ska peka, nämligen nedåt mot noll.

Ingen annan regering har varit närmare noll per arbetad timme. Ingen annan regerings arbetsmetod har varit effektivare.

Anf. 135 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag vet mycket väl skillnaden mellan andel och antal. Det försökte jag säga till Hanif Bali, och jag tycker att han blandar ihop siffrorna.

Att antalet anmälda arbetsskador ökade under 2012 är problematiskt. Hanif Bali kan säga att det är många fler i arbete. Ja, men är det bra att andelen arbetsskadade ökar? Det kan inte vara bra. Hanif Bali skakar på huvudet, så han tycker inte heller att det är bra. Då är vi överens. Vi tycker inte att det är bra att människor skadas i arbetet eller blir sjuka av arbetet.

Vi tycker att det är viktigt att vi har en myndighet som kan utöva tillsyn. Vi tyckte också att det var viktigt med forskning på området, men det tyckte inte regeringen utan lade ned den. Då är risken stor att vi får effekter på både kort och lång sikt.

Är allt bra för att det går nedåt? Nej, allt är inte bra. LO-TCO Rättskydd har pekat på att det finns ett stort mörkertal då dagens arbetsskadeförsäkring inte är rättssäker och inte jämställd, vilket innebär att många undviker att anmäla. Vi vet också att det finns ett mörkertal på de arbetsplatser där man inte har kollektivavtal och skyddsombud och inte ens vet att man ska anmäla tillbud och arbetsolyckor.

Hanif Bali kan vara jättenöjd, men jag är ganska säker på att det är fler. Det innebär att andelen arbetsolyckor skulle kunna vara större. Jag tänker att det är viktigt att göra något åt det. Jag uppfattar att arbetsmarknadsministern också har de ambitionerna.

Frågan är då hur man åstadkommer en förbättring av arbetsmiljön. Jo, genom att stärka de fackliga organisationerna och den myndighet som utövar tillsyn. Men regeringen väljer att göra de fackliga organisationerna svagare och minska på pengarna till Arbetsmiljöverket. Det är bakvänd politik, och det är det som Marie Nordén lyfter fram.

Blir det längre från Arbetsmiljöverket lokalt och regionalt blir det också svårare att få en lokal tillsyn. Det är ett stort problem.

Anf. 136 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag är glad att Eva-Lena Jansson lyfte upp parterna. Arbetsmarknadens parter har ett stort ansvar för hur arbetsmiljön ser ut på landets arbetsplatser. Arbetsgivarna har huvudansvaret, men parterna tillsammans har också ett ansvar. Parterna samverkar också med Arbetsmiljöverket så att tillsynsinsatser och föreskrifter blir väl utformade.

Parterna har också en viktig roll som pådrivare för ett bättre förebyggande arbetsmiljöarbete. De kan göra skillnad genom att aktivt påverka sina medlemmar att göra rätt och fokusera på betydelsen av ett hälsosamt arbetsliv på både kort och lång sikt.

Jag har nära kontakt med parterna i arbetsmiljöfrågorna och kommer att fortsätta ta upp hur vi bäst kan samarbeta vidare för att främja en god arbetsmiljö som förebygger ohälsa och olyckor i arbetslivet.

Herr talman! Slutligen ska jag kommentera resursfrågan, som Socialdemokraterna återkommer till gång på gång. Regeringen gjorde omprioriteringar när man kom till makten 2006. Bland annat gjordes effektiviseringar och besparingar på en lång rad områden inom statsförvaltningen. Det påverkade även myndigheterna på arbetsmiljö- och arbetslivsområdena, till exempel Arbetsmiljöverket. Sedan 2009 har dock verkets anslag ökat.

Arbetsmiljöverket har också effektiviserat sin verksamhet och sänkt sina driftskostnader väsentligt sedan 2007. I dag utförs det långt fler inspektioner per inspektör än för bara några år sedan. Även antalet krav i tillsynsbesluten har ökat – något som tyder på att verkets arbete med urvalsmetoder för att identifiera de mest riskfyllda arbetsställena har gett resultat.

Resurserna är således inte alltid avgörande för ett gott och effektivt arbetsmiljöarbete.

Anf. 137 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Att vi sedan 2009 har fått mer resurser till Arbetsmiljöverket är för att man så radikalt drog ned resurserna när man tillträdde 2006. Men det är ingen satsning, för det ligger fortfarande lägre än det gjorde när man tog över makten 2006.

Allt fler upplever en pressad arbetssituation. Som jag sade tidigare har antalet anmälda arbetssjukdomar ökat, och sjuktalen som är orsakade av arbetsolyckor har ökat. Totalt sedan 2009 är antalet arbetsolyckor 137 190, och antalet arbetssjukdomar har stigit stadigt varje år.

Oavsett om antalet ökar eller inte kan väl ingen vara nöjd med att vi har ett läge där människor mår dåligt på jobbet.

Det är inte de som får de stora rubrikerna som vi talar om. Men dödsolyckorna borde få det. Vi kan aldrig acceptera något annat än en nollvision för dödsfall i arbetslivet.

Jag vill ta upp det som sades tidigare om sanktionsavgifter. Det är bra att det ska kosta att begå arbetsmiljöbrott. Processerna tar dock alldeles för lång tid, och alldeles för få blir dömda, vilket ministern också lyfte upp i en artikel i Riksdag & Departement. Det borde vara rimligt att se över varför det är så här i stället för att direkt gå på möjligheten att köpa sig fri, vilket jag ser som en risk.

Man måste titta på lagstiftningen och om domstolarna behöver mer resurser. Jag är övertygad om att den som är drabbad eller har förlorat en anhörig vill få upprättelse i domstol.

Vi måste bedriva arbetet på flera fronter. Vi kan aldrig vara nöjda med den situation som är. Oavsett om det är fler eller färre som arbetar är det för många som mår dåligt i arbetslivet.

Anf. 138 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar för denna interpellationsdebatt. Jag har besvarat interpellationer om arbetsmiljön tidigare, och jag vet att det har inkommit några fler de senaste dagarna. Vi har också en aktuell debatt om arbetsmiljön i kammaren den 3 december.

Tack för debatten och trevlig helg!

Överläggningen var härmed avslutad.

20 § Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2013/14:49 Marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn

Motion

med anledning av prop. 2013/14:37 Tillgänglighet och deltagande i val 2013/14:K4 av Jonas Åkerlund (SD)

Skatteutskottets betänkanden

2013/14:SkU5 Ändring i skatteavtalet mellan Sverige och Botswana

2013/14:SkU6 Informationsutbytesavtal med Bahrain

2013/14:SkU7 Informationsutbytesavtal med Belize

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

2013/14:SfU3 Nya åldersgränser och ökad flexibilitet i föräldraförsäkringen

2013/14:SfU4 Utbetalning av barnbidrag och flerbarnstillägg

Justitieutskottets betänkande

2013/14:JuU6 Ökade möjligheter att förebygga våld i nära relationer

Konstitutionsutskottets betänkande
2013/14:KU7 Vital kommunal demokrati

21 § Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 22 november

2013/14:160 Arbetsmiljöverket

av *Peter Hultqvist* (S)
till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

2013/14:161 Vägavgift på ny bro på E4 över Sundsvallsfjärden

av *Ingemar Nilsson* (S)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2013/14:162 Begravningsplatser

av *Helene Petersson* i Stockaryd (S)
till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2013/14:163 Behovet av vatten i Palestina

av *Monica Green* (S)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2013/14:164 Rättvisa forskningsförutsättningar vid alla lärosäten

av *Thomas Strand* (S)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2013/14:165 Avskaffande av utbildningsbidraget och stipendiefinansieringen

av *Thomas Strand* (S)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2013/14:166 Basresurser till forskning vid alla lärosäten

av *Thomas Strand* (S)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

Interpellationerna 2013/14:160–162 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 26 november.

Övriga interpellationer redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 3 december.

22 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 22 november

2013/14:139 Ersättningsnivån i a-kassan

av *Mattias Jonsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2013/14:140 Vitbok och vittnesseminarier om Lundsberg

av *Peter Persson* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2013/14:141 Anmälningsplikt

av *Anders Karlsson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2013/14:142 Åtgärder mot svag tillväxt

av *Peter Persson* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

Fråga 2013/14:139 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 26 november.

Övriga frågor redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 3 december.

23 § Kammaren åtskildes kl. 15.49.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanträdets början till och med 9 § anf. 36 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till och med 13 § anf. 74 (delvis),

av tredje vice talmannen därefter till och med 18 § anf. 120 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

1 § Meddelande om aktuell debatt om arbetsmiljön.....	1
2 § Anmälan om kompletteringsval.....	2
3 § Anmälan om subsidiaritetsprövning.....	2
4 § Anmälan om faktapromemoria.....	2
5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	2
6 § Svar på interpellation 2013/14:110 om hyra vid tvångsflyttning.....	4
Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	4
Anf. 2 TOMAS NILSSON (S).....	5
Anf. 3 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	6
Anf. 4 TOMAS NILSSON (S).....	7
Anf. 5 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	8
Anf. 6 TOMAS NILSSON (S).....	9
Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	9
7 § Svar på interpellationerna 2013/14:119 och 121 om begränsning av kredittider.....	10
Anf. 8 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	10
Anf. 9 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	11
Anf. 10 HANS EKSTRÖM (S).....	11
Anf. 11 JESSIKA VILHELMSSON (M).....	12
Anf. 12 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	13
Anf. 13 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	15
Anf. 14 HANS EKSTRÖM (S).....	15
Anf. 15 JESSIKA VILHELMSSON (M).....	16
Anf. 16 OLA JOHANSSON (C).....	16
Anf. 17 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	17
Anf. 18 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	18
Anf. 19 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	19
Anf. 20 OLA JOHANSSON (C).....	20
Anf. 21 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	20
Anf. 22 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	21
8 § Svar på interpellation 2013/14:63 om hot och våld – i statens tjänst.....	22
Anf. 23 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	22
Anf. 24 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	23
Anf. 25 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	24
Anf. 26 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	25
Anf. 27 JASENKO OMANOVIC (S).....	26
Anf. 28 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	26
Anf. 29 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	27
Anf. 30 JASENKO OMANOVIC (S).....	28
Anf. 31 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	28
9 § Svar på interpellation 2013/14:70 om att jämställa ekonomiska villkor för hyresrätt och ägd bostad.....	29
Anf. 32 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD).....	29

Anf. 33 LARS ERIKSSON (S).....	30
Anf. 34 NINA LUNDSTRÖM (FP).....	31
Anf. 35 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	32
Anf. 36 LARS ERIKSSON (S).....	33
Anf. 37 NINA LUNDSTRÖM (FP).....	34
Anf. 38 VERONICA PALM (S).....	34
Anf. 39 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	35
Anf. 40 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	36
Anf. 41 LARS ERIKSSON (S).....	37
Anf. 42 VERONICA PALM (S).....	38
Anf. 43 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	38
Anf. 44 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	39
10 § Svar på interpellation 2013/14:94 om serviceutveckling på landsbygden	40
Anf. 45 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	40
11 § Svar på interpellation 2013/14:107 om regionalt utvecklingsansvar för Västmanland.....	41
Anf. 46 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	41
Anf. 47 AGNETA LUTTROPP (MP).....	42
Anf. 48 LARS ERIKSSON (S).....	42
Anf. 49 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	43
Anf. 50 AGNETA LUTTROPP (MP).....	44
Anf. 51 LARS ERIKSSON (S).....	45
Anf. 52 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	46
Anf. 53 AGNETA LUTTROPP (MP).....	47
Anf. 54 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	47
12 § Svar på interpellation 2013/14:109 om statsministerns förtroende för bostadsministern.....	48
Anf. 55 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	48
Anf. 56 VERONICA PALM (S).....	49
Anf. 57 OSKAR ÖHOLM (M)	50
Anf. 58 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	52
Anf. 59 VERONICA PALM (S).....	53
Anf. 60 OSKAR ÖHOLM (M)	54
Anf. 61 MARGARETA CEDERFELT (M).....	55
Anf. 62 OLA JOHANSSON (C).....	55
Anf. 63 NINA LUNDSTRÖM (FP).....	56
Anf. 64 LARS ERIKSSON (S).....	58
Anf. 65 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	59
Anf. 66 VERONICA PALM (S).....	59
Anf. 67 MARGARETA CEDERFELT (M).....	60
Anf. 68 OLA JOHANSSON (C).....	60
Anf. 69 NINA LUNDSTRÖM (FP).....	61
Anf. 70 LARS ERIKSSON (S).....	62
Anf. 71 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	62
13 § Svar på interpellation 2013/14:114 om stöd vid offentlig upphandling	63
Anf. 72 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	63

Anf. 73	MARIE NORDÉN (S)	64
Anf. 74	Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	65
Anf. 75	MARIE NORDÉN (S)	67
Anf. 76	Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	68
Anf. 77	MARIE NORDÉN (S)	69
Anf. 78	Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	70
14 §	Svar på interpellation 2013/14:92 om arbetsförmedlarnas kontakter med företag	70
Anf. 79	Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	70
Anf. 80	JASENKO OMANOVIC (S)	71
Anf. 81	HANIF BALI (M)	72
Anf. 82	Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	72
Anf. 83	JASENKO OMANOVIC (S)	73
Anf. 84	HANIF BALI (M)	74
Anf. 85	Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	74
Anf. 86	JASENKO OMANOVIC (S)	75
Anf. 87	Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	75
15 §	Svar på interpellation 2013/14:103 om arbetsmiljö	76
Anf. 88	Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	76
Anf. 89	TOMAS NILSSON (S)	77
Anf. 90	HANIF BALI (M)	78
Anf. 91	EVA-LENA JANSSON (S)	78
Anf. 92	Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	79
Anf. 93	TOMAS NILSSON (S)	79
Anf. 94	HANIF BALI (M)	80
Anf. 95	EVA-LENA JANSSON (S)	81
Anf. 96	Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	81
Anf. 97	TOMAS NILSSON (S)	82
Anf. 98	Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	82
16 §	Svar på interpellation 2013/14:105 om försäkringsskydd för lönebidragsanställda med flera	83
Anf. 99	Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	83
Anf. 100	TERES LINDBERG (S)	84
Anf. 101	Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	85
Anf. 102	TERES LINDBERG (S)	85
Anf. 103	Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	86
Anf. 104	TERES LINDBERG (S)	86

Anf. 105 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	87
17 § Svar på interpellation 2013/14:106 om Arbetsförmedlingens regleringsbrev.....	87
Anf. 106 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	87
Anf. 107 EVA-LENA JANSSON (S).....	87
Anf. 108 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	88
Anf. 109 EVA-LENA JANSSON (S).....	89
Anf. 110 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	89
Anf. 111 EVA-LENA JANSSON (S).....	90
Anf. 112 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	90
18 § Svar på interpellation 2013/14:108 om jobbskatteavdragen och den växande långtidsarbetslösheten	91
Anf. 113 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	91
Anf. 114 PIA NILSSON (S)	92
Anf. 115 JENNY PETERSSON (M)	93
Anf. 116 HANIF BALI (M).....	93
Anf. 117 EVA-LENA JANSSON (S).....	94
Anf. 118 TERES LINDBERG (S)	95
Anf. 119 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	96
Anf. 120 PIA NILSSON (S)	97
Anf. 121 JENNY PETERSSON (M)	98
Anf. 122 HANIF BALI (M).....	99
Anf. 123 EVA-LENA JANSSON (S).....	99
Anf. 124 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	100
Anf. 125 PIA NILSSON (S)	101
Anf. 126 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	101
19 § Svar på interpellation 2013/14:113 om åtgärder mot arbetsplatsolyckor	102
Anf. 127 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	102
Anf. 128 MARIE NORDÉN (S)	103
Anf. 129 HANIF BALI (M).....	104
Anf. 130 EVA-LENA JANSSON (S).....	105
Anf. 131 JENNY PETERSSON (M)	106
Anf. 132 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	106
Anf. 133 MARIE NORDÉN (S)	107
Anf. 134 HANIF BALI (M).....	108

Anf. 135 EVA-LENA JANSSON (S)	108	Prot. 2013/14:33
Anf. 136 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M)	109	<u>22 november</u>
Anf. 137 MARIE NORDÉN (S).....	109	
Anf. 138 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	110	
20 § Bordläggning.....	110	
21 § Anmälan om interpellationer.....	111	
22 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	112	
23 § Kammaren åtskildes kl. 15.49.....	112	

Prot. 2013/14:33
22 november

Tryck: Elanders, Vällingby 2013